

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MATEMATİK ANABİLİM DALI

**LİSE ÖĞRENCİLERİNİN HELİKOPTER
EBEVEYNE SAHİP OLMA ALGISI,
PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, YAŞAM DOYUMU
VE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞININ
İNCELENMESİ**

Osman Cem BEKTAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIRŞEHİR

2025

T.C.
KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MATEMATİK ANABİLİM DALI

**LİSE ÖĞRENCİLERİNİN HELİKOPTER
EBEVEYNE SAHİP OLMA ALGISI,
PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, YAŞAM DOYUMU
VE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞININ
İNCELENMESİ**

Osman Cem BEKTAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. Kamile ŞANLI KULA

KIRŞEHİR

2025

KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI
ETİK BEYANI

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesini okuduğumu ve anladığımı ve Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değeriklik yapmadığımı,
- Tez olarak sunduğum bu çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda bu konuda hakkımda yapılacak tüm yasal işlemleri ve aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

27/06/2025

Osman Cem BEKTAŞ

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

Sayfa No

İÇİNDEKİLER DİZİNİ	I
TEŞEKKÜR	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	V
TABLolar DİZİNİ	VI
ŞEKİLLER DİZİNİ	VIII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	IX
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Amaç.....	2
1.3. Sayıtlar.....	3
1.4. Sınırlılıklar.....	3
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	5
2.1. Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu	5
2.2. Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	7
2.3. Yaşam Doyumu	8
2.4. Akıllı Telefon Bağımlılığı.....	10
3. MATERYAL VE METOT	13
3.1. Araştırma Modeli	13
3.2. Evren ve Örneklem	13
3.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları.....	14
3.3.1. Kişisel bilgi formu	14
3.3.2. Algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği.....	14
3.3.3. Stirling çocuklar için duygusal ve psikolojik iyi oluş ölçeği	15
3.3.4. Yaşam doyumu ölçeği	15
3.3.5. Akıllı telefon bağımlılığı – Kısa versiyonu	15
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	16
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	21
4.1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklere Göre Bulguları	21
4.2. Sosyodemografik Özelliklere Göre Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum, Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş, Yaşam Doyumu ve Akıllı Telefon Bağımlılığının İncelenmesi.....	29

5. SONUÇ VE ÖNERİLER	63
KAYNAKLAR	73
EKLER.....	81
EK-1 KİŞİSEL BİLGİ FORMU	81
EK-2 ALGILANAN HELİKOPTER EBEVEYN TUTUM ÖLÇEĞİ (AHETÖ)	82
EK-3 STIRLING ÇOCUKLAR İÇİN DUYGUSAL ve PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ (ŞÇDPİOÖ).....	83
EK-4 YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ.....	84
EK-5 AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ -KISA VERSİYONU (ATBÖ- KV).....	85
EK-6 ETİK KURUL İZİNİ	86
EK-7 VALİLİK-MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ İZİNİ	87
EK-8 ALGILANAN HELİKOPTER EBEVEYN TUTUM ÖLÇEĞİ KULLANIM İZİNİ.....	88
EK-9 DUYGUSAL VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ KULLANIM İZİNİ.....	89
EK-10 YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ KULLANIM İZİNİ	90
EK-11 AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI KULLANIM İZİNİ	91
EK-12 VI. ULUSLARARASI UYGULAMALI İSTATİSTİK KONGRESİ KATILIM BELGESİ.....	92
ÖZGEÇMİŞ	93

TEŐEKKÖR

Yüksek Lisansa başlamamda ve yüksek lisans ders sürecinde kendisini tanıdığım günden bu yana gösterdiği sakin ve sabırlı hali ile her zaman bana örnek olmasının yanı sıra bir bilim insanının nasıl çalışması gerektiğini kendisinden öğrendiğim değerli danışmanım Prof. Dr. Kamile ŞANLI KULA'ya büyük bir içtenlikle teşekkür ederim.

Tezimi, babam Ergün BEKTAŞ, annem Suna BEKTAŞ, ağabeyim Ogün Eren BEKTAŞ ve sevgili süt kardeşim Elif Ezgi KARACA'ya ithaf ederim.

Haziran, 2025

Osman CEM BEKTAŞ

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN HELİKOPTER EBEVEYNE SAHİP OLMA ALGISI, PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, YAŞAM DOYUMU VE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞININ İNCELENMESİ

Osman Cem BEKTAŞ

KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MATEMATİK ANABİLİM DALI

Danışman: Prof. Dr. Kamile ŞANLI KULA
Yıl: 2025, Sayfa: 93
Jüri: Prof. Dr. Kamile ŞANLI KULA
Prof. Dr. Güvenç ARSLAN
Dr. Öğr. Üyesi Hasan ALTINBAŞ

Bu araştırmada, Kırşehir/Merkez ilindeki sınavla öğrenci alan liselerde öğrenim gören öğrencilerin helikopter ebeveyne sahip olma algısı, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının cinsiyet, okul türü, sınıf, kardeş sayısı, algılanan akademik başarı, kendine ait telefon olma durumu, günde telefon başında geçen süre, algılanan aile ekonomik durumu, anne, baba eğitim durumu, düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim, vb. etkinliğe katılma durumu, algılanan anne baba tutumu ve anne çalışma durumu değişkenleri açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın evreni 2022-2023 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde, Kırşehir/Merkez ilindeki 5 farklı sınavla öğrenci alan lisenin 9., 10., ve 11. sınıfında okuyan öğrencilerin tamamından oluşmaktadır. Araştırmada “Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği”, “Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği”, “Yaşam Doyumu Ölçeği” ve “Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Versiyonu” kullanılmıştır. Araştırma sonucu elde edilen verilerin istatistiksel çözümleri için SPSS paket programı kullanılmıştır. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin çoğunluğunun anne ve babalarının normal ilgi gösterdikleri, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyum ve akıllı telefon bağımlılığı düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Algılanan helikopter ebeveyn tutum cinsiyet, okul türü, sınıf, düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğe katılma ve algılanan anne baba tutumuna göre farklılık göstermektedir. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı cinsiyet, okul türü, algılanan akademik başarı, günlük telefon başında geçen süre ve algılanan anne baba tutumuna göre farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Helikopter tutum, Duygusal ve psikolojik iyi oluş, Yaşam doyumu, Akıllı telefon bağımlılığı, Lise öğrencisi.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

AN EXAMINATION OF HELICOPTER PARENTING PERCEPTION, EMOTIONAL AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING, LIFE SATISFACTION, AND SMARTPHONE ADDICTION IN SELECTIVE HIGH SCHOOLS

Osman Cem BEKTAŞ

KIRŞEHİR AHI EVRAN UNIVERSITY
INSTITUTE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES
DEPARTMENT OF MATHEMATICS

Supervisor: Prof. Dr. Kamile ŞANLI KULA
Year: 2025, Pages: 93
Juries: Prof. Dr. Kamile ŞANLI KULA
Prof. Dr. Güvenç ARSLAN
Assoc. Prof. Dr. Hasan ALTINBAŞ

This study aims to examine the perceptions of having helicopter parents, emotional and psychological well-being, life satisfaction, and smartphone addiction among students attending selective high schools in the Kırşehir/Merkez district. These variables are analyzed in relation to gender, school type, grade level, number of siblings, perceived academic achievement, ownership of a personal phone, daily time spent on the phone, perceived family economic status, mother's education level, father's education level, participation in regular sports, music, art, or similar activities, perceived parental attitudes, and mother's employment status. The population of the study consists of all students enrolled in the 9th, 10th, and 11th grades at five different selective high schools in the Kırşehir/Merkez district during the second semester of the 2022-2023 academic year. The study utilized the "Perceived Helicopter Parenting Scale", "Emotional and Psychological Well-Being Scale", "Life Satisfaction Scale", and "Smartphone Addiction Scale – Short Version". Findings indicate that the majority of participating high school students perceive their parents as demonstrating normal levels of involvement and show low levels of emotional and psychological well-being, life satisfaction, and smartphone addiction. Perceptions of having helicopter parents differ significantly according to gender, school type, grade level, participation in regular sports, music, art, or similar activities, and perceived parental attitudes. Emotional and psychological well-being, life satisfaction, and smartphone addiction differ significantly by gender, school type, perceived academic achievement, daily time spent on the phone and perceived parental attitudes.

Keywords: Helicopter parenting, Emotional and psychological well-being, Life satisfaction, Smartphone addiction, Student.

TABLolar DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 3.1.	Algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı analiz sonuçları...	17
Tablo 4.1.	Cinsiyete göre dağılım.....	21
Tablo 4.2.	Okula göre dağılım.....	21
Tablo 4.3.	Sınıfa göre dağılım.....	22
Tablo 4.4.	Kardeş sayısına göre dağılım.....	22
Tablo 4.5.	Algılanan akademik başarıya göre dağılım.....	22
Tablo 4.6.	Kendine ait telefon olma durumuna göre dağılım.....	23
Tablo 4.7.	Günlük telefon başında geçen süreye göre dağılım.....	23
Tablo 4.8.	Algılanan aile ekonomik duruma göre dağılım.....	23
Tablo 4.9.	Anne eğitim durumuna göre dağılım.....	24
Tablo 4.10.	Baba eğitim durumuna göre dağılım.....	24
Tablo 4.11.	Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğe katılma durumuna göre dağılım.....	24
Tablo 4.12.	Algılanan anne baba tutumuna göre dağılım.....	25
Tablo 4.13.	Anne çalışma durumuna göre dağılım.....	25
Tablo 4.14.	Algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı özet istatistikleri..	30
Tablo 4.15.	Algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı düzeyleri.....	30
Tablo 4.16.	Cinsiyete göre bağımsız örneklem t-testi.....	31
Tablo 4.17.	Algılanan helikopter anne tutumunun okula göre incelenmesi.....	34
Tablo 4.18.	Algılanan helikopter baba tutumunun okula göre incelenmesi.....	35
Tablo 4.19.	Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının okula göre incelenmesi.....	36
Tablo 4.20.	Algılanan helikopter anne tutumunun sınıfa göre incelenmesi.....	37
Tablo 4.21.	Algılanan helikopter baba tutumunun sınıfa göre incelenmesi.....	38
Tablo 4.22.	Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının sınıfa göre incelenmesi.....	39
Tablo 4.23.	Algılanan helikopter anne tutumunun kardeş sayısına göre incelenmesi.....	40
Tablo 4.24.	Algılanan helikopter baba tutumunun kardeş sayısına göre incelenmesi.....	41
Tablo 4.25.	Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının kardeş sayısına göre incelenmesi.....	42
Tablo 4.26.	Algılanan helikopter anne tutumunun algılanan akademik başarıya göre incelenmesi.....	42
Tablo 4.27.	Algılanan helikopter baba tutumunun algılanan akademik başarıya göre incelenmesi.....	43

Tablo 4.28.	Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının algılanan akademik başarıya göre incelenmesi.....	43
Tablo 4.29.	Kendine ait telefon olma durumuna göre bağımsız örneklem t-testi.....	44
Tablo 4.30.	Algılanan helikopter anne tutumunun günlük telefon başında geçen süreye göre incelenmesi.....	45
Tablo 4.31.	Algılanan helikopter baba tutumunun günlük telefon başında geçen süreye göre incelenmesi.....	46
Tablo 4.32.	Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının günlük telefon başında geçen süreye göre incelenmesi.....	46
Tablo 4.33.	Algılanan helikopter anne tutumunun algılanan aile ekonomik duruma göre incelenmesi.....	47
Tablo 4.34.	Algılanan helikopter baba tutumunun algılanan aile ekonomik duruma göre incelenmesi.....	48
Tablo 4.35.	Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının algılanan aile ekonomik duruma göre incelenmesi.....	49
Tablo 4.36.	Algılanan helikopter anne tutumunun anne eğitim duruma göre incelenmesi.....	50
Tablo 4.37.	Algılanan helikopter baba tutumunun anne eğitim duruma göre incelenmesi.....	51
Tablo 4.38.	Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının anne eğitim duruma göre incelenmesi.....	51
Tablo 4.39.	Algılanan helikopter anne tutumunun baba eğitim duruma göre incelenmesi.....	53
Tablo 4.40.	Algılanan helikopter baba tutumunun baba eğitim duruma göre incelenmesi.....	55
Tablo 4.41.	Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının baba eğitim duruma göre incelenmesi.....	56
Tablo 4.42.	Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılma durumuna göre bağımsız örneklem t-testi.....	57
Tablo 4.43.	Algılanan helikopter anne tutumunun algılanan anne baba tutumuna göre incelenmesi.....	58
Tablo 4.44.	Algılanan helikopter baba tutumunun algılanan anne baba tutumuna göre incelenmesi.....	59
Tablo 4.45.	Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının algılanan anne baba tutumuna göre incelenmesi.....	59
Tablo 4.46.	Anne çalışma durumuna göre bağımsız örneklem t-testi.....	60
Tablo 4.47.	Algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı için korelasyon...	61
Tablo 4.48.	Algılanan helikopter ebeveyn tutum alt boyutları, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı için korelasyon.....	63
Tablo 5.1.	Algılanan helikopter ebeveyn tutum sonuçları.....	65
Tablo 5.2.	Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı sonuçları.....	71

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 3.1.	Algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı histogram grafikleri.....	18
Şekil 4.1.	Okul türüne göre algılanan akademik başarı.....	25
Şekil 4.2.	Okul türüne göre kardeş sayısı.....	26
Şekil 4.3.	Okul türüne göre günlük telefon başında geçen süre.....	26
Şekil 4.4.	Anne eğitim durumuna göre kardeş sayısı.....	27
Şekil 4.5.	Anne eğitim durumuna göre algılanan aile ekonomik durum.....	27
Şekil 4.6.	Anne eğitim durumuna göre baba eğitim durumu.....	28
Şekil 4.7.	Anne eğitim durumuna göre anne çalışma durumu.....	28
Şekil 4.8.	Anne çalışma durumuna göre kardeş sayısı.....	29

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler Açıklama

α	:	Anlam Düzeyi
f	:	Frekans
%	:	Yüzde

Kısaltmalar Açıklama

AHETÖ	:	Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği
ANOVA	:	Analysis of Variance (Varyans Analizi)
ATBÖ-KV	:	Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği – Kısa Versiyon
ŞÇDPİÖ	:	Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği
ss	:	Standart Sapma

1. GİRİŞ

Helikopter ebeveynlik, ebeveynlerin çocuklarının hayatlarına aşırı müdahil olması ve sürekli kontrol altında tutma eğilimleriyle tanımlanır. Bu tutum, özellikle ergenlik dönemindeki bireylerin bağımsızlıklarını ve öz yeterliliklerini olumsuz etkileyebilir. Schiffrin ve ark. (2014) helikopter ebeveynlerin çocuklarının karar verme süreçlerine müdahale etmelerinin, çocukların kendi yaşamlarını kontrol etme becerilerini engellediğini ve bunun da duygusal ve psikolojik iyi oluşlarını zayıflattığını ortaya koymuşlardır. Helikopter ebeveynlik, bireylerin bağımsızlık geliştirme süreçlerine zarar verirken, aynı zamanda bu süreçlerin psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisini de önemli ölçüde azaltmaktadır. Bu ebeveynlik tarzı, çocukların sosyal becerilerinin gelişmesini kısıtlayarak, duygusal esnekliklerini ve yaşam doyumlarını olumsuz yönde etkileyebilir (Padilla-Walker ve Nelson, 2012). Bu tür müdahaleler, yalnızca bireylerin psikolojik esnekliklerini ve problem çözme becerilerini engellemekle kalmaz, aynı zamanda yaşam memnuniyetini ve genel psikolojik iyi oluşlarını da olumsuz etkileyebilir (Liss ve ark., 2013).

Psikolojik iyi oluş, bireylerin genel yaşam kalitesi, memnuniyet düzeyi ve psikolojik sağlığının bir göstergesidir. Bu kavram, pozitif duygusal durum, yaşam memnuniyeti ve kendine atfedilen değer gibi bileşenlerden oluşur. Diener ve ark. (1999) psikolojik iyi oluşu pozitif duygusal durum, negatif duygusal durum ve yaşam memnuniyeti olarak tanımlamışlardır. Ryff ve Singer (2008) ise psikolojik iyi oluşun pozitif benlik algısı, çevresel hakimiyet, özerklik, kişisel büyüme, olumlu ilişkiler ve yaşama amacı gibi bileşenleri içerdiğini belirtmişlerdir. Psikolojik iyi oluş, kişinin bütünlük algısı, farkındalığı ve yaşam koşullarının ya da yaşamın belirli alanlarının değerlendirilmesine işaret etmekte olup (Felfe ve Yan, 2009), çok faktörlü bir yapı olarak da yaşam doyumunu ve duyguların etkin değerlendirilmesi gibi çeşitli boyutlardan oluşmaktadır (Chan, 2015). Ryff (2018) çevreyle ilişkisi iyi olan, kendini tanıyan ve olduğu gibi kabul eden, hedefleri olan ve hayatı anlamlandırmış kişilerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin yüksek olduğunu söylemiştir.

Yaşam doyumunu, bireylerin yaşamlarına genel bir memnuniyetle değerlendirdikleri öznel bir kavramdır ve bu değerlendirme, genellikle bireylerin psikolojik iyi oluşları ile güçlü bir ilişki içindedir. Diener (1984), yaşam doyumunu, bireylerin hayatlarının genel bir değerlendirmesi olarak tanımlar ve bu kavramın, mutluluk ve tatminle doğrudan ilişkili olduğunu belirtir. Yaşam doyumunu, bireylerin psikolojik iyi oluşlarını ve genel ruhsal sağlıklarını doğrudan etkileyebilir (Seligman ve

Csikszentmihalyi, 2000). Ayrıca, yaşam doyumu, yalnızca bireylerin sağlık durumu ve ekonomik güvenlikleriyle değil, aynı zamanda aile içindeki ilişkiler ve sosyal destekle de şekillenir (Diener ve Biswas-Diener, 2002). Bu bağlamda, helikopter ebeveynlik gibi aşırı koruyucu tutumlar, bireylerin psikolojik esnekliklerini ve sosyal becerilerini etkileyerek, yaşam doyumu düzeylerini olumsuz yönde etkileyebilir (Baxter ve ark., 2015). Günümüzde, teknoloji bağımlılığı, özellikle akıllı telefon bağımlılığı, bireylerin yaşam doyumlarını ve psikolojik iyi oluşlarını olumsuz etkileyen önemli bir etken haline gelmiştir. Akıllı telefonların aşırı kullanımı hem bireylerin çevreleriyle kurdukları ilişkileri hem de psikolojik esnekliklerini bozarak, yaşam memnuniyetini azaltabilir (Kwon ve ark., 2013; Billieux ve ark., 2015).

Bir tavrı, tutumu veya maddeyi kullanmayı bırakamama ya da kontrol edememe şeklinde tanımlanan bağımlılık (Egger ve Rauterberg, 1996) günümüzde ilerleyen teknoloji ile özellikle akıllı telefonlarda kendini göstermektedir. Akıllı telefon bağımlılığı veya akıllı telefonun aşırı kullanımı olarak da adlandırılan akıllı telefon bağımlılığı, Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı içerisinde belirli bir tanım olmamasına rağmen, bir davranış bozukluğu olarak tanımlanmaktadır. Akıllı telefon bağımlılığı, sürekli ve aşırı kullanım, cihazların daha sık ve uzun süreli kullanılma isteği, günlük yaşamda olumsuz sonuçlar doğurması gibi belirtilerle tanımlanır (Billieux ve ark., 2015). Kwon ve ark. (2013) ise akıllı telefon bağımlılığını kontrol edememe, cihaz kullanımından uzak kalındığında ortaya çıkan yoksunluk belirtileri ve günlük işlevsellik üzerinde olumsuz etkiler şeklinde açıklamışlardır.

1.1. Problem Durumu

Bu çalışmanın problemi Kırşehir ili Merkez ilçesindeki sınavla öğrenci alan okullarda öğrenim gören öğrencilerin (9., 10., ve 11. sınıf) helikopter ebeveyne sahip olma algısı, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının cinsiyet, okul türü, sınıf, kardeş sayısı, algılanan akademik başarı, kendine ait telefon olma, günlük telefon başında geçen süre, algılanan aile ekonomik durum, anne-baba eğitim durumu, düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğe katılma, algılanan anne-baba tutumu ve anne çalışma durumuna göre incelenmesidir.

1.2. Amaç

Bu çalışmada, Kırşehir ili Merkez ilçesinde sınavla öğrenci alan liselerde öğrenim gören öğrencilerin (9., 10., ve 11. sınıf), helikopter ebeveyne sahip olma algısı, duygusal

ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının cinsiyet, okul türü, sınıf, kardeş sayısı, algılanan akademik başarı, kendine ait telefon olma durumu, günlük telefon başında geçen süre, algılanan aile ekonomik durum, anne-baba eğitim durumu, düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim, vb. etkinliğe katılma durumu, algılanan anne baba tutumu ve anne çalışma durumu açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.

1.3. Sayıtlar

Kullanılan ölçeklerin algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı düzeylerini ölçmede yeterli olduğu, ankete katılan öğrencilerin gönüllülük esasına dayalı, samimi ve güvenilir cevaplar verdiği, elde edilen verilerin analizinde araştırmaya uygun istatistiki tekniklerin seçildiği, geçerli anketlerin Kırşehir ilini temsil ettiği, yapılan literatür taramasının yeterli olduğu kabul edilecektir.

1.4. Sınırlılıklar

- Araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde Kırşehir/Merkez sınavla öğrenci alan liselerinde ve anketin yapıldığı anda okulda bulunan öğrencilerden gönüllü olanlarla sınırlıdır.
- Araştırma, “Kişisel Bilgi Formu”, “Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum”, “Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş”, “Yaşam Doyumu” ve “Akıllı Telefon Bağımlılığı” ölçeklerinde yer alan sorularla sınırlıdır.
- Araştırma sonuçları öğrencilerin, anketlerin yapıldığı zamanda verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Araştırma ile ilgili daha önce yapılan çalışmalar incelenmiş ve elde edilen bulgu ve sonuçlar yardımıyla araştırılan konu etrafında yeniden değerlendirme yapılmıştır.

2.1. Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu

Helikopter ebeveynlik, ebeveynlerin çocuklarının yaşamlarına aşırı müdahale ederek her adımını kontrol etmesiyle tanımlanan bir ebeveynlik biçimidir. Bu terim, ilk kez 1960'lı yıllarda ebeveynlik üzerine yapılan araştırmalarda ortaya çıkmış, zamanla çocukların gelişiminde daha fazla kontrol sahibi olmak isteyen ebeveynler tarafından yaygınlaştırılmıştır (Cline ve Fay, 1990). Teknolojinin etkisiyle bu tutum, günümüzde daha belirgin hale gelmiş ve çocukların bağımsızlık geliştirmelerini, problem çözme becerilerini, duygularını kontrol etme, dengeleme ve fark etme yeteneklerini olumsuz yönde etkileme potansiyeline sahip olmuştur. Özellikle mobil cihazların, internetin ve sosyal medyanın yaygınlaşması, ebeveynlerin çocuklarının her anını izleme ve müdahale etme olanaklarını artırmış, böylece helikopter ebeveynlik daha karmaşık ve yaygın bir biçim almıştır (Padilla-Walker ve Nelson, 2012).

Helikopter ebeveynliğin, çocukların gelişiminde çeşitli olumsuz sonuçlara yol açtığına dair bir dizi araştırma bulunmaktadır. Bu ebeveynlik tarzı, çocukların psikolojik sağlığını doğrudan etkileyebilir ve bu etkilere ilişkin yapılan çalışmalar, özgüven azalması, kaygı düzeylerinde artış, depresyon gibi psikolojik sorunları içermektedir. Schiffrin ve ark. (2014), helikopter ebeveynliğin çocukların özgüvenlerinde azalma, kaygı seviyelerinde artış ve depresyon gibi psikolojik sorunlara yol açabileceğini tespit etmişlerdir. Bu bulgular, ebeveynlerin çocukları üzerindeki aşırı denetimin, çocukların sağlıklı bir şekilde kimlik geliştirmelerini engellediğini ve bu durumun gelecekteki psikolojik iyilik hallerine ciddi zararlar verebileceğini göstermektedir.

Helikopter ebeveynliğin, çocukların sosyal becerilerini engelleyebileceği ve onları daha bağımlı hale getirebileceği de vurgulanmaktadır (Segrin ve Flora, 2005). Aşırı koruyucu ebeveynler, çocuklarının sosyal etkileşimlerinde karşılaştıkları zorlukları çözmeye yönelik sürekli müdahalelerde bulunurlar. Bu müdahaleler, çocukların başkalarıyla ilişkiler kurmalarını ve kendilerini ifade etmelerini zorlaştırabilir. Ayrıca, kendi kararlarını verme konusunda da zorluklar yaşarlar çünkü ebeveynleri sürekli olarak onlara ne yapmaları gerektiğini söylemektedir. Bu durum, çocukların özgürce düşünme ve kendi kararlarını verme yeteneklerini kısıtlayarak, psikolojik esnekliklerinin gelişmesini engelleyebilir.

Helikopter ebeveynliğin uzun vadeli etkileri, bireylerin yaşamlarında iz bırakabilir. Hallowell (2008), aşırı koruyucu ebeveynlerin çocuklarının, stresli durumlarla başa çıkma becerilerinin düşük olduğunu ve bu ebeveynlerin, çocuklarının karşılaştığı problemleri çözmek için onların yerine kararlar aldığını gözlemlemiştir. Bu durum, çocukların kendi problem çözme becerilerini geliştirmelerinin önünde bir engel teşkil etmektedir. Bu tür bir ebeveynlik, bireylerin ilerleyen yaşlarında, yaşamda karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilme yetilerini sınırlandırabilir.

Bağımsızlık, helikopter ebeveynliğin olumsuz etkilediği bir diğer önemli gelişimsel alan olarak dikkat çekmektedir. Liss ve ark. (2013), helikopter ebeveynliğin, çocukların bağımsızlık duygularını zayıflatarak özgüven kaybına yol açtığını gözlemlemiştir. Bu ebeveynlik tarzı, çocukların risk almayı reddetmelerine ve kendi becerilerine olan güvenlerini kaybetmelerine sebep olabilir. Sürekli müdahale ve destek sağlanması, çocukları daha bağımlı bireyler haline getirebilir ve bu da onların sosyal ve psikolojik gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilir.

Çocukların duygusal regülasyon ve özgüven geliştirmeleri açısından, helikopter ebeveynlik, özellikle üniversite öğrencilerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Padilla-Walker ve Nelson (2012) tarafından yapılan bir çalışmada, helikopter ebeveynliğin üniversite öğrencilerinin ruhsal iyilik halleri üzerinde olumsuz etkiler yarattığı belirlenmiştir. Öğrenciler, ebeveynlerinin sürekli müdahalesi nedeniyle, stresli durumlarla başa çıkmada zorluk yaşamış ve bu durum, genel psikolojik sağlıklarını etkilemiştir.

Helikopter ebeveynliğin çocuklar üzerindeki bu tür olumsuz etkilerinin önlenmesi için, ebeveynlerin çocuklarının bağımsızlıklarını teşvik etmeleri, onların kendi kararlarını alabilmelerine olanak tanımaları gerektiği vurgulanmaktadır (Segrin ve Flora, 2005). Ebeveynlerin, çocuklarına daha fazla bağımsızlık sağlayarak, onların problem çözme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaları, psikolojik iyilik hallerini iyileştirebilir ve çocukların gelecekteki yaşamlarında karşılaştıkları zorluklarla daha sağlıklı bir şekilde başa çıkmalarına olanak tanıyabilir.

Algılanan helikopter ebeveyn tutum ile ilgili yapılan literatür taramasına göre ulaşılan çalışmalar: Cline ve Fay (1990), Segrin ve Flora (2005), Hallowell (2008), Padilla-Walker ve Nelson (2012), Liss ve ark. (2013), Schiffrin ve ark. (2014), Yılmaz (2019), Gençer (2020), Lapsekili Uysal (2020), Alpsoy (2021), Gençdoğan ve Gülbahçe (2021), Aslan (2024), Doğan (2024), Kahveci (2022), Bannayeva (2024).

2.2. Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş

Ruh sağlığı ile ilgili yapılan araştırmalarda sık sık depresyon ve anksiyete gibi olumsuz sağlığa odaklanılmıştır. Bununla birlikte günümüzde ruh sağlığının olumsuz öğelerinin yanı sıra olumlu öğelerini de inceleme arzusu giderek artmaktadır. İyi oluş ile ilgili yapılan pek çok araştırma psikoloji literatürüne zenginlik katmıştır (Springer ve Hauser, 2006). İyi oluş çalışmaları kapsamında iki araştırma alanı bulunmaktadır: Birincisi, öznel iyi oluşün arttığı bir dönemde yaşam kalitesinin niteliğini araştırmaya yönelik bilimsel eğilimin bir parçası olarak 1950’de başlamış ve öznel iyi oluş olarak adlandırılmıştır. İkincisi, psikolojik iyi oluş ise, 1980’li yıllarda deneysel çalışmalar ile başlamış, zorluklar ile yüz yüze gelindiğinde kendini gerçekleştirme ve anlamlı bir yaşam için kişinin potansiyellerini vurgulayan daha önceki klinik ve yetişkin gelişim psikolojisi teorilerine dayanmaktadır.

Psikolojik iyi oluş, bireylerin duygusal, sosyal ve psikolojik açıdan sağlıklı bir durumda olmalarını ifade eden bir kavramdır (Keyes, 2002; Diener, 2009). Bu kavram, bireylerin hayatlarının farklı alanlarında tatmin edici deneyimler yaşamaları, olumlu duygular hissetmeleri, kendilerine güvenmeleri ve potansiyellerini gerçekleştirmeleriyle ilgilidir (Ryff, 1989; Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000).

Psikolojik iyi oluş, son yıllarda birçok araştırmacının ilgi odağı olmuş ve bu alanda birçok çalışma yapılmıştır. Literatür taraması sonucunda, psikolojik iyi oluşun çeşitli faktörlerden etkilendiği ve neleri etkilediği üzerinde önemli bulgular elde edilmiştir. Sosyal ilişkilerin, bireylerin psikolojik iyi oluşu önemli ölçüde etkileyen bir faktör olduğu gözlemlenmiştir (Keyes, 1998). İyi bir sosyal destek ağına sahip olmanın, bireylerin yaşam memnuniyetini ve pozitif duygusal durumlarını artırdığı belirtilmektedir. Ayrıca, maddi güvenliğin de psikolojik iyi oluş üzerinde etkili olduğu görülmüştür (Diener ve Biswas-Diener, 2002). Ekonomik kararlılığın sağlanması, temel ihtiyaçların karşılanması ve finansal güvenceye sahip olmanın bireylerin yaşam memnuniyetini ve psikolojik iyi oluşunu olumlu yönde etkilediği belirtilmektedir. Bunun yanı sıra, sağlık durumunun da psikolojik iyi oluş üzerinde önemli bir rol oynadığı gözlemlenmiştir (Huppert ve So, 2013). İyi bir fiziksel ve zihinsel sağlığa sahip olmanın, bireylerin genel yaşam kalitesini artırdığı ve psikolojik iyi oluşlarını desteklediği belirtilmektedir. Psikolojik iyi oluşun sosyal destek, maddi güvenlik ve sağlık durumu gibi faktörlerden etkilendiğini ve bu faktörlerin bireylerin genel yaşam memnuniyetini ve psikolojik sağlığını etkilediğini ortaya koymaktadır. Kişisel hedeflere ulaşma, yeteneklerin kullanılması ve kişisel başarıların elde edilmesi, bireylerin kendilerini

değerli hissetmelerini ve psikolojik iyi oluşlarını artırabileceği belirtilmektedir. Ayrıca, psikolojik iyi oluşun olumsuz duygusal durumları etkileme yeteneğine sahip olduğu da vurgulanmıştır. Negatif yaşam olayları, stres, kaygı ve depresyon gibi faktörlerin, psikolojik iyi oluşu olumsuz yönde etkileyebileceği ifade edilmektedir (Keyes, 2005).

Duygusal ve psikolojik iyi oluş ile ilgili yapılan literatür taramasına göre ulaşılan çalışmalar: Ryff (1989), Keyes (1998), Seligman ve Csikszentmihalyi (2000), Keyes (2002), Diener ve Biswas-Diener (2002), Keyes (2005), Springer ve Hauser (2006), Diener (2009), Huppert ve So (2013), Liddie ve Carter (2015), Akın ark. (2016), Soner ve Yılmaz (2018), Aydoğan (2022), Soyaltın (2022), Anuştekin (2023), Can (2023), Özen Koç ve ark. (2023), Gültekinli (2024), Demirtaş ve Ünal Bozcan (2025).

2.3. Yaşam Doymu

Yaşam doymu, bireylerin genel yaşam deneyimlerine ilişkin memnuniyet düzeyini ifade eden bir kavramdır. Genellikle bireylerin yaşamlarının farklı alanlarıyla ilgili genel bir değerlendirmeyi içerir ve hem duygusal hem de bilişsel bir boyut taşır. Yaşam doymu, kişisel mutluluğun ve psikolojik iyilik halinin önemli bir göstergesi olarak kabul edilir ve bireylerin yaşamlarında hissettikleri tatmin düzeyini ölçen bir parametre olarak psikoloji literatüründe geniş bir yer bulmaktadır (Diener, 1984).

Yaşam doymu üzerine yapılan araştırmalar, bireylerin genel yaşam tatminlerinin, çeşitli kişisel, sosyal ve çevresel faktörlerden nasıl etkilendiğini incelemektedir. Birçok araştırma, yaşam doymunun, bireylerin psikolojik iyi oluşu ile sıkı bir şekilde ilişkilendirildiğini ortaya koymuştur (Ryff ve Keyes, 1995). Bununla birlikte, yaşam doymu aynı zamanda bireylerin kendilik algıları, sosyal ilişkileri ve hatta genel sağlığı ile de bağlantılıdır (Pavot ve Diener, 2008).

Yaşam doymunun belirleyicileri üzerine yapılan araştırmalar, aile içindeki ilişkilerden iş ve ekonomik durum gibi faktörlere kadar geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Örneğin, aile içindeki ilişkilerin, bireylerin yaşam doymuları üzerinde önemli bir etkisi olduğu sıkça vurgulanmaktadır. Duygusal olarak tatmin edici aile ilişkileri, bireylerin yaşamlarında daha fazla mutluluk ve tatmin hissetmelerine yol açabilir (Cheng ve Chan, 2006). Aksine, ailedeki stresli ilişkiler, bireylerin yaşam doymularını olumsuz yönde etkileyebilir.

İş tatmini, yaşam doymu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. İş yerindeki tatmin, bireylerin genel yaşam doymunu belirleyen önemli bir faktör olarak tanımlanmıştır (Judge ve Watanabe, 1993). İş güvencesi, iş arkadaşlarıyla olan ilişkiler ve işin anlamı

gibi faktörler, çalışanların yaşam doyumlarını doğrudan etkileyebilir. Örneğin, stresli ve tatmin edici olmayan bir iş ortamı, bireylerin hem profesyonel hem de kişisel yaşamlarında düşük doyum hissetmelerine yol açabilir (Lyubomirsky ve ark., 2005).

Ekonomik durum da yaşam doyumunu üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Ancak, yüksek gelirle birlikte gelen yaşam doyumunu artışı, bir noktadan sonra durağanlaşmaktadır. Diener ve ark. (1999), ekonomik refah ile yaşam doyumunu arasındaki ilişkinin doğrusal olmadığını, belirli bir gelirin üzerinde, bireylerin yaşam doyumunun daha fazla artmadığını belirtmişlerdir.

Bunun yanı sıra, kişisel değerler ve bireysel farklar da yaşam doyumunu etkileyen önemli faktörlerdir. Özellikle, bireylerin yaşamlarına ilişkin beklentileri, yaşadıkları çevre ve kültürel normlar, yaşam doyumunu üzerinde farklı etkiler yaratabilir (Schwartz ve Bilsky, 1990).

Yaşam doyumunu, sadece bireylerin psikolojik sağlığını değil, aynı zamanda fiziksel sağlıklarını da etkileyebilir. Yapılan çalışmalara göre, yüksek yaşam doyumunu ile daha iyi fiziksel sağlık ve düşük hastalık oranları arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Örneğin, bisiklet sürmek, yürüyüş yapmak ve düzenli egzersiz yapmak gibi sağlıklı yaşam tarzı alışkanlıkları, bireylerin yaşam doyumlarını artırabilir ve bunun sonucunda daha sağlıklı bir yaşam sürdürebilirler (Diener ve ark., 2009). Ayrıca, yaşam doyumunu yüksek bireylerin daha güçlü bağışıklık sistemlerine sahip olduğu ve daha uzun ömürlü oldukları da araştırmalarla desteklenmiştir (Cohen ve ark., 2003).

Yaşam doyumunu, bireylerin sosyal ilişkilerinden de etkilenmektedir. Arkadaşlıklar ve sosyal destek ağları, bireylerin yaşam doyumunu önemli ölçüde artırabilir. Ailesiyle veya yakın arkadaşlarıyla güçlü ilişkiler kuran bireyler, kendilerini daha tatmin olmuş hissedebilirler. Sosyal destek, bireylerin zor zamanlarda daha dayanıklı olmalarını sağlar ve duygusal sağlıklarını iyileştirir (House, 1981).

Sonuç olarak, yaşam doyumunu, bireylerin çeşitli içsel ve dışsal faktörlerle etkileşimde bulunan çok boyutlu bir kavramdır. Bireylerin yaşam doyumlarını artırabilmek için aile, iş, sosyal ilişkiler ve fiziksel sağlık gibi alanlarda dengeyi sağlamaları önemlidir. Yaşam doyumunu yüksek bireyler, genel olarak daha sağlıklı, mutlu ve tatmin olmuş bir yaşam sürebilir.

Yaşam doyumunu ile ilgili yapılan literatür taramasına göre ulaşılan çalışmalar: House (1981), Diener (1984), Diener ve ark. (1985), Schwartz ve Bilsky (1990), Judge ve Watanabe (1993), Ryff ve Keyes (1995), Diener ve ark. (1999), Cohen ve ark. (2003), Lyubomirsky ve ark. (2005), Cheng ve Chan (2006). Pavot ve Diener (2008). Diener ve

ark. (2009), Kwon ve ark. (2013), Akın ve ark. (2014), Dağlı ve Baysal (2016), Sezer ve Turđut (2019), Altun (2021), Kılıçman ve ark. (2022), Albayrak (2024), Karakış (2024), Ertürk (2024), Bostan ve Kalyon (2024).

2.4. Akıllı Telefon Bağımlılığı

Akıllı telefonlar, günümüzde hızla yaygınlaşan ve hayatımızın önemli bir parçası haline gelen mobil iletişim cihazlarıdır (Kim ve Lee, 2011). Ancak, akıllı telefon kullanımının yaygınlığı, bazı bireylerde akıllı telefon bağımlılığı adı verilen bir sorunu da beraberinde getirmektedir (Billieux ve ark., 2008). Akıllı telefon bağımlılığı, bireylerin akıllı telefonlarına aşırı bir şekilde bağımlı hale gelmeleri ve bu cihazları kontrol edememeleri durumunu ifade eder (Kuss ve Griffiths, 2011). Çeşitli araştırmalar, akıllı telefon bağımlılığı kavramını farklı yönlerden tanımlamıştır. Örneğin, Leung (2008), akıllı telefon bağımlılığını, kişinin akıllı telefon kullanımına karşı güçlü bir arzu duyması ve bu kullanımın olumsuz sonuçlarla ilişkilendirilmesi olarak tanımlamaktadır. Diğer bir çalışmada, Lopez-Fernandez ve ark. (2014), akıllı telefon bağımlılığını, akıllı telefonların kullanımının kişisel, sosyal ve işlevsel sorunlara neden olduğu sürekli bir kullanım olarak tanımlamışlardır. Bu farklı tanımlar, akıllı telefon bağımlılığının temelde aşırı kullanım ve kontrol kaybıyla ilişkili olduğunu vurgulamaktadır (Kwon ve ark., 2013).

Akıllı telefon bağımlılığı, bireyler üzerinde çeşitli etkileri olan bir olaydır. Araştırmalar, akıllı telefon bağımlılığının psikolojik, sosyal ve fiziksel etkilerini incelemiştir. Örneğin, akıllı telefon bağımlılığının depresyon, anksiyete ve stres gibi psikolojik sorunlarla ilişkili olduğu bulunmuşdur. Chen ve ark. (2016), akıllı telefon bağımlılığının sosyal ilişkileri olumsuz etkileyebileceğini ve yalnızlık hissini artırabileceğini göstermişlerdir. Ayrıca, akıllı telefon bağımlılığının fiziksel sağlık üzerinde de olumsuz etkileri olduğu belirtilmiştir. Thomée ve ark. (2011), aşırı akıllı telefon kullanımının, boyun ağrısı, baş ağrısı, uyku bozuklukları ve göz yorgunluğu gibi fiziksel rahatsızlıklara yol açabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca, akıllı telefon bağımlılığıyla ilişkili olarak bilişsel etkiler de gözlemlenmiştir. Chen ve ark. (2016), akıllı telefon bağımlılığının dikkat eksikliği, odaklanma güçlüğü ve zayıf özdenetim gibi bilişsel işlevler üzerinde olumsuz etkileri olduğunu bulmuşlardır.

Akıllı telefon bağımlılığı ile ilgili yapılan literatür taramasına göre ulaşılan alışmalar: Leung (2008), Billieux ve ark. (2008), Kim ve Lee (2011), Kuss ve Griffiths (2011), Thomée ve ark. (2011), Kwon ve ark. (2013), Lopez-Fernandez ve ark. (2014), Chen ve ark. (2016), Çetinkaya (2019), Daysal (2019), Gültekin (2019), Aygar (2020),

Hayırcı ve Sarı (2020), Kurt ve ark. (2022), Sarıgöz (2023), Bostan ve Kalyon (2024),
Demir (2024).

3. MATERYAL VE METOT

Bu bölüm araştırma modeli, evren ve örneklem, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgileri içermektedir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmasının sebebi Kırşehir/Merkez sınavla öğrenci alan liselerde öğrenim gören öğrencilerin helikopter ebeveyne sahip olma algısı, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının çeşitli değişkenler açısından incelenmek istenmesidir. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılacaktır. Tarama modeliyle geçmişte ya da hâlen var olan bir durumun olduğu gibi betimlenmesi amaçlanır. Çalışma konusu olan nesne, birey ya da olay kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır, değiştirme ya da etkileme yapılmaz. Tarama çalışmasında bir gruba ait belirli özellikleri belirlemek amaçlanmaktadır. Betimsel çalışmalarda olgulara müdahil olmadan, olgunun ne olduğu mümkün olduğunca aynı şekilde ortaya konur. Veri toplama tekniği olarak anket yöntemi kullanılacaktır (Arıkan, 2013; Karasar, 2023).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evreni, 2022-2023 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde Kırşehir/Merkez sınavla öğrenci alan 6 lisede (Kırşehir Ahi Evran Anadolu Lisesi, Prof. Dr. İlhan Kılıçözülü Fen Lisesi, Fatimatüz Zehra Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Kırşehir Abdulkadir Özcan Fen ve Sosyal Bilimler Proje Anadolu İmam Hatip Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, Toki Turizm Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi) öğrenim gören öğrencilerin tamamından oluşmaktadır. Ancak Toki Turizm Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde yeterli öğrenci sayısına ulaşamadığı için araştırmadan çıkarılmıştır. Belirlenen okullarda araştırmacı tarafından gerekli açıklama yapıldıktan sonra, öğrencilere veri toplama araçları dağıtılarak, gönüllülük esasına bağlı kalınarak doldurulması istenmiştir. Bu çalışmada, araştırmanın yapıldığı okullarda kayıtlı toplam 1660 öğrencinin 1267 tanesine veri toplama araçları dağıtılmıştır. Ulaşılabilme oranı %76.3'dür. Gönüllülük esasına bağlı kalınarak ulaşılan ve analizlere uygun olmayan 75 anket analize alınmadan araştırma 1192 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilerin 698 (%58.6)'si kadın, 494 (%41.4)'ü erkektir. Annelerinin kendilerine helikopter tutum uyguladığını belirtenlerin oranı %22.9 babaları için helikopter tutum uyguladığını

belirtenlerin oranı ise %9.0'dur. 626 (%52.5) öğrencinin psikolojik iyi oluş düzeyi düşük, 566 (%47.5)'sinin yüksektir. Yaşam doyumu %51.7'sinin düşük %48.3'ünün ise yüksektir. Akıllı telefon bağımlılığı 613 öğrencinin düşük, 579 öğrencinin yüksektir.

3.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” (EK 1), Yılmaz (2019) tarafından geliştirilen “Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği” (EK 2), Liddie ve Carter (2015) tarafından geliştirilen, Akın ark. (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan “Stirling Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği” (EK 3), Diener ve ark. (1985) tarafından geliştirilen Dağlı ve Baysal (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan “Yaşam Doyumu Ölçeği” (EK 4), Kwon ve ark. (2013) tarafından geliştirilen Akın ve ark. (2014) tarafından Türkçeye uyarlanan “Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Versiyonu” (EK 5) temel veri toplama araçları olarak kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel bilgi formu

Kişisel bilgi formu, araştırmaya katılan öğrencilerin çeşitli sosyodemografik özelliklerini belirlemek için oluşturulmuştur. Araştırma yapılacak olan öğrenci grubunun cinsiyet, okul türü, sınıf, kardeş sayısı, algılanan akademik başarı, kendine ait telefon olma durumu, günlük telefon başında geçen süre, algılanan aile ekonomik durumu, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim, vb. etkinliğe katılma durumu, algılanan anne baba tutumu ve anne çalışma durumundan oluşan 13 soruluk bir formdur.

3.3.2. Algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği

Yılmaz (2019) tarafından geliştirilen ölçek 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin değerlendirme kategorisi 4'lü likert tipindedir (1: Hiç böyle davranmaz, 2: Arada sırada böyle davranır, 3: Çoğu zaman böyle davranır, 4: Hep böyle davranır). Ölçek “etik ve ahlaki konularda helikopterlik” (5-9-12-16-19-21. maddeler), “akademik/okul yaşamı konularında helikopterlik” (4-8-11-15-20. maddeler), “temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik” (1-3-6-13-17-18. maddeler) ve “duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik” (2-7-10-14. maddeler) olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin toplam puanı, anne ve/veya babanın helikopter ebeveyn tutumu konusundaki genel seviyesini gösterir. Bu ölçekten elde edilebilecek puan aralığı 21 ile 84 arasındadır. Ölçekte toplam puan anne ve baba için ayrı ayrı puanlanır. 56 puan ve üzeri “Helikopter

tutum” (Aritmetik ortalama+2SS), 32-55 puan arası “Normal ilgi” (Aritmetik ortalama±1SS) ve 21-31 puan arası “İlgisiz tutum” (Aritmetik ortalama-2SS) olarak tanımlanmıştır. Helikopter anne ölçeğine ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,85; helikopter baba ölçeğine ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,83 olarak hesaplanmıştır (Yılmaz, 2019).

3.3.3. Stirling çocuklar için duygusal ve psikolojik iyi oluş ölçeği

Liddle ve Carter (2015) tarafından geliştirilen, Akın ve ark. (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği 12 madde ve 5’li likert tipi bir derecelendirmeye (1: Asla, 2: Çok az, 3: Bazen, 4: Çoğu zaman, 5: Her zaman) sahiptir. Tek boyutlu bir ölçme aracıdır. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Yüksek puanlar, çocuklar için yüksek düzeyde duygusal ve psikolojik iyi oluşu gösterir. Bu ölçekten elde edilebilecek puan aralığı 12 ile 60 arasındadır. Ölçeğin Cronbach’s Alfa güvenilirlik katsayısı 0.90 olarak hesaplanmıştır (Akın ve ark., 2016).

3.3.4. Yaşam doyumu ölçeği

Diener ve ark. (1985) tarafından geliştirilen Dağlı ve Baysal (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan “Yaşam Doyumu Ölçeği” tek boyutlu, beş madde ve 5’li likert tipindedir (1: Hiç katılmıyorum, 2: Çok az katılıyorum, 3: Orta düzeyde katılıyorum, 4: Büyük oranda katılıyorum, 5: Tamamen katılıyorum). Bu ölçekten elde edilebilecek puan aralığı 5 ile 25 arasındadır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,88 olarak hesaplanmıştır (Dağlı ve Baysal, 2016).

3.3.5. Akıllı telefon bağımlılığı – Kısa versiyonu

Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Versiyonu (ATBÖ-KV), tek alt boyuttan oluşmaktadır. Ergen bireylerin akıllı telefon bağımlılığını ölçmeye yönelik kendini değerlendirme türünde olan bir ölçme aracıdır. Ölçeğin orijinal hali, 5’li likert tipinde derecelendirmeli (1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Kısmen katılıyorum, 3: Kararsızım, 4: Kısmen katılıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum) 10 maddeden meydana gelmektedir. Bu ölçekten elde edilebilecek puan aralığı 10 ile 50 arasındadır. Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Akın ve ark. (2014) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik kat sayısı, 0.88 olarak bulunmuştur (Akın ve ark., 2014).

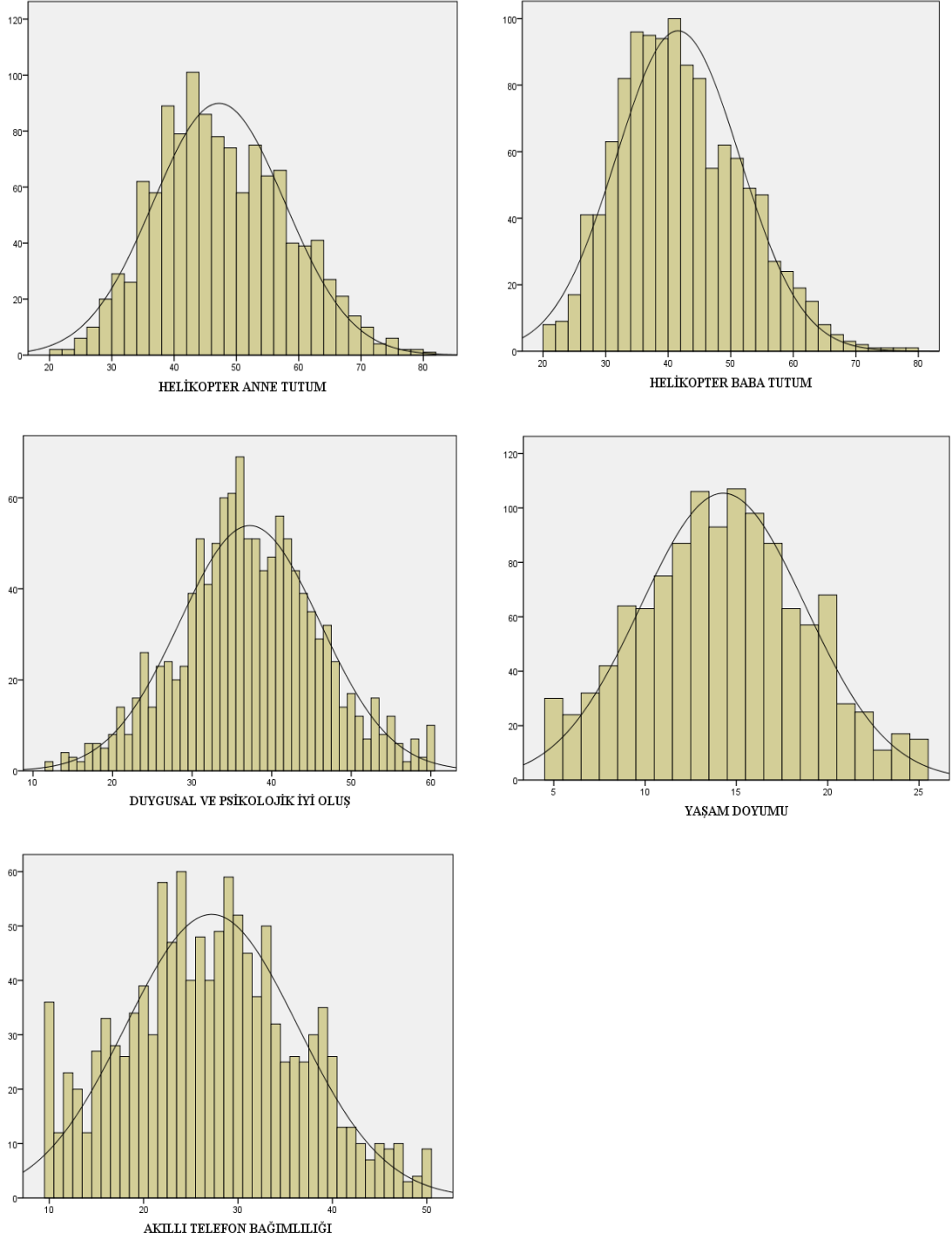
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanması aşamasında öncelikle veri toplama araçlarının Etik Kurul izni (EK 6), veri toplama araçlarının öğrencilere uygulanabilmesi için ise Kırşehir İli Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin ve uygulama için gerekli olan valilik oluru (EK 7) alındıktan sonra, belirlenen okullarda yöneticilerle görüşülerek gerekli tüm bilgiler verilip, öğrencilerin uygun saatlerinde sınıflarına gidilerek, gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra, gönüllü öğrenciler ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın verileri 2022-2023 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde Kırşehir/Merkez sınavla öğrenci alan liselerde öğrenim gören öğrencilere “Kişisel Bilgi Formu”, “Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği”, “Stirling Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği”, “Yaşam Doyumu Ölçeği” ve “Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Versiyonu” uygulanarak toplanmıştır. “Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği” için Yılmaz (2019) (EK 8), “Stirling Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği” için Akın ve ark. (2016) (EK 9), “Yaşam Doyumu Ölçeği” için Dağlı ve Baysal (2016) (EK 10), ve “Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Versiyonu” için Akın ve ark. (2014) (EK 11) ölçek kullanım izinleri alınmıştır. Anketler Mayıs ayının ilk iki haftası uygulanmıştır. Araştırma sonucu anketlerden elde edilen veriler kodlanarak SPSS paket programına yüklenmiş ve analiz edilmiştir. Verilerin analiz edilmesinde ilk olarak tanımlayıcı analiz kullanılmıştır. Tanımlayıcı analiz istatistiksel analizlere başlamadan önce, değişkenlerin genel yapısı ve özellikleri hakkında bilgi vermeye yaramaktadır (Keskin, 2008). Çalışmada sosyodemografik özelliklerle ilgili tanımlayıcı istatistiksel analizler için frekans (f), yüzde alma (%) teknikleri kullanılmıştır. Tanımlayıcı analizlerden sonra sonuç çıkarıcı analizlere geçmeden veri yapısına uygun testlerin kullanım kararını verebilmek için verilerin normal dağılıp dağılmadığını belirlemek amacıyla çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Tabachnick ve Fidell (2015)'e göre çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ve +1,5 arasında olması dağılımın normal olduğunu gösterir. Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum, Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş, Yaşam Doyumu ve Akıllı Telefon Bağımlılığı analiz sonuçları Tablo 3.1'de verilmiştir.

Tablo 3.1. Algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı analiz sonuçları

	Etik ve Ahlaki Konularda	Akademik/ Okul Yaşamı Konularında	Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Duygusal Kişisel-Yaşam Alanında	Helikopter Tutum
ANNE					
Ortalama	15.96	11.60	10.13	9.51	47.21
Standart Sapma	4.16	3.65	3.20	2.47	10.58
Çarpıklık	0.01	0.20	0.77	0.18	0.28
Basıklık	-0.69	-0.76	0.08	-0.30	-0.35
Cronbach's Alpha	0.74	0.76	0.61	0.46	0.85
BABA					
Ortalama	15.01	9.91	8.34	8.31	41.56
Standart Sapma	4.18	3.57	2.57	2.51	9.87
Çarpıklık	0.08	0.58	1.43	0.39	0.45
Basıklık	-0.59	-0.43	2.04	-0.26	-0.07
Cronbach's Alpha	0.71	0.77	0.59	0.49	0.84
DUYGUSAL VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ		YAŞAM DOYUMU		AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI	
Ortalama	37.24	14.27		27.21	
Standart Sapma	8.82	4.51		9.12	
Çarpıklık	0.03	0.07		0.16	
Basıklık	0.00	-0.46		-0.49	
Cronbach's Alpha	0.89	0.84		0.86	

Tablo 3.1 incelendiğinde tüm ölçeklerden elde edilen verilere ilişkin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ve +1,5 arasında, Şekil 3.1'de verilen histogram grafiklerinde ise verilerin dağılımının normale çok yakın olduğu görülmektedir. Bilimsel araştırmalarda en yaygın kullanılan iç tutarlılık hesaplama yöntemi Cronbach's Alpha'dır. Cronbach's Alpha katsayısının 0.70 ve 0.80 üzerinde olması ölçek güvenilirliği için kabul edilebilir düzeydir (Haktanır ve ark., 2022). Ölçeklerin Cronbach's Alpha katsayısı 0.80'in üstündedir.

Şekil 3. 1. Algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doymumu ve akıllı telefon bağımlılığı histogram grafikleri

Bağımsız gruplarda iki ortalamanın karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t-testi, ikiden çok ortalamanın karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA yapmadan önce tüm gruplar için

verilerin basıklık ve çarpıklık katsayıları kontrol edilmiş ve ± 1.5 aralığında olduğu görülmüştür. Tüm analizlerde anlamlılık düzeyi $\alpha = 0.05$ olarak alınmıştır.

ANOVA, iki ya da daha fazla grubun, normal dağılan benzer ortalamalı evrenlerden alınıp alınmadığını ortak varyans kullanarak test etmeyi amaçlar. ANOVA sonuçlandıktan sonra ortalamalar arasında fark olduğu belirlenirse grup ortalamalarından en az biri diğerinden farklıdır. Bu durumda hangi grup ortalamalarının diğerlerinden farklı olduklarının belirlenmesi gerekir. Bu nedenle çoklu karşılaştırma testleri (post-hoc) uygulanır (Özdamar, 1997). Genel bakımından post-hoc istatistikleri, gruplar arası varyansların eşit olması ve varyansların eşit olmaması durumunda kullanılanlar olmak üzere iki ayrı sınıfta ele alınmaktadır (Nelson, 1983). Çalışmada grupların homojenliğini test etmek için Levene testi yapılmıştır. ANOVA sonucunda gruplar arasında anlamlı fark bulunduğu farkın kaynağı için Levene testi sonuçlarına göre grup varyanslarının homojen olduğu durumda Bonferroni testi, grup varyanslarının homojen olmadığı durumda ise Games-Howell testi kullanılmıştır.

İki değişken arasındaki ilişkinin farkının veya gücünün düzeyine ilişkin bilgi veren ölçüye etki büyüklüğü denir. İlişkinin gücü olarak da adlandırılan etki büyüklüğü, bilimsel araştırmalardan elde edilen bulgunun önemini değerlendirmek için araştırmadan elde edilen verilerden hesaplanmaktadır. Alabileceği değerler 0 ile 1 arasında değişen bir korelasyondur. Etki büyüklüğü 0.01 küçük, 0.06 orta 0.14 ise büyük olarak yorumlanır (Büyüköztürk ve ark., 2020; Haktanır ve ark., 2022).

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu kısımda, araştırmaya dahil olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığına ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Kırşehir/Merkez sınavla öğrenci alan liselerde okuyan ve ulaşılabilen 1243 öğrenciden 1192'sinin anketleri analizlere uygundur. Elde edilen veriler incelenirken frekans (f), yüzde (%), bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA kullanılmıştır. Öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutum algısı, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı cinsiyet, okul türü, sınıf, kardeş sayısı, algılanan akademik başarı, kendine ait telefon olma durumu, günlük telefon başında geçen süre, algılanan aile ekonomik durumu, anne-baba eğitim durumu, düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim, vb. etkinliğe katılma durumu, algılanan anne baba tutumu ve anne çalışma durumuna göre değerlendirilmiştir.

4.1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklere Göre Bulguları

Çalışmanın bu bölümünde öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine ilişkin bulguları yer almaktadır.

Tablo 4.1. Cinsiyete göre dağılım

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	698	58.6
Erkek	494	41.4

Tablo 4.1'den 1192 öğrencinin 698'i (%58.6) kadın, 494'ü (%41.4) erkek olduğu görülmektedir. Kadın öğrencilerin sayısı erkek öğrencilerin sayısından daha fazladır.

Tablo 4.2. Okula göre dağılım

Okul	Frekans	Yüzde
1	315	26.5
2	289	24.2
3	285	23.9
4	303	25.4

Tablo 4.2'de 1192 öğrencinin öğrenim gördüğü okula göre dağılımı verilmiştir. Tablodan öğrencilerin 315'inin (26.5) 1. Lise, 289'u (%24.2) 2. lise, 285'i (%23.9) 3. lise 303'ü (%25.4) ise 4. lisede öğrenim görmektedir.

Tablo 4.3. Sınıfa göre dağılım

Sınıf	Frekans	Yüzde
9	374	31.4
10	374	31.4
11	444	37.2

Tablo 4.3 de sınıfa göre dağılım verilmiştir. Tablo 4.3’den öğrencilerin 374’ü (%31.4) 9. sınıfta, 374’ü (%31.4) 10. sınıfta, 444’ü (%37.2) 11. sınıfta öğrenim görmektedir. En fazla öğrenci 11. sınıf düzeyindedir.

Tablo 4.4 de öğrencilerin kardeş sayısına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.4. Kardeş sayısına göre dağılım

Kardeş Sayısı	Frekans	Yüzde
1	58	4.9
2	520	43.6
3	440	36.9
4	126	10.6
5	34	2.9
6+	14	1.2

Tablo 4.4’den öğrencilerin 58’i (%4.9) 1 kardeş, 520’si (%43.6) 2 kardeş, 440’ı (%36.9) 3 kardeş, 126’sı (%10.6) 4 kardeş, 34’ü (%2.9) 5 kardeş 14’i (%1.2) 6+ kardeşdir. En fazla iki kardeş, en az ise 6+ kardeş olduğu görülmektedir.

Tablo 4.5. Algılanan akademik başarıya göre dağılım

Akademik Başarı	Frekans	Yüzde
Başarılı	463	38.8
Orta	673	56.5
Başarısız	56	4.7

Tablo 4.5 de öğrencilerin algıladıkları akademik başarıya göre dağılımları verilmiştir. Öğrencilerin 463’ü (%38.8) başarılı, 673’ü (%56.5) orta, 57’si (%4.7) başarısız akademik başarı algısına sahiptir. Çoğunluğun akademik başarı algısının orta olduğu görülmektedir.

Tablo 4.6’da öğrencilerin kendine ait telefon olma durumuna göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.6. Kendine ait telefon olma durumuna göre dağılım

Kendine Ait Telefon	Frekans	Yüzde
Var	1163	97.6
Yok	29	2.4

Kendine ait telefona sahip öğrenci sayısı 1163 (%97.6), kendine ait telefonu olmayan öğrenci ise 29 (%2.4)'dir.

Tablo 4.7. Günlük telefon başında geçen süreye göre dağılım

Günlük Telefon Kullanım Süresi	Frekans	Yüzde
0-1 saat	68	5.7
2-3 saat	486	40.8
4-5 saat	463	38.8
6-7 saat	127	10.7
8+ saat	48	4.0

Tablo 4.7'ye göre öğrencilerin 68'i (%5.7) 0-1 saat, 486'sı (%40.8) 2-3 saat, 463'ü (%38.8) 4-5 saat, 127'si (%10.7) 6-7 saat, 48'i (%4.0) ise 8+ saat günlük telefonla zaman geçirmektedir.

Tablo 4.8. Algılanan aile ekonomik duruma göre dağılım

Aile Ekonomik Durum	Frekans	Yüzde
Düşük	19	1.6
Ortanın altı	61	5.1
Orta	651	54.6
Ortanın üstü	400	33.6
Yüksek	61	5.1

Tablo 4.8'de öğrencilerin algıladıkları aile ekonomik duruma göre dağılımı verilmiştir. Öğrencilerin algıladığı aile ekonomik duruma göre 19'u (1.6) düşük, 61'inin (%5.1) ortanın altı, 651'inin (%54.6) orta, 400'ünün (%33.6) ortanın üstü, 61'inin (%5.1) yüksek ekonomik duruma sahiptir. En fazla öğrenci orta ekonomik durum algısına, en az ise yüksek ekonomik durum algısına sahiptir. Öğrencilerin çoğunun orta düzeyde ekonomik algıya sahip olduğu görülmektedir. Tablo 4.9'da anne eğitim durumuna göre dağılım verilmiştir.

Tablo 4.9. Anne eğitim durumuna göre dağılım

Anne Eğitim	Frekans	Yüzde
Okuryazar değil	12	1.0
İlkokul	200	16.8
Ortaokul	178	14.9
Lise	399	33.5
Ön lisans	49	4.1
Üniversite	259	21.7
Yüksek lisans	81	6.8
Doktora	14	1.2

Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 4.9’da verilmiştir. Annelerin eğitim durumu, 12’si (%1.0) okuryazar değil, 200’si (%16.8) ilkokul, 178’i (%14.9) ortaokul, 399’u (%33.5) lise, 49’u (%4.1) ön lisans, 259’u (%21.7) üniversite, 81’i (%6.8) yüksek lisans ve 14’i (%1.2) doktora’dır. Annelerin çoğunluğunun eğitim durumu lisedir.

Tablo 4.10. Baba eğitim durumuna göre dağılım

Baba Eğitim	Frekans	Yüzde
Okuryazar değil	3	0.3
İlkokul	96	8.1
Ortaokul	116	9.7
Lise	342	28.7
Ön lisans	65	5.5
Üniversite	385	32.3
Yüksek lisans	143	12.0
Doktora	42	3.5

Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 4.10’da verilmiştir. Tabloya göre (%0.3) okuryazar değil, 96’sı (%8.1) ilkokul, 116’sı (%9.7) ortaokul, 342’si (%28.6) lise, 65’i (%5.5) ön lisans, 385’i (%32.3) üniversite, 143’ü (%12.0) yüksek lisans ve 42’si (%3.5) doktora’dır. Babaların çoğunluğunun eğitim durumu üniversitedir.

Tablo 4.11. Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğe katılma durumuna göre dağılım

Düzenli Faaliyet	Frekans	Yüzde
Evet	464	38.9
Hayır	728	61.1

Tablo 4.11’e göre öğrencilerin 464’i (%38.9) düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğe katılırken, 728’i (%61.1) düzenli faaliyete katılmamaktadır

Tablo 4.12. Algılanan anne baba tutumuna göre dağılım

Anne Baba Tutumu	Frekans	Yüzde
İlgisiz	57	4.8
Demokratik	308	25.8
Otoriter	312	26.2
Koruyucu	483	40.5
Bağımlı	32	2.7

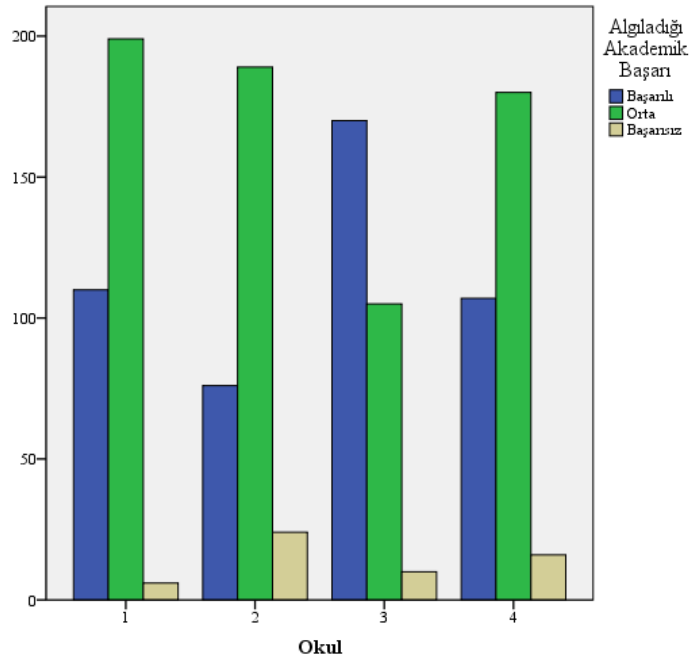
Öğrencilerin algıladıkları anne baba tutumuna göre; 57'si (%4.8) ilgisiz, 308'i (%25.8) demokratik, 312'si (%26.2) otoriter, 483'ü (%40.5) koruyucu, 32'si (%2.7) bağımlı anne baba tutumu algısına sahiptir. Öğrencilerin çoğunda koruyucu anne baba algısı vardır.

Tablo 4.13. Anne çalışma durumuna göre dağılım

Anne Çalışma	Frekans	Yüzde
Evet	420	35.2
Hayır	772	64.8

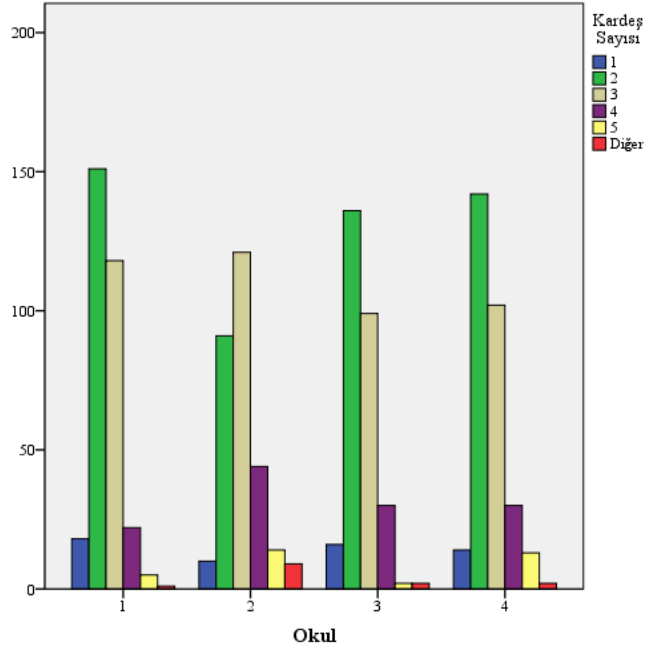
Tablo 4.13'de anne çalışma durumuna göre dağılım verilmiştir. Öğrencilerin annelerinin 420 (%35.2)'si çalışıyor, 772 (%64.5)'si ise çalışmıyor.

Şekil 4.1'de okul türüne göre algılanan akademik başarı karşılaştırması verilmiştir.

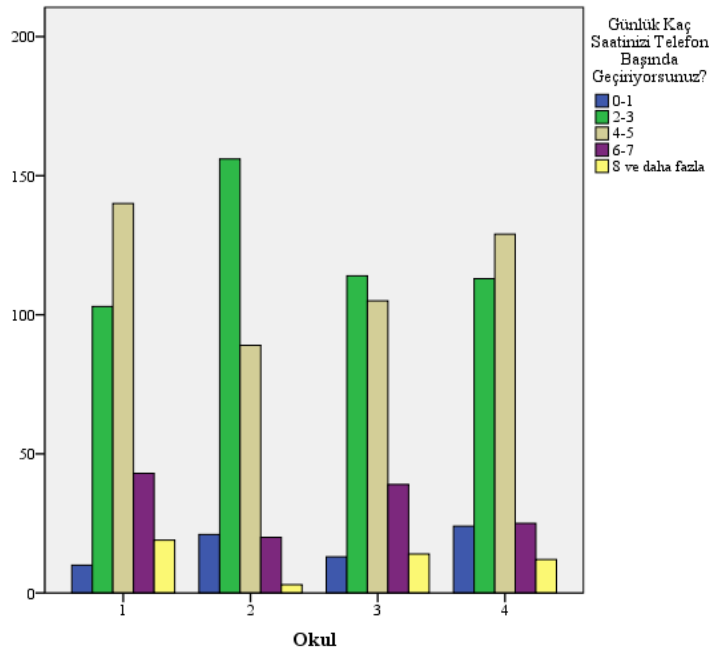
Şekil 4.1. Okul türüne göre algılanan akademik başarı

Şekil 4.1'e göre Okul 1, Okul 2 ve Okul 4'de öğrencilerin çoğunluğunun algıladığı akademik başarı "orta" iken Okul 3'deki öğrencilerin çoğunluğunun algıladıkları akademik başarı "başarılı" dır.

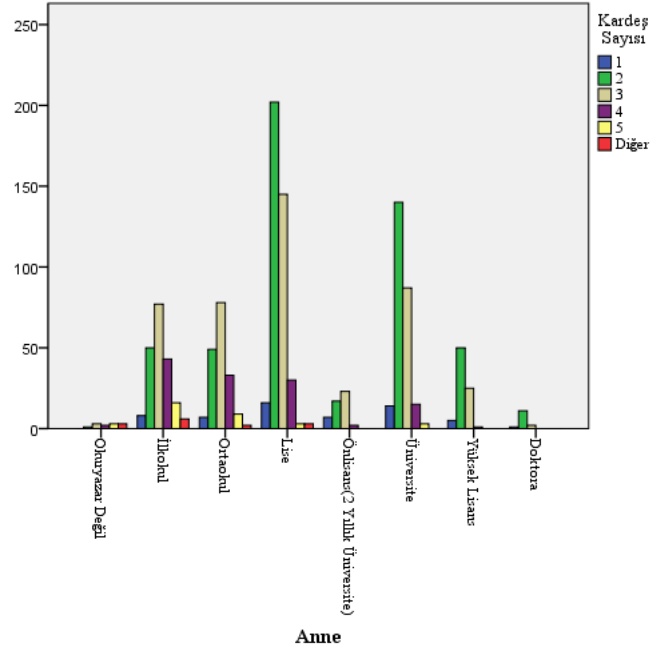
Şekil 4.2. Okul türüne göre kardeş sayısı

Şekil 4.2'ye göre Okul 1, Okul 3 ve Okul 4'de öğrencilerin çoğunluğu 2 kardeş iken Okul 2'deki öğrencilerin çoğunluğunun 3 kardeş olduğu görülmektedir.

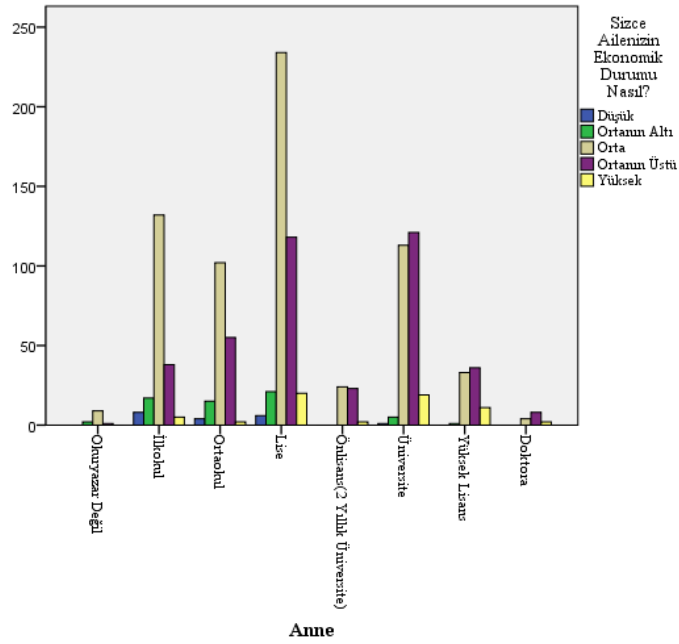
Şekil 4.3. Okul türüne göre günlük telefon başında geçen süre

Şekil 4.3'e göre Okul 1 ve Okul 4'de ki öğrencilerin çoğunluğu günlük telefon başında 4-5 saat geçirirken Okul 2 ve Okul 3'deki öğrenciler 2-3 saat zaman geçirmektedir.

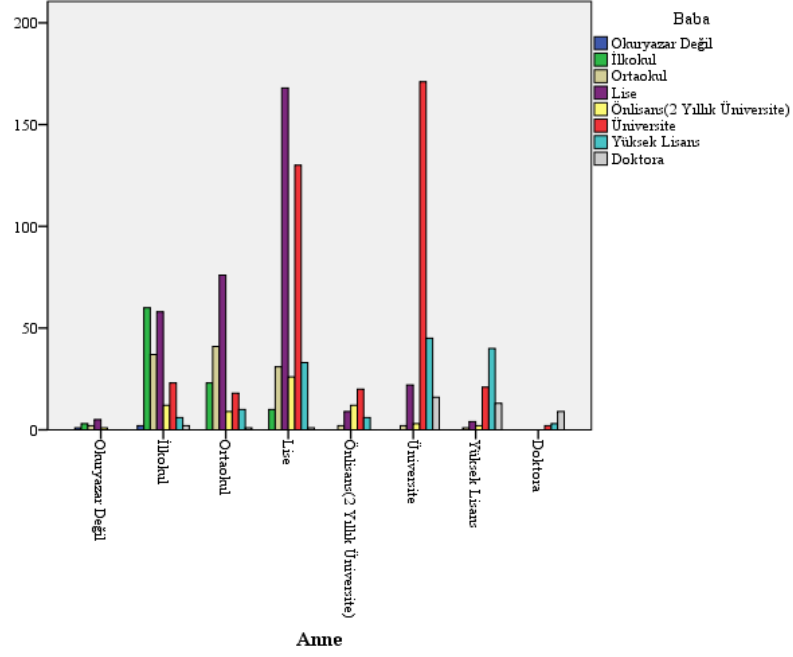
Şekil 4.4. Anne eğitim durumuna göre kardeş sayısı

Anne eğitim durumu lise ve daha üst düzeyde olan öğrencilerin çoğunluğu 2 kardeş iken anne eğitim durumu ortaokul ve daha az ise öğrencilerin çoğunluğu 3 kardeşdir.

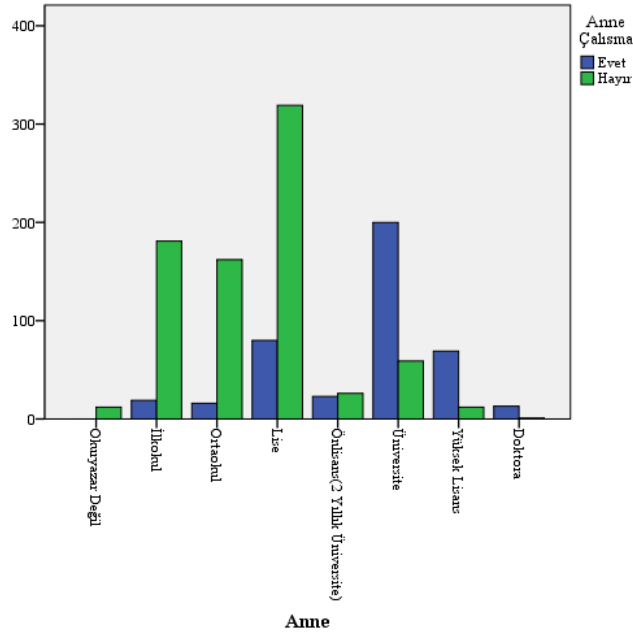
Şekil 4.5. Anne eğitim durumuna göre algılanan aile ekonomik durum

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumu ön lisans ve daha az ise çoğunluğun algıladığı aile ekonomik durum orta iken anne eğitim durumu üniversite ve daha fazla ise çoğunluğun algıladığı aile ekonomik durum ortanın üstüdür.

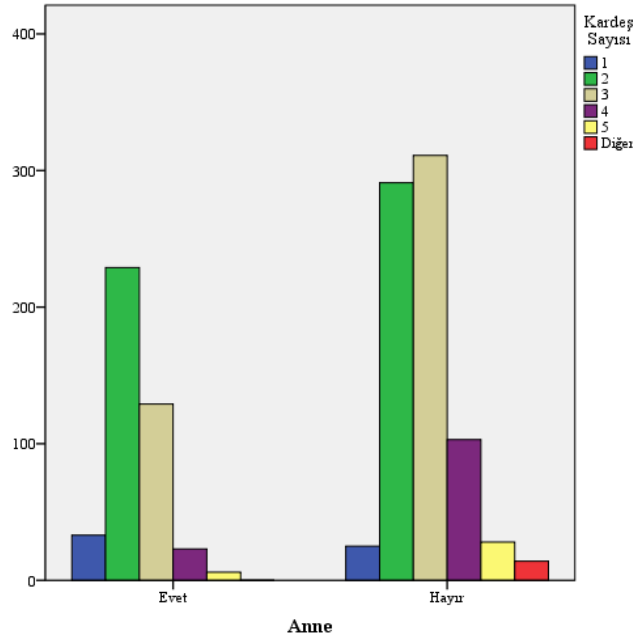
Şekil 4.6. Anne eğitim durumuna göre baba eğitim durumu

Şekil 4.6'da verilen anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu karşılaştırmasında anne ve baba eğitim durumlarının genellikle benzerlik gösterdikleri görülmektedir.

Şekil 4.7. Anne eğitim durumuna göre anne çalışma durumu

Şekil 4.7'ye göre anne eğitim durumu ön lisans ve daha az olan annelerin çoğunlukla çalışmadığı eğitim durumu üniversite ve daha fazla ise çoğunluğun çalıştığı görülmektedir.

Şekil 4.8. Anne çalışma durumuna göre kardeş sayısı

Şekil 4.8'e göre annesi çalışanların çoğunlukla 2 kardeş, annenin çalışmaması durumunda ise çoğunluğun 3 kardeş olduğu görülmektedir. Anne çalışmaması durumunda diğer (6+ kardeş) görülmekle birlikte anne çalışması durumunda kardeş sayısı en fazla 5'dir.

4.2. Sosyodemografik Özelliklere Göre Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum, Duyusal ve Psikolojik İyi Oluş, Yaşam Doyumu ve Akıllı Telefon Bağımlılığının İncelenmesi

Araştırmanın bu bölümünde araştırmaya katılan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutum algısı, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı ölçeğine verdikleri yanıtlar ile elde edilen puanlar, öğrencilerin sosyodemografik değişkenlerine göre incelenmiştir.

Tablo 4.14'de algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı özet istatistikleri verilmiştir. Tabloya göre helikopter anne tutum ortalaması babalara göre daha büyüktür. Duyusal ve psikolojik

iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı ortalamaları ise sırasıyla 37.24, 14.27 ve 27.21'dir.

Tablo 4.14. Algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı özet istatistikleri

	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Algılanan Helikopter Anne Tutum	21	80	47.21	10.58
Algılanan Helikopter Baba Tutum	21	79	41.56	9.87
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	12	60	37.24	8.82
Yaşam Doyumu	5	25	14.27	4.51
Akıllı Telefon Bağımlılığı	10	50	27.21	9.12

*Standart sapma: ss

Tablo 4.15'de algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı düzeyleri verilmiştir. Algılanan helikopter ebeveyn tutum düzeyleri (21-31) arası ilgisiz, (32-55) arası normal ilgi ve 56+ helikopter tutum olarak belirlenmiştir. Diğer ölçekler için düzeyler ortalamadan küçük olanlar düşük, büyük olanlar yüksek olarak alınmıştır.

Tablo 4.15. Algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı düzeyleri

		Frekans	Yüzde
Helikopter Anne Tutum	Helikopter Tutum	273	22.9
	Normal İlgi	850	71.3
	İlgisiz	69	5.8
Helikopter Baba Tutum	Helikopter Tutum	107	9.0
	Normal İlgi	906	76.0
	İlgisiz	179	15.0
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	Düşük	626	52.5
	Yüksek	566	47.5
Yaşam Doyumu	Düşük	616	51.7
	Yüksek	576	48.3
Akıllı Telefon Bağımlılığı	Düşük	613	51.4
	Yüksek	579	48.6

Tabloya göre araştırmaya katılan lise öğrencilerinin çoğunluğunun anne ve babalarının normal ilgi gösterdikleri, duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyum düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Akıllı telefon bağımlılığı düzeyi düşük olanların oranı %51.4 yüksek olanların oranı ise %48.6'dır. Düşük ve yüksek akıllı telefon bağımlılığı oranları yaklaşık olarak eşittir.

Cinsiyet değişkenine göre bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 4.16'da verilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre ortalamalar arasında farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler:

H_0 : Cinsiyete göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H_1 : Cinsiyete göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 4.16. Cinsiyete göre bağımsız örneklem t-testi

	Cinsiyet	Ortalama	ss	p değeri	Etki büyüklüğü
Etik ve Ahlaki Konularda	Kadın	15.78	4.48	0.060	---
	Erkek	16.22	3.64		
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Kadın	11.10	3.63	0.000*	0.34
	Erkek	12.32	3.57		
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Kadın	9.71	3.02	0.000*	0.32
	Erkek	10.73	3.36		
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	Kadın	9.47	2.47	0.451	---
	Erkek	9.57	2.46		
Helikopter Anne Tutum	Kadın	46.04	10.70	0.000*	0.27
	Erkek	48.85	10.18		
Etik ve Ahlaki Konularda	Kadın	14.77	4.45	0.017*	0.14
	Erkek	15.34	3.74		
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Kadın	9.40	3.50	0.000*	0.35
	Erkek	10.63	3.55		
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Kadın	8.10	2.45	0.000*	0.23
	Erkek	8.68	2.70		
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	Kadın	8.27	2.46	0.540	---
	Erkek	8.36	2.57		
Helikopter Baba Tutum	Kadın	40.54	9.93	0.000*	0.25
	Erkek	43.00	9.62		
Duygusal ve Psikolojik İyi oluş	Kadın	36.26	8.57	0.000*	0.27
	Erkek	38.63	8.99		
Yaşam Doyumu	Kadın	14.00	4.53	0.013*	0.15
	Erkek	14.66	4.47		
Akıllı Telefon Bağımlılığı	Kadın	28.05	9.33	0.000*	0.23
	Erkek	26.02	8.69		

Tablo 4.16'ya göre algılanan helikopter anne tutum alt boyutları olan etik ve ahlaki konularda ve duygusal-kişisel yaşam alanında cinsiyete göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak farklılık yoktur ($p > 0.05$). Algılanan helikopter anne tutum cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin ortalamaları kadınlardan daha büyüktür ve ortalamalar arası farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$). Benzer olarak Aslan (2024) ve Doğan (2024) yaptıkları araştırmalarda algılanan helikopter anne tutum ile cinsiyet arasında anlamlı fark olup, erkeklerin ortalamasının daha yüksek olduğu görülmüştür. Aslan (2024) helikopter anne tutum alt boyutlarından etik ve ahlaki konularda ve temel güven ve yaşam becerileri konusunda cinsiyete göre anlamlı fark bulunmuş, erkeklerin kadınlara göre algılanan helikopter anne tutumu daha yüksektir. Gençdoğan ve Gülbahçe (2021) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda erkeklerin kadınlara göre daha fazla helikopter anne tutum algısına sahip olduğunu belirtmiştir. Buna karşın Kahveci (2022), Alpsoy (2021),

Gençer (2020) yaptıkları çalışmalarda helikopter anne tutum ile cinsiyet arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Gençdoğan ve Gülbahçe (2021) tarafından yapılan çalışmanın helikopter anne tutum alt boyutlarına bakıldığında temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı fark tespit edilmiş, erkeklerin ortalamasının daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Algılanan helikopter baba tutum ölçeğinin alt boyut olan duygusal-kişisel yaşam alanında cinsiyete göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p > 0.05$). Algılanan helikopter baba tutum cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin ortalamaları kadınlardan daha büyüktür ve ortalamalar arası farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$). Gençdoğan ve Gülbahçe (2021)'nin üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada, algılanan helikopter baba tutum, akademik/okul yaşam konuları ve duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutlarında ortalamalar arasında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Kadın öğrenciler, erkek öğrencilere kıyasla babalarını akademik ve okul yaşamı konuları, duygusal- kişisel yaşam alanında alt boyutlarında ve algılanan helikopter ebeveyn tutumu toplamda daha fazla helikopter ebeveyn olarak algılamaktadırlar. Bannayeva (2024) lisans ve yüksek lisans öğrencileri ile yaptığı çalışmada duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutunda cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kadınların ortalaması erkeklere göre daha yüksektir. Aslan (2024) temel güven ve yaşam konusunda alt boyutunda erkek öğrencilerin, duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutunda ise kadın öğrencilerin ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı daha büyük olduğunu belirtmiştir.

Etki büyüklüğü ise helikopter anne tutum alt boyutları akademik/okul yaşamı konularında 0.34, temel güven ve yaşam becerileri için 0.32, helikopter anne tutum için 0.27 olarak hesaplanmıştır. Lise öğrencilerinin akademik/okul yaşamı konularında, temel güven ve yaşam becerileri ve helikopter anne tutum toplamında cinsiyetin etkisinin büyük olduğu görülmektedir. Helikopter baba tutum için etki büyüklükleri etik ve ahlaki konularda 0.14, akademik/okul yaşamı konularında 0.35, temel güven ve yaşam becerileri için 0.23, helikopter baba tutum için 0.25 olarak hesaplanmıştır. Lise öğrencilerinin helikopter baba tutum etik ve ahlaki konularda, akademik/okul yaşamı konularında, temel güven ve yaşam becerileri alt boyutlarında ve helikopter baba tutum toplamında cinsiyetin etkisinin büyük olduğu görülmektedir.

Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı ortalamaları arasında cinsiyete göre farklılık vardır ($p < 0.05$). Erkeklerin duygusal ve

psikolojik iyi oluş ortalaması 38.63 yaşam doyum ortalaması 14.66 kadınların ise 36.26 ve 14.00'dır. Erkeklerin duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumunu kadınlara göre daha yüksektir. Ortalamalar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna karşın Soner ve Yılmaz (2018), Gültekinli (2024) ve Demirtaş ve Ünal Bozcan (2025) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda duygusal ve psikolojik oluşun cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Can (2023)'ün lise öğrencileri ve Özen Koç ve ark. (2023)'in ortaokul öğrencileri ile yaptıkları çalışmayla benzer olarak erkek öğrencilerin yaşam doyumlarının kadınlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Albayrak (2024), Karakış (2024) tarafından yapılan çalışmalarda da erkeklerin kadınlara göre yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Ertürk (2024) tarafından ortaokul öğrencileri ile yapılan çalışmada da erkek öğrencilerin yaşam doyumunu daha yüksek çıkmıştır. Sezer ve Turğut (2019), Kılıçman ve ark. (2022) ve Bostan ve Kalyon (2024) tarafından yapılan çalışmalarda cinsiyete göre yaşam doyumunu ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı farklılık bulunmamıştır. Akıllı telefon bağımlılığının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p < 0.05$). Kadınların akıllı telefon bağımlılığı erkeklere göre daha yüksektir. Çetinkaya (2019), Aygar (2020), Sarıgöz (2023) ve Demir (2024) çalışmalarıyla benzer sonuca ulaşılmıştır. Cinsiyete göre akıllı telefon bağımlılığı ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuş ve kadınların akıllı telefon bağımlılıklarının erkeklere göre daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumunu ve akıllı telefon bağımlılığı için etki büyüklükleri ise sırasıyla 0.27, 0.15 ve 0.23 olarak hesaplanmıştır. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumunu ve akıllı telefon bağımlılığında cinsiyetin etkisinin büyük olduğu görülmektedir.

Okul türüne göre ortalamalar arasında farklılık olup olmadığını incelemek için yapılan ANAVO testi sonuçları Tablo 4.17, Tablo 4.18 ve Tablo 4.19'da verilmiştir.

H_0 : Okul türüne göre öğrencilerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H_1 : Okul türüne göre öğrencilerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 4.17. Algılanan helikopter anne tutumunun okula göre incelenmesi

	Okul	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı Fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1	15.55	4.31	0.000*	0.03	2-1
	2	17.18	4.07			2-3
	3	15.31	4.00			2-4
	4	15.83	4.00			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	1	11.43	3.76	0.672	---	---
	2	11.77	3.69			
	3	11.69	3.61			
	4	11.54	3.56			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1	9.74	3.04	0.002*	0.01	3-1
	2	10.23	3.35			3-4
	3	10.68	3.42			
	4	9.93	2.96			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	1	9.22	2.39	0.099	---	---
	2	9.54	2.52			
	3	9.67	2.51			
	4	9.63	2.44			
Helikopter Anne Tutum	1	45.95	10.92	0.014*	0.01	2-1
	2	48.72	10.60			
	3	47.35	10.73			
	4	46.93	9.88			

Öğrencilerin okuduğu okula göre algılanan helikopter anne tutum karşılaştırma sonuçları Tablo 4.17’de verilmiştir. Öğrencilerin okuduğu okula göre algılanan helikopter anne tutum alt boyutları etik ve ahlaki konular, temel güven ve yaşam becerileri ve helikopter anne tutumda ortalamaların en az ikisi arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$ $\eta^2 = 0.03, 0.01$ ve 0.01). Algılanan helikopter anne tutumda okulun etkisinin küçük olduğu görülmektedir. Alt sınamalarda etik ve ahlaki konular alt boyutunda 2. okulun ortalaması 1., 3. ve 4. okulun ortalamasından anlamlı olarak daha büyüktür. Temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda 3. okulun ortalaması 1. ve 4. okulun ortalamasından anlamlı olarak daha büyüktür. Helikopter anne tutumda 2. okulun ortalaması 1. okulun ortalamasından daha yüksektir ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Çalışmada elde edilen sonuca benzer olarak Gençler (2020) tarafından yapılan çalışmada algılanan helikopter anne tutumunun okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Özel anadolu lisesi öğrencilerinin algıladıkları helikopter anne tutumunun anadolu lisesi öğrencilerine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Etik ve ahlaki konularda ve duygusal-kişisel yaşam konusunda alt boyutlarında özel anadolu lisesi ortalamasının, anadolu lisesi ortalamasından anlamlı olarak daha büyük olduğu saptanmıştır. Kahveci (2022), etik ve ahlaki konularda alt boyutunda okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma gösterdiğini

belirtmiştir. Anadolu lisesi öğrencilerinin fen lisesi öğrencilerine göre etik ve ahlaki konularda daha yüksek helikopter anne tutum algısına sahip olduklarını belirtmiştir.

Tablo 4.18. Algılanan helikopter baba tutumunun okula göre incelenmesi

	Okul	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1	14.66	4.29	0.001*	0.01	2-1
	2	15.86	4.26			2-3
	3	14.79	3.97			2-4
	4	14.77	4.08			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	1	9.75	3.62	0.343	---	---
	2	10.01	3.72			
	3	10.18	3.38			
	4	9.72	3.54			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1	8.12	2.33	0.000*	0.02	3-1
	2	8.25	2.64			3-2
	3	8.90	2.92			3-4
	4	8.13	2.28			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	1	8.02	2.40	0.027*	0.01	3-1
	2	8.30	2.69			
	3	8.64	2.40			
	4	8.29	2.52			
Helikopter Baba Tutum	1	40.55	9.72	0.024*	0.01	2-1
	2	42.42	10.40			3-1
	3	42.51	10.02			
	4	40.90	9.26			

Öğrencilerin okuduğu okula göre algılanan helikopter baba tutum karşılaştırma sonuçları Tablo 4.18’de verilmiştir. Algılanan helikopter baba tutum alt boyutları etik ve ahlaki konularda, temel güven ve yaşam becerileri, duygusal-kişisel yaşam alanında ve helikopter baba tutumda okula göre ortalamaların en az ikisi arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$, $\eta^2 = 0.01, 0.02, 0.01$ ve 0.01). Algılanan helikopter baba tutumda okulun etkisinin küçük olduğu görülmektedir. Alt sınamalarda etik ve ahlaki konular alt boyutunda 2. okulun ortalaması 1., 3. ve 4. okulun ortalamasından anlamlı olarak daha büyüktür. Temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda 3. okulun ortalaması 1., 2. ve 4. okulun ortalamasından anlamlı olarak daha büyüktür. Duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutunda 3. okulun ortalaması 1. okulun ortalamasından anlamlı olarak daha büyüktür. Helikopter baba tutumda 1. okulun ortalaması 2. ve 3. okulun ortalamasından istatistiksel olarak anlamlı küçüktür. Kahveci (2022) çalışmasında etik ve ahlaki konularda, duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutlarında ve algılanan helikopter baba tutumunda okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit etmiştir. Anadolu lisesi öğrencilerinin fen lisesi öğrencilerine göre algılanan helikopter baba tutum puanlarının anlamlı olarak daha büyük olduğunu belirtmiştir. Gençler (2020)

araştırmasında algılanan helikopter baba tutum, etik ve ahlaki konular ve duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutlarında okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı fark tespit etmiştir. Özel anadolu lisesinde eğitim gören öğrencilerin ortalamalarının anadolu lisesinde eğitim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 4.19. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının okula göre incelenmesi

	Okul	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	1	36.56	8.16	0.000*	0.03	3-1
	2	35.80	9.37			3-2
	3	39.81	8.53			3-4
	4	36.92	8.76			
Yaşam Doyumu	1	13.99	4.39	0.000*	0.03	3-1
	2	13.60	4.55			3-2
	3	15.55	4.43			3-4
	4	14.01	4.46			
Akıllı Telefon Bağımlılığı	1	28.93	9.04	0.001*	0.01	1-2
	2	26.65	9.49			1-3
	3	26.24	8.23			1-4
	4	26.87	9.45			

Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı ortalamaları okula göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$, $\eta^2 = 0.03$, 0.03 ve 0.01). 3. okulun duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu 1., 2. ve 4. okulun ortalamasından istatistiksel olarak anlamlı daha büyüktür. Akıllı telefon bağımlılığı ise 1. okulun bağımlılığı diğer okullara göre anlamlı olarak daha büyüktür. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığında okulun etkisinin küçük olduğu görülmektedir. Soner ve Yılmaz (2018), Can (2023) ve Anuştekin (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda da duygusal ve psikolojik iyi oluşun okul türüne göre anlamlı olarak farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan Aydoğan (2022) ve Soyaltın (2022) tarafından yapılan çalışmalarda ise ortaokul öğrencilerinde duygusal ve psikolojik iyi oluşun okul türüne göre anlamlı farklılık göstermediği belirtilmiştir. Sezer ve Turğut (2019), Albayrak (2024) yaşam doyumunun okul türüne göre anlamlı farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Albayrak (2024) çalışmasında endüstri meslek lisesi öğrencilerinin yaşam doyumlarının fen lisesi, anadolu lisesi ve imam hatip lisesi öğrencilerine göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sezer ve Turğut (2019) fen lisesi öğrencilerinin yaşam doyumlarının anadolu lisesi ve mesleki teknik anadolu lisesi öğrencilerine göre daha yüksek, ayrıca anadolu lisesi öğrencilerinin yaşam doyumlarının imam hatip lisesi ve mesleki teknik anadolu lisesi öğrencilerinden

daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Sarıgöz (2023)'ün çalışmasıyla benzer sonuca ulaşılmıştır. Sarıgöz (2023) çalışmada akıllı telefon bağımlılığının okul türüne göre anlamlı olarak farklılaştığını, özellikle de Nene Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde diğer liselere kıyasla daha yüksek olduğunu ifade etmiştir.

Sınıfa göre ortalamalar arasında farklılık olup olmadığını incelemek için yapılan ANAVO testi sonuçları Tablo 4.20, Tablo 4.21 ve Tablo 4.22'de verilmiştir.

Tablo 4.20. Algılanan helikopter anne tutumunun sınıfa göre incelenmesi

	Sınıf	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	9	15.88	4.11	0.091	---	---
	10	16.33	4.07			
	11	15.71	4.25			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	9	12.38	3.64	0.000*	0.02	9-10
	10	11.32	3.49			9-11
	11	11.19	3.69			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	9	10.45	3.30	0.056	---	---
	10	10.05	3.11			
	11	9.93	3.19			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	9	9.96	2.56	0.000*	0.02	9-10
	10	9.38	2.30			9-11
	11	9.24	2.47			
Helikopter Anne Tutum	9	48.68	10.85	0.002*	0.01	9-11
	10	47.08	9.92			
	11	46.07	10.75			

Algılanan helikopter anne tutum alt boyutları akademik okul/yaşamı konularında, duygusal-kişisel yaşam alanında ve helikopter anne tutumda sınıfa göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p < 0.05$). Alt sınamalarda akademik/okul yaşamı konularında ve duygusal-kişisel yaşam alanında anneler 9. sınıflara 10 ve 11. sınıflara göre daha helikopter davranmaktalar. Helikopter anne tutumda 9. sınıfların ortalaması 11. sınıflara göre anlamlı olarak daha büyüktür. Kahveci (2022) çalışmasında akademik/okul yaşam konularında alt boyutu, duygusal-kişisel yaşam alanında helikopter anne tutumda anlamlı farklılıklar bulmuştur. 9. sınıf öğrencilerinin algıladıkları helikopter anne tutumu 10. sınıflara göre daha yüksektir. Aslan (2024) yaptığı çalışmada helikopter anne tutum alt boyutlarında sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığını belirtmiştir.

Tablo 4.21. Algılanan helikopter baba tutumunun sınıfa göre incelenmesi

	Sınıf	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	9	15.23	4.12	0.010*	0.01	10-11
	10	15.32	4.15			
	11	14.51	4.33			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	9	10.45	3.78	0.001*	0.01	9-11
	10	9.92	3.55			
	11	9.47	3.45			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	9	8.76	3.06	0.001*	0.01	9-11
	10	8.53	2.55			10-11
	11	7.98	2.47			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	9	8.69	2.59	0.004*	0.01	9-11
	10	8.22	2.39			
	11	8.07	2.59			
Helikopter Baba Tutum	9	43.13	10.59	0.000*	0.02	9-11
	10	41.99	9.59			10-11
	11	40.03	10.08			

Algılanan helikopter baba tutum alt boyutları etik ve ahlaki konularda, akademik/okul yaşamı konuları, temel güven ve yaşam becerileri, duygusal-kişisel yaşam alanında ve helikopter baba tutumunda sınıfa göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p < 0.05$). Alt sınamalarda etik ve ahlaki konular alt boyutunda 10. sınıfların ortalaması 11. sınıflara göre daha büyüktür. Yani bu alt boyutta babalar 10. sınıflara daha fazla helikopter tutum göstermektedirler. Akademik/okul yaşamı konularında babalar 9. sınıflara 11. sınıflara göre daha fazla helikopter tutum göstermektedir. Temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda 11. sınıflara 9. ve 10. sınıflara göre daha az helikopter tutum sergilenmektedir. Duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutunda 9. sınıflara 11. sınıflara göre daha helikopter tutum gösterilmektedir. Babalar 9. sınıf öğrencilerine 11. sınıflara göre; 10. sınıflara 11. sınıflara göre daha fazla helikopter tutum göstermektedirler. Kahveci (2022) ve Aslan (2024) çalışmalarında okul türüne göre algılanan helikopter baba tutumu ve tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit etmemişlerdir.

Tablo 4.22. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının sınıfa göre incelenmesi

	Sınıf	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamli fark
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	9	36.79	9.36	0.641	---	---
	10	37.28	8.63			
	11	37.50	8.84			
Yaşam Doyumu	9	14.35	4.76	0.898	---	---
	10	14.32	4.28			
	11	14.20	4.61			
Akıllı Telefon Bağımlılığı	9	27.07	9.53	0.539	---	---
	10	27.68	9.11			
	11	26.96	8.98			

Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının sınıfa göre incelenmesinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$). Aydoğan (2022), Soyaltın (2022), ortaokul öğrencilerinde Özen Koç ve ark. (2023) ve lise öğrencilerinde Gültekinli (2024) tarafından yapılan çalışmalarla benzer sonuca ulaşılmıştır. Can (2023) tarafından yapılan çalışmada ise 9. sınıf öğrencilerinin 11. ve 12. sınıf öğrencilerine göre, 10. sınıf öğrencilerinin ise 11. sınıf öğrencilerine göre psikolojik iyi oluşlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Sezer ve Turğut (2019), Kılıçman ve ark. (2022), Albayrak (2024), Karakış (2024) çalışmalarıyla benzer sonuca ulaşılmıştır. Akıllı telefon bağımlılığı sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Daysal (2019), Aygar (2020), Sarıgöz (2023) ve üniversite öğrencileri ile çalışan Kurt ve ark. (2022) 'in çalışmalarıyla benzer sonuca ulaşılmıştır. Hayırcı ve Sarı (2020) tarafından yapılan çalışmada ise 10. sınıf öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığının 11. sınıflara göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Kardeş sayısına göre ortalamalar arasında farklılık olup olmadığını incelemek için yapılan ANAVO testi sonuçları Tablo 4.23, Tablo 4.24 ve Tablo 4.25'de verilmiştir.

Tablo 4.23. Algılanan helikopter anne tutumunun kardeş sayısına göre incelenmesi

	Kardeş	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1	15.10	4.10	0.101	---	---
	2	15.70	4.27			
	3	16.23	4.08			
	4	16.25	3.80			
	5+	16.52	4.50			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	1	11.29	3.62	0.000*	0.03	2-4 2-5+ 3-5+
	2	12.06	3.64			
	3	11.51	3.60			
	4	11.03	3.59			
	5+	9.35	3.47			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1	10.10	3.48	0.131	---	---
	2	10.34	3.30			
	3	10.11	3.07			
	4	9.60	3.05			
	5+	9.56	3.33			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	1	9.09	2.58	0.034*	0.01	2-4
	2	9.73	2.46			
	3	9.47	2.44			
	4	9.14	2.42			
	5+	9.04	2.50			
Helikopter Anne Tutum	1	45.59	11.37	0.092	---	---
	2	47.83	10.95			
	3	47.32	10.17			
	4	46.02	9.69			
	5+	44.48	10.85			

Kardeş sayısına göre algılanan helikopter anne tutum alt boyutları etik ve ahlaki konular, temel yaşam ve güven becerileri ve helikopter anne tutum ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p > 0.05$). Akademik/okul yaşamı konuları ve duygusal-kişisel yaşam alanı alt boyutunda kardeş sayısına göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p < 0.05$). Alt sınamalarda akademik okul yaşamı konularında 2 ve 3 kardeş olanların 5+ kardeş olanlara göre ortalamaları anlamlı olarak büyüktür. 2 kardeş olan öğrencilerin anneleri 4 kardeş olanların annelerinden daha fazla helikopter tutum göstermektedirler. Duygusal-kişisel yaşam alanında 2 kardeş olanların ortalaması 4 kardeş olanlara göre daha büyüktür. 2 kardeş olan öğrencilerin anneleri 4 kardeş olanların annelerinden daha fazla helikopter tutum göstermektedirler. Aslan (2024) çalışmasında temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda anlamlı fark tespit etmiştir. Aslan (2024) araştırmasında kardeş sayısı 4+ olan öğrencilerin temel güven ve yaşam becerileri konusunda algıladıkları helikopter anne tutum puan ortalamasının tek çocuk, 2 kardeş, 3 kardeşe olanlara göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kahveci (2022) çalışmasında algılanan helikopter anne tutum ve tüm alt boyutlarında kardeş sayısına göre anlamlı fark tespit etmemiştir. Doğan (2024) ise kardeş

sayısına göre helikopter anne ve baba tutum ortalamalarında anlamlı bir fark olmadığını belirtmiştir.

Tablo 4.24. Algılanan helikopter baba tutumunun kardeş sayısına göre incelenmesi

	Kardeş	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1	13.98	4.16	0.034*	0.01	5+-1
	2	14.78	4.28			
	3	15.16	4.01			
	4	15.44	4.27			
	5+	16.01	4.02			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	1	9.24	3.16	0.005*	0.01	2-3
	2	10.29	3.55			
	3	9.63	3.49			
	4	9.98	3.89			
	5+	8.88	3.68			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1	8.45	2.35	0.044*	0.01	2-4
	2	8.56	2.73			
	3	8.23	2.47			
	4	7.92	2.29			
	5+	8.34	2.50			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	1	8.31	2.54	0.007*	0.01	2-4 2-5+
	2	8.55	2.56			
	3	8.23	2.44			
	4	7.86	2.48			
	5+	7.52	2.30			
Helikopter Baba Tutum	1	39.98	9.92	0.303	---	---
	2	42.19	10.22			
	3	41.25	9.32			
	4	41.21	10.37			
	5+	40.40	9.39			

Algılanan helikopter baba tutum tüm alt boyutlarda kardeş sayısına göre ortalamalar arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0.05$). Helikopter baba tutumunda kardeş sayısına göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p > 0.05$). Aslan (2024) çalışmasında akademik/okul yaşamı konularında alt boyutunda kardeş sayısına göre istatistiksel farklılık tespit etmiştir. 2 kardeş olan öğrencilerin 4 ve daha fazla kardeş olan öğrencilere göre ortalamaların daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Kahveci (2022) çalışmasında algılanan helikopter baba tutum ve tüm alt boyutlarında kardeş sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 4.25. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının kardeş sayısına göre incelenmesi

	Kardeş	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	1	38.38	7.03	0.002*	0.02	1-5+
	2	37.90	8.61			2-5+
	3	37.09	9.06			3-5+
	4	36.23	9.08			
	5+	32.90	8.96			
Yaşam Doyumu	1	15.57	3.88	0.000*	0.02	1-4
	2	14.63	4.46			1-5+
	3	14.19	4.57			2-4
	4	13.02	4.34			
	5+	12.90	4.76			
Akıllı Telefon Bağımlılığı	1	28.98	9.27	0.583	----	---
	2	27.22	8.97			
	3	27.08	9.18			
	4	26.64	8.69			
	5+	27.60	11.02			

Duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumunun kardeş sayısına göre incelenmesinde ortalamalar arası farklılık bulunmuştur ($p < 0.05$). 1, 2 ve 3 kardeş olanların duygusal ve psikolojik iyi oluşları 5+ kardeş olanlara göre daha yüksektir. 1 ve 2 kardeş olanların yaşam doyumu 4 kardeş olanlara göre, 1 kardeş olanların yaşam doyumu 5+ kardeş olanlara göre daha yüksektir. Akıllı telefon bağımlılığı kardeş sayısına göre farklılık göstermemektedir ($p > 0.05$).

Öğrencilerin algıladıkları akademik başarıya göre ortalamalar arasında farklılık olup olmadığını incelemek için yapılan ANAVO testi sonuçları Tablo 4.26, Tablo 4.27 ve Tablo 4.28’de verilmiştir.

Tablo 4.26. Algılanan helikopter anne tutumunun algılanan akademik başarıya göre incelenmesi

	Akademik Başarı	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	Başarılı	15.69	4.32	0.195	---	---
	Orta	16.14	4.04			
	Başarısız	16.04	4.16			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Başarılı	11.61	3.60	0.984	---	---
	Orta	11.60	3.69			
	Başarısız	11.52	3.65			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Başarılı	10.29	3.27	0.428	---	---
	Orta	10.04	3.17			
	Başarısız	10.02	3.05			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	Başarılı	9.53	2.53	0.973	---	---
	Orta	9.50	2.45			
	Başarısız	9.54	2.08			
Helikopter Anne Tutum	Başarılı	47.11	10.79	0.965	---	---
	Orta	47.28	10.51			
	Başarısız	47.11	9.71			

Algılanan akademik başarıya göre algılanan helikopter anne tutumunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p > 0.05$).

Tablo 4.27. Algılanan helikopter baba tutumunun algılanan akademik başarıya göre incelenmesi

	Akademik Başarı	Ortalama	ss	p değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	Başarılı	14.94	4.16	0.470	---	---
	Orta	15.11	4.19			
	Başarısız	14.45	4.13			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Başarılı	10.26	3.53	0.011	0.01	Başarılı-Orta
	Orta	9.73	3.58			
	Başarısız	9.13	3.50			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Başarılı	8.52	2.71	0.131	---	---
	Orta	8.21	2.44			
	Başarısız	8.34	2.73			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	Başarılı	8.35	2.55	0.487	---	---
	Orta	8.30	2.49			
	Başarısız	7.93	2.37			
Helikopter Baba Tutum	Başarılı	42.08	10.03	0.194	---	---
	Orta	41.35	9.75			
	Başarısız	39.84	9.89			

Algılanan akademik başarıya göre algılanan helikopter baba tutum alt boyutu akademik/okul yaşamı konularında farklılık vardır. Algılanan akademik başarı “Başarılı” öğrencilerin algıladıkları helikopter baba tutumu ortalaması “Orta” olanlara göre daha büyüktür.

Tablo 4.28. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının algılanan akademik başarıya göre incelenmesi

	Akademik başarı	Ortalama	ss	p değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	Başarılı	39.40	8.80	0.000*	0.05	Başarılı-Orta
	Orta	36.24	8.47			Başarılı-Başarısız
	Başarısız	31.48	8.54			Orta-Başarısız
Yaşam Doyumu	Başarılı	15.38	4.48	0.000*	0.04	Başarılı-Orta
	Orta	13.68	4.36			Başarılı-Başarısız
	Başarısız	12.18	4.57			Orta-Başarısız
Akıllı Telefon Bağımlılığı	Başarılı	26.36	9.35	0.009*	0.01	Başarısız-Başarılı
	Orta	27.59	8.87			
	Başarısız	29.73	9.60			

Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının algılanan akademik başarıya göre incelenmesinde ortalamaları arası farklılık bulunmuştur ($p < 0.05$). Algıladıkları akademik başarı “Başarılı” olanların duygusal ve psikolojik iyi oluşları “Orta ve Başarısız” olanlara göre daha yüksektir. Algıladıkları akademik başarı “Orta” olanların duygusal ve psikolojik iyi oluşları “Başarısız” olanlara göre daha

yüksektir. Algıladıkları akademik başarı “Başarılı” olanların yaşam doyumları “Orta ve Başarısız” olanlara göre daha yüksektir. Orta olanların yaşam doyumu ise başarısız olanlara göre daha yüksektir. Algıladıkları akademik başarı “Başarısız” olanların akıllı telefon bağımlılığı “Başarılı” olanlara göre daha yüksektir. Karakış (2024) çalışmasında algılanan başarıya göre yaşam doyumunun anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Algılanan akademik başarısı iyi ve çok iyi olanlar orta ve kötü olanlara göre, orta olanlar ise kötü olanlara göre daha yüksek yaşam doyumuna sahiptir. Akıllı telefon bağımlılığında elde edilen sonuç Daysal (2019), Çetinkaya (2019), Hayırcı ve Sarı (2020) ve Sarıgöz (2023) tarafından ulaşılan sonuçlara benzerdir. Algılanan akademik başarı düzeyi yükseldikçe akıllı telefon bağımlılığının düştüğü söylenebilir.

Kendine ait telefon olma durumuna göre bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 4.29’da verilmiştir.

Tablo 4.29. Kendine ait telefon olma durumuna göre bağımsız örneklem t- testi

	Telefon	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü
Etik ve Ahlaki Konularda	Var	15.92	4.16	0.033*	0.43
	Yok	17.59	3.59		
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Var	11.60	3.65	0.937	---
	Yok	11.66	3.71		
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Var	10.12	3.19	0.288	---
	Yok	10.76	3.70		
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	Var	9.49	2.46	0.143	---
	Yok	10.17	2.77		
Helikopter Anne Tutum	Var	47.13	10.61	0.126	---
	Yok	50.17	8.67		
Etik ve Ahlaki Konularda	Var	14.97	4.17	0.022*	0.44
	Yok	16.76	4.05		
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Var	9.88	3.54	0.294	---
	Yok	10.79	4.55		
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Var	8.33	2.55	0.484	---
	Yok	8.76	3.24		
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	Var	8.29	2.51	0.363	---
	Yok	8.72	2.56		
Helikopter Baba Tutum	Var	41.47	9.83	0.055	---
	Yok	45.03	10.96		
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	Var	37.29	8.81	0.216	---
	Yok	35.24	9.23		
Yaşam Doyumu	Var	14.31	4.49	0.046*	0.35
	Yok	12.62	5.23		
Akıllı Telefon Bağımlılığı	Var	27.27	9.09	0.148	---
	Yok	24.79	10.28		

Kendine ait telefon olma durumuna göre algılanan helikopter ebeveyn tutum etik ve ahlaki konular alt boyutunda telefonu olmayanların ortalaması telefonu olanlara göre daha yüksektir. Telefonu olmayan öğrencilerin ebeveynleri etik ve ahlaki konularda daha

fazla helikopter tutum göstermektedir. Telefonu olan öğrencilerin yaşam doyumu daha yüksektir. Algılanan helikopter ebeveyn tutum etik ve ahlaki konularda alt boyutu ve yaşam doyumunda kendine ait telefon olma durumunun etkisinin büyük olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin günlük telefon kullanım süresine göre ortalamalar arasında farklılık olup olmadığını incelemek için yapılan ANAVO testi sonuçları Tablo 4.30, Tablo 4.31 ve Tablo 4.32’de verilmiştir.

Tablo 4.30. Algılanan helikopter anne tutumunun günlük telefon başında geçen süreye göre incelenmesi

	Süre	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	0-1 saat	16.81	4.61	0.059	---	---
	2-3 saat	15.67	4.11			
	4-5 saat	15.91	4.14			
	6-7 saat	16.64	3.95			
	8+ saat	16.35	4.47			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	0-1 saat	12.25	4.06	0.121	---	---
	2-3 saat	11.49	3.64			
	4-5 saat	11.43	3.57			
	6-7 saat	12.17	3.62			
	8+ saat	12.02	3.88			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	0-1 saat	10.04	3.57	0.161	---	---
	2-3 saat	9.98	3.20			
	4-5 saat	10.10	3.15			
	6-7 saat	10.64	3.09			
	8+ saat	10.81	3.44			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	0-1 saat	9.85	2.99	0.276	---	---
	2-3 saat	9.61	2.37			
	4-5 saat	9.36	2.47			
	6-7 saat	9.62	2.40			
	8+ saat	9.17	2.67			
Helikopter Anne Tutum	0-1 saat	48.96	12.06	0.094	---	---
	2-3 saat	46.74	10.39			
	4-5 saat	46.80	10.49			
	6-7 saat	49.06	10.29			
	8+ saat	48.35	11.33			

Tablo 4.30’dan günlük kullanılan telefon süresine göre algılanan helikopter anne tutum ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı, Tablo 4.31’den ise algılanan helikopter baba tutum ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$).

Tablo 4.31. Algılanan helikopter baba tutumunun günlük telefon başında geçen süreye göre incelenmesi

	Süre	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	0-1 saat	15.60	4.58	0.683	---	---
	2-3 saat	14.88	4.15			
	4-5 saat	14.98	4.23			
	6-7 saat	15.20	3.90			
	8+ saat	15.27	4.12			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	0-1 saat	10.09	3.32	0.662	---	---
	2-3 saat	9.99	3.57			
	4-5 saat	9.71	3.64			
	6-7 saat	10.09	3.58			
	8+ saat	10.17	3.28			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	0-1 saat	8.65	3.18	0.052	---	---
	2-3 saat	8.38	2.62			
	4-5 saat	8.21	2.41			
	6-7 saat	8.13	2.23			
	8+ saat	9.27	3.22			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	0-1 saat	8.21	2.54	0.651	---	---
	2-3 saat	8.43	2.47			
	4-5 saat	8.26	2.56			
	6-7 saat	8.12	2.39			
	8+ saat	8.10	2.61			
Helikopter Baba Tutumu	0-1 saat	42.54	10.31	0.685	---	---
	2-3 saat	41.69	10.05			
	4-5 saat	41.16	9.86			
	6-7 saat	41.54	9.08			
	8+ saat	42.81	9.78			

Tablo 4.32. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının günlük telefon başında geçen süreye göre incelenmesi

	Süre	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	0-1 saat	38.35	10.50	0.035*	0.01	2-3 saat-6-7 saat
	2-3 saat	37.73	8.64			
	4-5 saat	37.27	8.69			
	6-7 saat	35.57	8.24			
	8+ saat	34.96	10.11			
Yaşam Doyumu	0-1 saat	15.26	5.17	0.003*	0.01	0-1 saat-8+ saat 2-3 saat-8+ saat
	2-3 saat	14.65	4.49			
	4-5 saat	14.00	4.35			
	6-7 saat	13.89	4.57			
	8+ saat	12.60	4.52			
Akıllı Telefon Bağımlılığı	0-1 saat	18.50	9.78	0.000*	0.20	2-3 saat-0-1 saat 4-5 saat-0-1 saat 6-7 saat-0-1 saat 4-5 saat-2-3 saat 6-7 saat-2-3 saat 6-7 saat-4-5 saat 8+ saat -0-1 saat 8+ saat- 2-3 saat 8+ saat- 4-5 saat
	2-3 saat	23.99	8.14			
	4-5 saat	29.50	7.98			
	6-7 saat	33.63	8.06			
	8+ stat	33.10	8.54			

Günlük telefon kullanım süresine göre duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p < 0.05$). Günlük telefon kullanım süresi 2-3 saat olanların duygusal ve psikolojik iyi oluşları 6-7 saat olanlara göre daha yüksektir. Günlük telefon kullanım süresi 0-1 saat ve 2-3 saat olanların yaşam doyumları 8+ saat olanlara göre daha yüksektir. Günlük telefon kullanım süresi arttıkça yaşam doyumu azalmaktadır. Günlük telefon kullanım saati arttıkça akıllı telefon bağımlılığı artmaktadır. Akıllı telefon bağımlılığında günlük kullanılan telefon süresinin etkisi büyüktür. Daysal (2019), Bostan ve Kalyon (2024), Demir (2024) ve üniversite öğrencileri ile araştırma yapan Kurt ve ark. (2022) tarafından yapılan çalışmalarla benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Telefon başında geçirilen süre arttıkça akıllı telefon bağımlılığının yükseldiği söylenebilir.

Öğrencilerin algıladıkları aile ekonomik duruma göre ortalamalar arasında farklılık olup olmadığını incelemek için yapılan ANAVO testi sonuçları Tablo 4.33, Tablo 4.34 ve Tablo 4.35’de verilmiştir.

Tablo 4.33. Algılanan helikopter anne tutumunun algılanan aile ekonomik duruma göre incelenmesi

	Ekonomik Durum	Ortalama	ss	p değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1. Ortanın altı-	16.11	4.22	0.521	---	---
	2. Orta	16.01	4.15			
	3. Ortanın üstü	15.96	4.06			
	4. Yüksek	15.20	4.79			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	1. Ortanın altı-	11.24	3.72	0.096	---	---
	2. Orta	11.52	3.56			
	3. Ortanın üstü	11.91	3.72			
	4. Yüksek	10.89	3.95			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1. Ortanın altı-	10.09	3.50	0.047*	0.01	3-2
	2. Orta	9.93	3.06			
	3. Ortanın üstü	10.50	3.26			
	4. Yüksek	9.98	3.76			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	1. Ortanın altı-	9.19	2.55	0.001*	0.02	3-2
	2. Orta	9.29	2.46			
	3. Ortanın üstü	9.91	2.35			
	4. Yüksek	9.66	2.88			
Helikopter Anne Tutum	1. Ortanın altı-	46.63	10.74	0.080	---	---
	2. Orta	46.76	10.28			
	3. Ortanın üstü	48.28	10.63			
	4. Yüksek	45.72	12.63			

Temel güven ve yaşam becerileri ve duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutlarında algılanan aile ekonomik durumu orta üstü olanların ortalaması orta olanlara göre daha yüksektir. Ortalamalar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$). Öğrenciler tarafından algılanan aile ekonomik durumu ortanın üstü olanların

anneleri orta olanlara göre temel güven ve yaşam becerileri ve duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutlarında daha helikopter tutum göstermektedirler. Bannayeva (2024) lisans ve yüksek lisans öğrencileri ile yaptığı çalışmada etik ahlaki konularda alt boyutunda algılanan aile ekonomik durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiğini tespit etmiştir. Algılanan aile gelir düzeyi “orta düşük” olan öğrencilerin ortalamaları orta gelir düzeyindeki öğrencilere kıyasla daha yüksektir. Gençdoğan ve Gülbahçe (2021) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmasında helikopter anne tutumu ile algılanan aile ekonomik durum arasında anlamlı fark olmadığını belirtmiştir.

Tablo 4.34. Algılanan helikopter baba tutumunun algılanan aile ekonomik duruma göre incelenmesi

	Ekonomik Durum	Ortalama	ss	p değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1. Ortanın altı-	14.91	3.80	0.945	---	---
	2. Orta	15.01	4.25			
	3. Ortanın üstü	15.07	4.04			
	4. Yüksek	14.74	4.79			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	1. Ortanın altı-	9.41	3.59	0.011*	0.01	3-2
	2. Orta	9.69	3.47			
	3. Ortanın üstü	10.38	3.65			
	4. Yüksek	9.74	3.83			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1. Ortanın altı-	8.16	2.59	0.003*	0.01	3-2
	2. Orta	8.11	2.39			
	3. Ortanın üstü	8.67	2.72			
	4. Yüksek	8.80	3.08			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	1. Ortanın altı-	7.54	2.15	0.000*	0.02	3-1
	2. Orta	8.12	2.51			3-2
	3. Ortanın üstü	8.68	2.41			4-1
	4. Yüksek	8.82	3.10			
Helikopter Baba Tutum	1. Ortanın altı-	40.03	8.56	0.011*	0.01	3-2
	2. Orta	40.94	9.66			
	3. Ortanın üstü	42.81	10.01			
	4. Yüksek	42.10	11.95			

Akademik/okul yaşamı, temel güven ve yaşam becerileri, duygusal-kişisel yaşam alanı alt boyutları ve helikopter baba tutumunda algılanan aile ekonomik duruma göre ortalamalar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$). Akademik/okul yaşamı konusu, temel güven ve yaşam becerileri alt boyutu ve helikopter baba tutumunda algılanan aile ekonomik durumu ortanın üstü olanların ortalaması orta olanlara göre daha yüksektir. Ortalamalar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Öğrenciler tarafından algılanan aile ekonomik durumu ortanın üstü olanların babaları orta olanlara göre akademik/okul yaşamı konusu, temel güven ve yaşam becerileri alt boyutu ve helikopter baba tutumunda daha helikopter tutum göstermektedirler. Duygusal-kişisel yaşam alanı alt boyutunda algılanan aile ekonomik durumu ortanın üstü olanların ortanın

altı- ve orta olanlara göre, yüksek olanların ise ortanın altı- olanlara göre ortalaması daha yüksektir. Gençdoğan ve Gülbahçe (2021) gelir durumunu yetersiz olarak algılayan öğrencilerin, gelir durumunu orta ve yüksek olarak algılayan öğrencilere göre algıladıkları helikopter baba tutumunun daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kahveci (2022), Aslan (2024) ve üniversite öğrencileri ile çalışan Bannayeva (2024) algılanan helikopter baba tutum ve alt boyutlarında algılanan ekonomik duruma göre istatistiksel olarak anlamlı fark tespit etmemişlerdir.

Tablo 4.35. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının algılanan aile ekonomik duruma göre incelenmesi

	Ekonomik Durum	Ortalama	ss	p değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	1. Ortanın altı-	34.48	10.84	0.000*	0.04	3-1
	2. Orta	36.34	8.45			3-2
	3. Ortanın üstü	38.43	8.35			4-1
	4. Yüksek	42.74	9.66			4-2 4-3
Yaşam Doyumu	1. Ortanın altı-	11.43	4.32	0.000*	0.10	2-1
	2. Orta	13.50	4.21			3-1
	3. Ortanın üstü	15.57	4.25			3-2
	4. Yüksek	17.72	5.17			4-1 4-2 4-3
Akıllı Telefon Bağımlılığı	1. Ortanın altı-	26.68	9.59	0.531	---	---
	2. Orta	26.93	8.90			
	3. Ortanın üstü	27.71	9.06			
	4. Yüksek	27.62	11.12			

Algılanan aile ekonomik duruma göre duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$). Algılanan aile ekonomik durumu ortanın üstü olanların ortanın altı- ve orta olanlara göre, yüksek olanların ortanın altı-, orta ve ortanın üstü olanlara göre duygusal ve psikolojik iyi oluşu daha yüksektir. Algılanan aile ekonomik durumu orta olanların ortanın altı- olanlara göre, ortanın üstü olanların ortanın altı- ve orta olanlara göre, yüksek olanların ortanın altı, orta ve ortanın üstü olanlara göre yaşam doyumları daha yüksektir. Benzer olarak Kılıçman vd. (2022), Karakış (2024) ve Bostan ve Kalyon (2024) çalışmalarında aile gelir durumunun artmasıyla yaşam doyumunun puanlarının da arttığını belirtmişlerdir. Altun (2021) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada aynı sonuca ulaşmıştır. Algılanan aile ekonomik duruma göre akıllı telefon bağımlılığı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p > 0.05$). Daysal (2019), Çetinkaya (2019), Gültekin (2019), Aygar (2020), Sarıgöz (2023), Bostan ve Kalyon (2024)

araştırmalarıyla benzer sonuca ulaşmıştır. Bu durum, günümüzde akıllı telefonların geniş bir ekonomik yelpazedeki bireyler tarafından edinilebilir hale gelmesiyle açıklanabilir.

Tablo 4.36. Algılanan helikopter anne tutumunun anne eēitim duruma göre incelenmesi

	Anne Eēitim	Ortalama	ss	<i>p</i> deēeri	Etki byklē	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1. İlkokul-	16.44	4.22	0.000*	0.03	1-5
	2. Ortaokul	17.24	3.94			2-3
	3. Lise	15.86	3.82			2-5
	4. n lisans	15.37	4.25			2-6
	5. Üniversite	15.21	4.34			
	6. Yüksek lisans+	15.24	4.61			
Akademik/ Okul Yaşamı Konularında	1. İlkokul-	11.00	3.63	0.050	---	---
	2. Ortaokul	11.69	3.74			
	3. Lise	11.75	3.60			
	4. n lisans	12.29	4.08			
	5. Üniversite	11.46	3.51			
	6. Yüksek lisans+	12.20	3.77			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1. İlkokul-	10.06	3.26	0.456	---	---
	2. Ortaokul	10.45	3.29			
	3. Lise	9.92	3.06			
	4. n lisans	10.55	3.41			
	5. Üniversite	10.19	3.13			
	6. Yüksek lisans+	10.25	3.57			
Duyusal-Kişisel Yaşam Alanında	1. İlkokul-	9.33	2.52	0.734	---	---
	2. Ortaokul	9.64	2.63			
	3. Lise	9.57	2.44			
	4. n lisans	9.78	2.49			
	5. Üniversite	9.41	2.28			
	6. Yüksek lisans+	9.56	2.63			
Helikopter Anne Tutum	1. İlkokul-	46.84	10.50	0.167	---	---
	2. Ortaokul	49.02	10.71			
	3. Lise	47.09	10.11			
	4. n lisans	47.98	12.02			
	5. Üniversite	46.27	10.47			
	6. Yüksek lisans+	47.25	11.71			

Algılanan helikopter anne tutumunun anne eēitim durumuna göre incelenmesinde etik ve ahlaki konularda alt boyutunda ortalamalar arasında ki farklılık anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). İlkokul- eēitim durumundaki anneler niversite olanlara göre, ortaokul mezunu anneler lise, niversite ve yüksek lisans+ mezunu annelere göre etik ve ahlaki konularda daha fazla helikopter tutum göstermektedir. Çalışmada elde edilen sonuç Kahveci (2022) ile benzerdir. Helikopter anne tutum ile anne eēitim durumu arasında etik ve ahlaki konularda alt boyutunda ortalamalar arasındaki farklılıēın anlamlı olduēu sonucuna ulaşmıştır. Anne eēitim durumu ilkokul mezunu olan ērencilerin algıladıkları helikopter anne tutumu ortalaması lise ve niversite mezunu olanlara göre daha yüksek olduēunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.37. Algılanan helikopter baba tutumunun anne eğitim duruma göre incelenmesi

	Anne Eğitim	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1. İlkokul-	14.89	4.26	0.008*	0.01	2-3
	2. Ortaokul	16.08	4.10			
	3. Lise	14.87	3.87			
	4. Ön lisans	14.45	4.02			
	5. Üniversite	14.91	4.45			
	6. Yüksek lisans+	14.40	4.46			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	1. İlkokul-	9.57	3.77	0.028*	0.01	5-3
	2. Ortaokul	9.87	3.77			
	3. Lise	9.61	3.40			
	4. Ön lisans	10.47	3.24			
	5. Üniversite	10.31	3.66			
	6. Yüksek lisans+	10.58	3.20			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1. İlkokul-	7.94	2.48	0.000*	0.03	5-1
	2. Ortaokul	8.44	2.59			
	3. Lise	7.97	2.06			
	4. Ön lisans	8.94	2.99			
	5. Üniversite	8.84	2.86			
	6. Yüksek lisans+	8.94	3.15			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	1. İlkokul-	7.88	2.50	0.016*	0.01	4-1
	2. Ortaokul	8.40	2.65			
	3. Lise	8.27	2.45			
	4. Ön lisans	9.18	2.70			
	5. Üniversite	8.50	2.45			
	6. Yüksek lisans+	8.25	2.42			
Helikopter Baba Tutum	1. İlkokul-	40.28	9.82	0.020*	0.01	5-1
	2. Ortaokul	42.79	10.29			
	3. Lise	40.72	9.01			
	4. Ön lisans	43.04	10.44			
	5. Üniversite	42.56	10.41			
	6. Yüksek lisans+	42.17	10.42			

Algılanan helikopter baba tutumunun anne eğitim durumuna göre incelenmesinde tüm alt boyutlarda ortalamalar arasında ki farklılık anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Annenin eğitim durumu ortaokul ise lise ve yüksek lisans+ mezunu annelere göre babalar etik ve ahlaki konularda daha fazla helikopter tutum göstermektedir. Gençler (2020), Kahveci (2022) ve Doğan (2024) helikopter baba tutum ve alt boyutlarda anne eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Tablo 4.38. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının anne eğitim durumuna göre incelenmesi

	Anne Eğitim	Ortalama	ss	p değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	1. İlkokul-	35.92	8.91	0.034*	0.01	6-1
	2. Ortaokul	36.60	9.04			
	3. Lise	37.33	8.37			
	4. Ön lisans	38.65	7.58			
	5. Üniversite	37.71	9.28			
	6. Yüksek lisans+	39.11	9.03			
Yaşam Doyumu	1. İlkokul-	13.46	4.57	0.000*	0.03	4-1
	2. Ortaokul	13.42	4.40			4-2
	3. Lise	14.09	4.30			4-3
	4. Ön lisans	16.14	4.09			5-1
	5. Üniversite	14.98	4.72			5-2
	6. Yüksek lisans+	15.53	4.30			6-1 6-2
Akıllı Telefon Bağımlılığı	1. İlkokul-	26.67	9.27	0.363	---	---
	2. Ortaokul	28.21	9.51			
	3. Lise	26.84	8.85			
	4. Ön lisans	25.98	9.21			
	5. Üniversite	27.48	8.62			
	6. Yüksek lisans+	28.02	10.33			

Anne eğitim durumuna göre duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p < 0.05$). Anne eğitim durumu yüksek lisans+ olanların duygusal ve psikolojik iyi oluşları anne eğitim durumu ilkokul- olanlara göre daha yüksektir. Anne eğitim durumu yüksek lisans+ olanların ortalaması anne eğitim durumu ilkokul- olanlardan daha yüksektir. Ortaokul öğrencileri ile Aydoğan (2022), ortaokul ve lise öğrencileri ile Anuştekin (2023) ve lise öğrencileri ile Demirtaş ve Ünal Bozcan (2025) tarafından yapılan çalışmalarda da anne eğitim durumu için anlamlı farklılıklar saptanmıştır.

Anne eğitim durumu ön lisans, üniversite ve yüksek lisans+ olanların yaşam doyumu anne eğitim durumu ilkokul- ve ortaokul olanlara göre daha yüksektir. Anne eğitim durumu ön lisans olanların yaşam doyumu lise olanlara göre daha yüksektir. Ortalamalar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Albayrak (2024) anne eğitim durumu lise ve ortaokul olan öğrencilerin, ilkokul olan öğrencilere göre daha yüksek yaşam doyumuna sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bostan ve Kalyon (2024) anne eğitim durumu ilkokul olan ergenlerin yaşam doyumunun, üniversite olan ergenlerden, lise olan ergenlerin de yaşam doyumunun, üniversite olanlardan daha düşüktür olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Altun (2021) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada anne eğitim durumu ilköğretim, lise ve üniversite olanların yaşam doyumunun

okur-yazar olanlardan daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Anne eğitim düzeyi yükseldikçe yaşam doyumunun arttığı söylenebilir.

Anne eğitim durumuna göre akıllı telefon bağımlılığı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p > 0.05$). Daysal (2019), Çetinkaya (2019), Gültekin (2019), Aygar (2020), Sarıgöz (2023), Bostan ve Kalyon (2024) çalışmalarında da anlamlı fark bulunmamıştır. Bu bulgu, akıllı telefonların günümüzde sosyoekonomik durumdan ve dolayısıyla anne eğitim düzeyinden bağımsız olarak geniş kitlelere yaygınlaşmasıyla açıklanabilir.

Tablo 4.39. Algılanan helikopter anne tutumunun baba eğitim duruma göre incelenmesi

	Baba Eğitim	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1. İlkokul-	16.39	4.13	0.029*	0.01	1-7
	2. Ortaokul	16.29	3.85			
	3. Lise	16.35	3.92			
	4. Ön lisans	15.74	4.36			
	5. Üniversite	15.57	4.20			
	6. Yüksek Lisans	16.04	4.58			
	7. Doktora	14.43	4.37			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	1. İlkokul-	10.75	3.59	0.114	---	---
	2. Ortaokul	11.13	3.52			
	3. Lise	11.90	3.62			
	4. Ön lisans	11.91	3.65			
	5. Üniversite	11.64	3.65			
	6. Yüksek Lisans	11.64	3.85			
	7. Doktora	11.79	3.51			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1. İlkokul-	9.85	3.30	0.064	---	---
	2. Ortaokul	9.59	2.84			
	3. Lise	10.19	3.13			
	4. Ön lisans	9.88	2.75			
	5. Üniversite	10.11	3.18			
	6. Yüksek Lisans	10.85	3.59			
	7. Doktora	10.00	3.70			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	1. İlkokul-	9.06	2.73	0.042*	0.01	5-2
	2. Ortaokul	9.09	2.44			
	3. Lise	9.60	2.41			
	4. Ön lisans	9.23	2.40			
	5. Üniversite	9.74	2.40			
	6. Yüksek Lisans	9.62	2.58			
	7. Doktora	9.02	2.42			
Helikopter Anne Tutum	1. İlkokul-	46.05	10.82	0.288	---	---
	2. Ortaokul	46.11	9.37			
	3. Lise	48.04	10.27			
	4. Ön lisans	46.75	10.49			
	5. Üniversite	47.03	10.51			
	6. Yüksek Lisans	48.15	11.93			
	7. Doktora	45.24	11.25			

Algılanan helikopter anne tutumun baba eğitim durumuna göre incelenmesinde etik ve ahlaki konularda, duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutunda ortalamalar

arasında ki farklılık anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Baba eğitim durumu ilkökul-, ortaokul ve lise ise doktora mezunu olanlara göre etik ve ahlaki konularda anneler daha helikopter tutum göstermektedir. Baba eğitim durumu lise ise üniversite olanlara göre etik ve ahlaki konularda anneler daha helikopter tutum göstermektedir. Baba eğitim durumu üniversite ise ortaokul olanlara göre duygusal kişisel yaşam alanında anneler daha helikopter tutum göstermektedir. Algılanan helikopter anne tutumunun baba eğitim durumuna göre incelenmesinde akademik/okul yaşamı konularında, temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda ve helikopter baba tutumunda ortalamalar arasında ki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Kahveci (2022) helikopter anne tutum ve alt boyutlarının baba eğitim düzeyine göre incelenmesi sonucunda anlamlı farklılık bulunamamıştır. Doğan (2024) çalışmasında helikopter anne tutumu ile baba eğitim durumu arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 4.40. Algılanan helikopter baba tutumunun baba eğitim duruma göre incelenmesi

	Baba Eğitim	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1. İlkokul-	14.67	4.24	0.442	---	---
	2. Ortaokul	15.57	4.08			
	3. Lise	14.95	4.11			
	4. Ön lisans	14.26	4.19			
	5. Üniversite	15.00	4.23			
	6. Yüksek Lisans	15.34	4.21			
	7. Doktora	14.83	4.27			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	1. İlkokul-	8.30	3.36	0.000*	0.04	3-1
	2. Ortaokul	8.86	3.45			5-1
	3. Lise	9.74	3.56			5-2
	4. Ön lisans	9.82	3.37			6-1
	5. Üniversite	10.37	3.60			6-2
	6. Yüksek Lisans	10.69	3.35			7-1
	7. Doktora	11.17	3.30			7-2
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1. İlkokul-	7.57	2.05	0.000*	0.02	5-1
	2. Ortaokul	7.78	1.87			5-2
	3. Lise	8.23	2.53			6-1
	4. Ön lisans	8.18	2.35			6-2
	5. Üniversite	8.57	2.75			
	6. Yüksek Lisans	8.90	2.77			
	7. Doktora	8.88	2.86			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	1. İlkokul-	7.59	2.38	0.013*	0.01	5-1
	2. Ortaokul	7.91	2.43			
	3. Lise	8.37	2.63			
	4. Ön lisans	8.03	2.48			
	5. Üniversite	8.52	2.47			
	6. Yüksek Lisans	8.51	2.47			
	7. Doktora	8.29	2.09			
Helikopter Baba Tutum	1. İlkokul-	38.12	9.01	0.000*	0.021	5-1
	2. Ortaokul	40.11	8.58			
	3. Lise	41.29	10.11			
	4. Ön lisans	40.29	10.16			
	5. Üniversite	42.47	10.04			
	6. Yüksek Lisans	43.43	9.82			
	7. Doktora	43.17	9.04			

Algılanan helikopter baba tutumunun baba eğitim durumuna göre incelenmesinde akademik/okul yaşamı konularında, temel güven ve yaşam becerileri, duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutlarında ve helikopter baba tutumunda ortalamalar arasında ki farklılık anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Algılanan helikopter baba tutumunun baba eğitim durumuna göre incelenmesinde etik ve ahlaki konular alt boyutunda ortalamalar arası fark yoktur ($p > 0.05$). Baba eğitim durumu ilkökul- ve ortaokul olanların akademik okul yaşamı konularındaki helikopter tutumu lise, üniversite, yüksek lisans ve doktora olanlara göre daha azdır. Baba eğitim durumu üniversite, yüksek lisans ve doktora olanların akademik/okul yaşamı konularındaki helikopterliği ilkökul- ve ortaokul olanlara göre daha fazladır. Eğitim durumu lise olanlar ise ilkökul- olanlara göre akademik okul yaşamı konularında daha fazla helikopter tutum göstermektedirler.

Üniversite ve yüksek lisans mezunu olan babalar ilkökul- olanlara göre daha fazla helikopter tutum göstermektedir. Kahveci (2022) baba eğitim durumuna göre temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda anlamlı fark olduğunu belirtmiştir. Baba eğitim durumu üniversite mezunu olanların ilkökul olan öğrencilere göre algıladıkları helikopter baba tutumu daha yüksektir. Diğer alt boyutlarda ve algılanan helikopter baba tutum da baba eğitim durumuna göre anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bannayeva (2024) ise yalnızca akademik/okul yaşamı konularında alt boyutunda baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılık olduğunu belirtmiştir. Lisans mezunu babaların ilkökul ve ortaokul mezunu babalara göre daha helikopter olduğu görülmüştür.

Tablo 4.41. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının baba eğitim duruma göre incelenmesi

	Baba Eğitim	Ortalama	Standart sapma	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	1. İlkokul-	35.76	9.13	0.057	---	---
	2. Ortaokul	36.03	8.79			
	3. Lise	37.14	8.20			
	4. Ön lisans	37.62	8.37			
	5. Üniversite	37.91	9.48			
	6. Yüksek Lisans	36.73	8.24			
	7. Doktora	40.10	8.73			
Yaşam Doyumu	1. İlkokul-	12.98	4.63	0.000*	0.03	3-2
	2. Ortaokul	12.65	3.92			
	3. Lise	14.32	4.28			
	4. Ön lisans	14.40	4.51			
	5. Üniversite	14.70	4.68			
	6. Yüksek Lisans	14.70	4.58			
	7. Doktora	15.79	4.40			
Akıllı Telefon Bağımlılığı	1. İlkokul-	27.32	9.53	0.922	---	---
	2. Ortaokul	27.04	9.03			
	3. Lise	27.32	9.13			
	4. Ön lisans	26.45	7.59			
	5. Üniversite	26.96	8.98			
	6. Yüksek Lisans	28.02	9.55			
	7. Doktora	27.31	10.59			

Baba eğitim durumuna göre yaşam doyumu ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p < 0.05$). Baba eğitim durumu üniversite ve doktora olanların yaşam doyumu ilkökul- olanlara göre daha yüksektir. Lise, üniversite, yüksek lisans ve doktora olanların yaşam doyumu baba eğitim durumu ortaokul olanlara göre anlamlı daha yüksektir. Baba eğitim durumuna göre duygusal ve psikolojik iyi oluş ve akıllı telefon bağımlılığı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p > 0.05$).

Tablo 4.42. Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılma durumuna göre bağımsız örneklem t-testi

	Düzenli Etkinlik	Ortalama	ss	p değeri	Etki büyüklüğü
Etik ve Ahlaki Konularda	Evet	16.20	4.08	0.106	---
	Hayır	15.80	4.20		
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Evet	11.88	3.67	0.035*	0.13
	Hayır	11.42	3.63		
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Evet	10.46	3.27	0.004*	0.17
	Hayır	9.92	3.14		
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	Evet	9.71	2.51	0.028*	0.13
	Hayır	9.39	2.43		
Helikopter Anne Tutum	Evet	48.25	10.72	0.006*	0.16
	Hayır	46.54	10.43		
Etik ve Ahlaki Konularda	Evet	15.24	4.06	0.133	---
	Hayır	14.86	4.25		
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Evet	10.40	3.58	0.000*	0.23
	Hayır	9.59	3.53		
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Evet	8.69	2.81	0.000*	0.22
	Hayır	8.12	2.38		
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	Evet	8.49	2.47	0.046*	0.12
	Hayır	8.19	2.53		
Helikopter Baba Tutum	Evet	42.81	9.81	0.000*	0.21
	Hayır	40.76	9.83		
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	Evet	38.98	8.83	0.000*	0.33
	Hayır	36.14	8.64		
Yaşam Doymu	Evet	14.98	4.47	0.000*	0.26
	Hayır	13.82	4.48		
Akıllı Telefon Bağımlılığı	Evet	26.90	8.97	0.341	---
	Hayır	27.41	9.21		

Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılma durumuna göre algılanan helikopter ebeveyn tutum etik ve ahlaki konularda alt boyutunda ve akıllı telefon bağımlılığında ortalamalar arası istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p > 0.05$). Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılanların ebeveynleri daha fazla helikopter tutum göstermektedir. Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılanların duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doymu ortalamaları daha yüksektir. Ortalamalar arasındaki bu farklılıklar istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$). Helikopter ebeveyn tutum algısı, duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doymusunda düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılmanın etkisi büyüktür.

Tablo 4.43. Algılanan helikopter anne tutumunun algılanan anne baba tutumuna göre incelenmesi

	Anne Baba Tutumu	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1. İlgisiz	15.42	4.52	0.000*	0.08	3-1
	2. Demokratik	14.36	3.85			3-2
	3. Otoriter	17.51	4.00			3-4
	4. Koruyucu	16.06	4.04			4-2
	5. Bağımlı	15.56	4.06			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	1. İlgisiz	9.79	3.73	0.000*	0.04	3-1
	2. Demokratik	10.93	3.43			3-2
	3. Otoriter	12.59	3.56			3-4
	4. Koruyucu	11.67	3.64			3-5
	5. Bağımlı	10.63	4.01			4-1
						4-2
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1. İlgisiz	9.77	3.36	0.001*	0.02	3-2
	2. Demokratik	9.55	2.93			4-2
	3. Otoriter	10.59	3.31			
	4. Koruyucu	10.29	3.22			
	5. Bağımlı	9.66	3.49			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	1. İlgisiz	7.96	2.09	0.000*	0.03	3-1
	2. Demokratik	9.28	2.35			4-1
	3. Otoriter	9.78	2.49			2-1
	4. Koruyucu	9.67	2.50			
	5. Bağımlı	9.38	2.38			
Helikopter Anne Tutum	1. İlgisiz	42.95	10.56	0.000*	0.06	3-1
	2. Demokratik	44.12	9.58			3-2
	3. Otoriter	50.47	10.30			3-4
	4. Koruyucu	47.70	10.60			4-1
	5. Bağımlı	45.22	11.41			4-2

Tablo 4.43’den algılanan helikopter anne tutumunun algılanan anne baba tutumuna göre incelenmesinde tüm alt boyutlar ve helikopter anne tutum ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$). Algılanan anne baba tutumu otoriter ve koruyucu ise ilgisiz ve demokratik olanlara göre daha helikopter tutum göstermektedirler. Algılanan anne baba tutumu otoriterler ise koruyuculara göre daha fazla helikopter tutum göstermektedirler.

Tablo 4.44. Algılanan helikopter baba tutumunun algılanan anne baba tutumuna göre incelenmesi

	Anne baba tutumu	Ortalama	ss	p değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Etik ve Ahlaki Konularda	1. İlgisiz	14.25	4.20	0.000*	0.06	3-1
	2. Demokratik	13.54	3.93			3-2
	3. Otoriter	16.23	4.06			3-4
	4. Koruyucu	15.27	4.10			4-2
	5. Bağımlı	14.72	4.56			
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	1. İlgisiz	8.44	3.22	0.000*	0.04	3-1
	2. Demokratik	9.33	3.16			3-2
	3. Otoriter	10.86	3.88			3-4
	4. Koruyucu	9.89	3.47			4-1
	5. Bağımlı	9.09	4.11			
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	1. İlgisiz	7.91	2.50	0.000*	0.02	3-2
	2. Demokratik	7.85	2.31			4-2
	3. Otoriter	8.74	2.69			
	4. Koruyucu	8.45	2.60			
	5. Bağımlı	8.34	2.74			
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	1. İlgisiz	6.63	1.76	0.000*	0.03	2-1
	2. Demokratik	8.21	2.47			3-1
	3. Otoriter	8.45	2.53			4-1
	4. Koruyucu	8.44	2.51			5-1
	5. Bağımlı	8.75	2.65			
Helikopter Baba Tutum	1. İlgisiz	37.23	8.79	0.000*	0.05	3-1
	2. Demokratik	38.93	9.09			3-2
	3. Otoriter	44.28	10.11			3-4
	4. Koruyucu	42.04	9.69			4-2
	5. Bağımlı	40.91	11.06			4-1

Tablo 4.44'den ise algılanan helikopter baba tutumun algılanan anne baba tutumuna göre incelenmesinde tüm alt boyutlar ve helikopter baba tutum ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$).

Tablo 4.45. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının algılanan anne baba tutumuna göre incelenmesi

	Anne baba tutumu	Ortalama	ss	p değeri	Etki büyüklüğü	Anlamlı fark
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	1. İlgisiz	32.98	8.57	0.000*	0.05	2-1
	2. Demokratik	39.68	8.71			2-3
	3. Otoriter	35.30	8.91			2-4
	4. Koruyucu	37.56	8.38			4-1
	5. Bağımlı	35.59	9.17			4-3
Yaşam Doyumu	1. İlgisiz	11.81	4.58	0.000*	0.05	2-1
	2. Demokratik	15.47	4.36			2-3
	3. Otoriter	13.25	4.51			2-4
	4. Koruyucu	14.41	4.35			4-1
	5. Bağımlı	14.94	4.45			4-3
Akıllı Telefon Bağımlılığı	1. İlgisiz	29.93	7.02	0.004*	0.01	
	2. Demokratik	25.72	9.19			
	3. Otoriter	27.52	9.24			1-2
	4. Koruyucu	27.69	9.17			4-2
	5. Bağımlı	26.47	8.02			

Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının anne baba tutumuna göre incelenmesinde ortalamalar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Algılanan anne baba tutumu demokratik olması durumunda ilgisiz, otoriter ve koruyucu olanlara göre öğrencilerin duygusal ve psikolojik iyi oluşları daha yüksek. Algılanan anne baba tutumu koruyucu olması durumunda ilgisiz ve otoriterlere göre duygusal ve psikolojik iyi oluşları daha yüksektir. Algılanan anne baba tutumu demokratik ise ilgisiz, otoriter ve koruyucu algılananlara göre öğrencilerin yaşam doyumları daha yüksektir. Algılanan anne baba tutumu koruyucu olması durumunda ilgisiz ve otoriterlere göre yaşam doyumları daha yüksektir. Algılanan tutum bağımlı olması durumunda ilgisiz algılanan anne baba tutumuna göre yaşam doyumu daha yüksektir. Algılanan anne baba tutumu ilgisiz ve koruyucu olması durumunda demokratik algılananlara göre öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı daha yüksektir. Çalışmada elde edilen sonuç Daysal (2019), Hayırcı ve Sarı (2020) tarafından yapılan çalışmalarla benzerdir. Hayırcı ve Sarı (2020) çalışmasında ebeveyn tutumunu demokratik olarak algılayan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin, aşırı koruyucu olarak algılayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

Tablo 4.46. Anne çalışma durumuna göre bağımsız örneklem t-testi

	Anne Çalışma	Ortalama	ss	<i>p</i> değeri	Etki büyüklüğü
Etik ve Ahlaki Konularda	Evet	15.39	4.34	0.000*	0.21
	Hayır	16.27	4.02		
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Evet	11.52	3.64	0.550	---
	Hayır	11.65	3.66		
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Evet	10.04	3.07	0.461	---
	Hayır	10.18	3.28		
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	Evet	9.46	2.43	0.596	---
	Hayır	9.54	2.49		
Helikopter Anne Tutum	Evet	46.41	10.69	0.054	---
	Hayır	47.64	10.49		
Etik ve Ahlaki Konularda	Evet	14.68	4.32	0.044*	0.12
	Hayır	15.19	4.09		
Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Evet	10.05	3.43	0.324	---
	Hayır	9.83	3.65		
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Evet	8.64	2.72	0.004*	0.18
	Hayır	8.18	2.47		
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	Evet	8.47	2.50	0.087	---
	Hayır	8.21	2.51		
Helikopter Baba Tutum	Evet	41.84	9.98	0.479	---
	Hayır	41.41	9.82		
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	Evet	37.85	8.92	0.083	---
	Hayır	36.92	8.76		
Yaşam Doyumu	Evet	14.97	4.48	0.000*	0.24
	Hayır	13.89	4.48		
Akıllı Telefon Bağımlılığı	Evet	27.98	9.05	0.033*	0.13
	Hayır	26.80	9.14		

Anne çalışma durumuna göre algılanan helikopter anne tutum etik ve ahlaki konular alt boyutunda ortalamalar arası fark anlamlıdır ($p < 0.05$). Anne çalışmıyorsa etik ve ahlaki konularda daha fazla helikopter tutum gösteriyor. Lapsekili Uysal (2020) ve Doğan (2024) çalışmalarında anne çalışma durumu ile algılanan helikopter anne tutumu arasında anlamlı fark bulunmadığını belirtmiştir.

Anne çalışma durumuna göre helikopter baba tutum etik ve ahlaki konular ve temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Anne çalışmıyorsa etik ve ahlaki konularda, anne çalışıyorsa temel güven ve yaşam becerilerinde babalar daha fazla helikopter tutum gösteriyorlar. Doğan (2024) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmasında algılanan helikopter baba tutumunun anne çalışma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır.

Anne çalışma durumuna göre duygusal ve psikolojik iyi oluş ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p > 0.05$). Annesi çalışan öğrencilerin yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı istatistiksel anlamlı olarak daha yüksektir. Sarıgöz (2023) çalışmasında anne çalışma durumu ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Helikopter ebeveyn algısı, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığında anne çalışma durumunun etkisi büyüktür.

Tablo 4.47. Algılanan helikopter ebeveyn tutum, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı için korelasyon

		Helikopter ANNE	Helikopter BABA	Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	Yaşam Doyumu	Akıllı Telefon B.
Helikopter ANNE	r	1	0.656	-0.057	-0.085	0.145
	p		0.000*	0.049*	0.003*	0.000*
Helikopter BABA	r		1	0.037	0.003	0.094
	p			0.205	0.912	0.001*
Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	r			1	0.656	-0.146
	p				0.000*	0.000*
Yaşam Doyumu	r				1	-0.112
	p					0.000*
Akıllı Telefon B.	r					1
	p					

Helikopter anne tutum ile helikopter baba tutum ve akıllı telefon bağımlılığı arasında pozitif, helikopter anne tutum ile duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Helikopter baba tutum ile akıllı telefon bağımlılığı arasında pozitif anlamlı bir ilişki vardır. Duygusal ve psikolojik iyi oluş ile yaşam doyumu arasında pozitif yönlü akıllı telefon bağımlılığı arasında ters yönlü anlamlı ilişki vardır. Yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı arasında ters yönlü anlamlı ilişki vardır.

Tablo 4.48. Algılanan helikopter ebeveyn tutum alt boyutları, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı için korelasyon

		ANNE Etik ve Ahlaki Konularda	Akademik/ Okul Yaşamı Konularında	Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Duygusal- Kişisel Yaşam Alanında	BABA Etik ve Ahlaki Konularda	Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Duygusal- Kişisel Yaşam Alanında
ANNE Etik ve Ahlaki	r p	1	0,513 0,000*	0,458 0,000*	0,464 0,000*	0,694 0,000*	0,298 0,000*	0,278 0,000*	0,276 0,000*
Akademik/Okul Yaşamı	r p		1	0,520 0,000*	0,446 0,000*	0,384 0,000*	0,534 0,000*	0,355 0,00*	0,314 0,000*
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	r p			1	0,469 0,000*	0,313 0,000*	0,338 0,000*	0,563 0,000*	0,298 0,000*
Duygusal-Kişisel Yaşam	r p				1	0,349 0,000*	0,297 0,000*	0,333 0,000*	0,610 0,000*
BABA Etik ve Ahlaki	r p					1	0,483 0,000*	0,373 0,000*	0,463 0,000*
Akademik Okul Yaşamı	r p						1	0,493 0,000*	0,444 0,000*
Temel Güven ve Yaşam Becerileri	r p							1	0,455 0,000*
Duygusal-Kişisel Yaşam	r p								1

Helikopter anne ve baba tutumunda tüm alt boyutlarda aynı yönlü (pozitif) ilişki vardır ve ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen algılanan helikopter ebeveyn tutumu sonuçları Tablo 5.1’de verilmiştir.

Tablo 5.1. Algılanan helikopter ebeveyn tutum sonuçları

		Etik ve Ahlaki Konularda	Akademik/Okul Yaşamı Konularında	Temel Güven ve Yaşam Becerileri	Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında	ALGILANAN HELİKOPTER EBEVEYN TUTUM
Cinsiyet	Anne	x	√	√	x	√
	Baba	√	√	√	x	√
Okul türü	Anne	√	x	√	x	√
	Baba	√	x	√	√	√
Sınıf	Anne	x	√	x	√	√
	Baba	√	√	√	√	√
Kardeş sayısı	Anne	x	√	x	√	x
	Baba	√	√	√	√	x
Algılanan akademik başarı	Anne	x	x	x	x	x
	Baba	x	√	x	x	x
Kendine ait telefon	Anne	√	x	x	x	x
	Baba	√	x	x	x	x
Günlük telefon başında geçen süre	Anne	x	x	x	x	x
	Baba	x	x	x	x	x
Algılanan aile ekonomik durum	Anne	x	x	√	√	x
	Baba	x	√	√	√	√
Anne eğitim	Anne	√	x	x	x	x
	Baba	√	√	√	√	√
Baba eğitim	Anne	√	x	x	√	x
	Baba	x	√	√	√	√
Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğe katılma	Anne	x	√	√	√	√
	Baba	x	√	√	√	√
Algılanan anne baba tutumu	Anne	√	√	√	√	√
	Baba	√	√	√	√	√
Anne çalışma	Anne	√	x	x	x	x
	Baba	√	x	√	x	x

Çalışmaya göre algılanan helikopter anne tutum alt boyutları olan etik ve ahlaki konularda ve duygusal-kişisel yaşam alanında cinsiyete göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak farklılık yoktur. Akademik/okul yaşamı konularında, temel güven ve

yaşam becerileri alt boyutlarında ve helikopter anne tutumunda ise anlamlı fark bulunmuştur. Erkek öğrencilerin ortalamaları kadınlara göre daha yüksektir ve istatistiksel olarak anlamlıdır. Çalışmaya göre algılanan helikopter baba tutum ölçeğinin alt boyutu olan duygusal-kişisel yaşam alanında cinsiyete göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Helikopter baba tutum ve diğer alt boyutlarda cinsiyet göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Erkeklerin ortalamalarının kadınlara göre daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Algılanan helikopter anne tutumunda okul türüne göre anlamlı fark tespit edilmiştir. 2. okulun ortalamasının 1. okula göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Alt sınamalara bakıldığında etik ve ahlaki konular alt boyutunda 2. okulun ortalamasının diğer okullara göre anlamlı olarak daha yüksek, temel güven ve yaşam becerisi alt boyutunda ise 3. okul ortalamasının diğer 1. ve 4. okullara göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. Okul türüne göre algılanan helikopter baba tutum, etik ve ahlaki konularda, temel güven ve yaşam becerileri, duygusal-kişisel yaşam alanında ortalamalar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Alt sınamalarda etik ve ahlaki konularda alt boyutunda 2. okulun ortalamasının diğer okullarda göre anlamlı olarak daha büyük olduğu, temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda 3. okul ortalamasının diğer okul ortalamalarından anlamlı olarak daha büyük olduğu, duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutunda 3. okulun ortalamasının 1. okuldan anlamlı olarak daha büyük olduğu görülmüştür. Helikopter baba tutumunda ise 2. ve 3. okul ortalaması 1. okuldan daha büyüktür.

Algılanan helikopter anne tutumunun sınıfa göre incelenmesinde algılanan helikopter anne tutum, akademik/okul yaşamı konularında ve duygusal-kişisel yaşam alanında ortalamalar arası anlamlı farklılık gözlenmiştir. Alt sınamalarda akademik/okul yaşamı konularında ve duygusal-kişisel yaşam alanında anneler 9. sınıflara 10 ve 11. sınıflara göre daha helikopter davranmaktadırlar. Helikopter anne tutumunda 9. sınıfların ortalaması 11.sınıflara göre anlamlı olarak daha büyüktür. Sınıfa göre algılanan helikopter baba tutum incelendiğinde, etik ve ahlaki konularda, akademik/okul yaşamı konularında, temel güven ve yaşam becerileri, duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutlarında ve helikopter baba tutumunda sınıfa göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Alt sınamalarda etik ve ahlaki konular alt boyutunda 10. sınıf öğrencilerinin ortalaması 11. sınıflara göre, akademik/okul yaşamı konularında 9. sınıf öğrencileri 11. sınıflara göre daha büyüktür. Temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda 11. sınıflar 9. ve 10. sınıflara göre daha az helikopter baba tutumu algısına

sahiptir. Duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutunda 9. sınıflar 11. sınıflara göre daha fazla helikopter tutum algısına sahiptir. Babalar 9. sınıf öğrencilerine 11. sınıflara göre; 10. sınıflara 11. sınıflara göre daha fazla helikopter tutum göstermektedirler.

Çalışmaya göre kardeş sayısına göre etik ve ahlaki konularda ve temel güven ve yaşam becerileri alt boyutları ve algılanan helikopter anne tutumunda ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Akademik/okul yaşamı konuları ve duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutunda kardeş sayısına göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Alt sınıflarda akademik okul yaşamı konularında 2 kardeş ve 3 kardeş olanların 5+ kardeş olanlara göre 2 kardeş olanların 4 kardeş olanlara göre ortalamaları anlamlı olarak büyüktür. 2 kardeş ve 3 kardeş olanların 5+ kardeş olanlara göre algıladıkları helikopter anne tutum daha fazladır. Duygusal-kişisel yaşam alanında 2 kardeş olanların ortalaması 4 kardeş olanlara göre daha büyüktür. 2 kardeş olan öğrencilerin algıladıkları helikopter anne tutum algısı 4 kardeş olanlardan daha fazladır. Algılanan helikopter baba tutum tüm alt boyutlarda kardeş sayısına göre ortalamalar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Etik ve ahlaki konularda alt boyutunda 5+ kardeş olan öğrenciler 1 kardeş olan öğrencilere göre algıladıkları helikopter baba tutumu ortalaması daha yüksektir. Akademik/okul yaşamı konularında alt boyutunda ise algılanan helikopter baba tutumu 2 kardeş olan öğrencilerde 3 kardeş olan öğrencilere göre daha büyüktür. Temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda 2 kardeş olanların 4 kardeş olanlara göre algıladıkları helikopter baba tutum daha yüksektir. Duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutunda ise 2 kardeş olanların algıladıkları helikopter baba tutumu 4 kardeş ve 5+ kardeş olanlara göre anlamlı olarak daha yüksektir. Helikopter baba tutumunda kardeş sayısına göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur.

Algılanan akademik başarıya göre helikopter anne tutum ortalamaları arasında anlamlı farklılık yoktur. Algılanan akademik başarıya göre helikopter baba tutum akademik/okul yaşamı konularında alt boyutunda ortalamalar arasında anlamlı farklılık vardır. Başarılı akademik algısı olan öğrenciler orta algısına sahip olanlara göre babalarını daha helikopter algılamaktadır.

Kendine ait telefon olma durumuna göre sadece etik ahlaki konularda alt boyutunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Günlük telefon başında geçirilen süreye göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Algılanan aile ekonomik duruma göre helikopter anne tutum ve alt boyutları incelendiğinde helikopter anne tutum, akademik/okul yaşamı konularında ve etik ahlaki konularda alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Temel güven ve yaşam becerileri ve duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutlarında algılanan aile ekonomik durumu ortanın üstü olanların ortalaması orta olanlara göre daha yüksektir. Ortalamalar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Öğrenciler tarafından algılanan aile ekonomik durumu ortanın üstü olanların anneleri orta olanlara göre temel güven ve yaşam becerileri ve duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutlarında daha helikopter tutum göstermektedirler. Algılanan aile ekonomik duruma göre algılanan helikopter baba tutumunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Akademik/okul yaşamı konularında, temel güven ve yaşam becerileri, duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutları ve helikopter baba tutumunda algılanan aile ekonomik duruma göre ortalamalar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Akademik/okul yaşamı konularında, temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda ve helikopter baba tutumunda algılanan aile ekonomik durumu ortanın üstü olanların ortalaması orta olanlara göre daha yüksektir. Ortalamalar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Öğrenciler tarafından algılanan aile ekonomik durumu ortanın üstü olanların babaları orta olanlara göre akademik/okul yaşamı konularında, temel güven ve yaşam becerileri alt boyutu ve helikopter baba tutumunda daha helikopter tutum göstermektedirler. Duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutunda algılanan aile ekonomik durumu ortanın üstü olanların ortanın altı- ve orta olanlara göre yüksek olanların ortanın altı- olanlara göre ortalaması daha yüksektir.

Helikopter anne tutum ile anne eğitim durumu arasında etik ve ahlaki konularda alt boyutunda ortalamalar arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Ortaokul mezunu anneler lise, üniversite ve yüksek lisans+ mezunu annelere göre etik ve ahlaki konularda daha fazla helikopter tutum göstermektedir. Benzer şekilde ilkokul- eğitim durumundaki annelerin ortalaması üniversite olanlara göre daha fazladır. Algılanan helikopter baba tutumun anne eğitim durumuna göre incelenmesinde ortalamalar arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Üniversite eğitim durumundaki babalar ilkokul- ve lise olanlara göre daha helikopterler.

Baba eğitim düzeyine göre algılanan helikopter anne tutum etik ve ahlaki konularda ve duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutlarında ortalamalar arasında anlamlı fark tespit edilmiştir. Baba eğitim durumu ilkokul-, ortaokul ve lise ise doktora olanlara göre etik ve ahlaki konularda anneler daha helikopter tutum göstermektedir.

Duygusal-kişisel yaşam alanında ise baba eğitim durumu üniversite ise ortaokul olanlara göre anneler daha helikopterler. Algılanan helikopter anne tutumun baba eğitim durumuna göre incelenmesinde akademik/okul yaşamı konularında, temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda ve helikopter anne tutumunda ortalamalar arasında ki farklılık anlamlı bulunmamıştır. Algılanan helikopter baba tutumun baba eğitim durumuna göre incelenmesinde akademik/okul yaşamı konularında, temel güven ve yaşam becerileri, duygusal-kişisel yaşam alanında alt boyutlarında ve helikopter baba tutumunda ortalamalar arasında ki farklılık anlamlı bulunmuştur. Algılanan helikopter baba tutumun baba eğitim durumuna göre incelenmesinde etik ve ahlaki konular alt boyutunda ortalamalar arası fark yoktur.

Algılanan helikopter ebeveyn tutum, etik ve ahlaki konularda alt boyutu dışında, düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılma durumuna göre anlamlı fark tespit edilmiştir. Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılan öğrenciler anne ve babalarını helikopter olarak algılamaktadırlar. Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılan öğrencilerin ortalamaları daha yüksektir. Etik ve ahlaki konularda alt boyutunda ise algılanan helikopter anne tutum ve algılanan helikopter baba tutumunda ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır.

Algılanan helikopter ebeveyn tutum ve tüm alt boyutlarda algılanan anne baba tutumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Algılanan helikopter anne tutumunda algılanan anne baba tutumuna göre otoriter olanların ortalaması tüm boyutlarda daha yüksektir. Algılanan helikopter baba tutumunda algılanan anne baba tutumuna göre duygusal-kişisel yaşam alanı dışındaki boyutlarda otoriter olanların ortalaması daha yüksektir.

Anne çalışma durumuna göre algılanan helikopter anne tutum etik ve ahlaki konular alt boyutunda ortalamalar arası fark anlamlıdır. Anne çalışmıyorsa etik ve ahlaki konularda daha fazla helikopter tutum gösterdiği söylenebilir. Anne çalışma durumuna göre helikopter baba tutum etik ve ahlaki konularda ve temel güven ve yaşam becerileri alt boyutunda ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Anne çalışmıyorsa etik ve ahlaki konularda, anne çalışıyorsa temel güven ve yaşam becerilerinde babalar daha fazla helikopter tutum gösteriyorlar.

Araştırmada elde duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı sonuçları karşılaştırması Tablo 5.2’de verilmiştir.

Tablo 5.2. Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı sonuçları

	Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş	Yaşam Doyumu	Akıllı Telefon Bağımlılığı
Cinsiyet	√	√	√
Okul türü	√	√	√
Sınıf	x	x	x
Kardeş sayısı	√	√	x
Algılanan akademik başarı	√	√	√
Kendine ait telefon	x	√	x
Günlük telefon başında geçen süre	√	√	√
Algılanan aile ekonomik durum	√	√	x
Anne eğitim	√	√	x
Baba eğitim	x	√	x
Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğe katılma	√	√	x
Algılanan anne baba tutumu	√	√	√
Anne çalışma	x	√	√

Yapılan araştırma sonucunda duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermiştir. Erkeklerin duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumları kadınlara göre daha yüksektir. Akıllı telefon bağımlılığında ise kadınların akıllı telefon bağımlılığı erkeklere göre anlamlı olarak daha yüksektir.

Okul türüne göre duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu ortalamaları arasında anlamlı farklılık vardır. 3. okulun duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu 1. 2. ve 4. okulun ortalamasından istatistiksel olarak anlamlı daha büyüktür. Okul türüne göre akıllı telefon bağımlılığı incelendiğinde anlamlı fark tespit edilmiştir. 1. okulun akıllı telefon bağımlılığının diğer okullara göre anlamlı olarak daha büyük olduğu görülmüştür.

Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir.

Duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu kardeş sayısına göre incelendiğinde ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Akıllı telefon bağımlılığında anlamlı farklılık yoktur. 1 kardeş olanların duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı ortalaması en yüksektir.

Duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının algılanan akademik başarıya göre incelenmesinde ortalamalar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Algılanan akademik başarıları başarılı olan öğrencilerin duygusal ve psikolojik iyi oluşları ve yaşam doyumları orta ve başarısızlara göre orta olanların ise başarısız olanlara göre daha yüksektir. Çalışmada akıllı telefon bağımlılığının algılanan akademik başarıya göre anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Algıladıkları akademik başarı “Başarısız” olanların akıllı telefon bağımlılığı “Başarılı” olanlara göre daha yüksektir.

Kendine ait telefon olma durumuna göre telefonu olanların yaşam doyumu ortalaması olmayanlara göre anlamlı olarak daha yüksektir.

Günlük telefon başında geçen süreye göre duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı ortalamaları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Günlük telefon başında geçen süre 0-1 saat olanların duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu ortalamaları en yüksektir. Günlük telefon başında geçen süre 0-1 saat olanların akıllı telefon bağımlılığı ortalaması en düşüktür.

Algılanan aile ekonomik duruma göre duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Algılanan aile ekonomik duruma göre akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir fark yoktur. Algılanan aile ekonomik durumu ortanın üstü ve yüksek olanların ortanın altı- ve orta olanlara göre daha yüksektir. Duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu ortalamaları ekonomik durum arttıkça artmaktadır.

Duygusal ve psikolojik iyi oluş anne ve baba eğitim durumuna göre incelendiğinde anne eğitim durumu için istatistiksel olarak anlamlı fark görülmüş, baba eğitim için fark tespit edilmemiştir. Yaşam doyumu anne-baba eğitim durumuna göre anlamlı fark göstermektedir. Akıllı telefon bağımlılığında ise anlamlı farklılık yoktur. Anne eğitim durumu yüksek lisans + ise duygusal ve psikolojik iyi oluş ilkökul- olanlara göre daha yüksektir. Anne eğitim durumu ön lisans, üniversite ve yüksek lisans+ olan öğrencilerin yaşam doyumları, anne eğitim durumu ilkökul- ve ortaokul olan öğrencilere göre daha yüksektir. Baba eğitim durumu üniversite, yüksek lisans ve doktora olan öğrencilerin yaşam doyumları, baba eğitim durumu ortaokul olan öğrencilere göre daha yüksektir. Ebeveyn eğitim düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin yaşam doyumlarının da yükselme eğiliminde olduğunu görülmektedir.

Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılanların duygusal ve psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu ortalaması daha yüksektir ve ortalamalar

arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ortalaması daha düşüktür, ancak ortalamalar arası farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Algılanan anne baba tutumuna göre duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığı istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Algılanan anne baba tutumu demokratik ve koruyucu olanların duygusal ve psikolojik iyi oluşları ve yaşam doyumları ilgisiz ve otoriter olanlara göre daha yüksektir. Algılanan anne baba tutumu ilgisiz ve koruyucu olan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı demokratik olanlara göre daha yüksektir.

Çalışmaya göre akıllı telefon bağımlılığı ile anne çalışma durumu arasında anlamlı fark bulunmuştur. Annesi çalışan öğrencilerin yaşam doyumları ve akıllı telefon bağımlılığı daha yüksektir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgular, lise öğrencilerinin algıladıkları helikopter ebeveyn tutum, psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının anlamlı ilişkiler içinde olduğunu göstermektedir. Lise öğrencilerinde cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü, kardeş sayısı, algılanan akademik başarı gibi bazı demografik özelliklerine göre anlamlı farklılıkların olduğu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, elde edilen sonuçlar hem uygulayıcılar hem de araştırmacılar açısından önemli ipuçları sunmaktadır.

Araştırmada, öğrencilerin belirli bir kısmının anneleri ve/veya babaları tarafından helikopter ebeveyn tutumuna maruz kaldığı görülmüştür. Bu durumun, öğrencilerin psikolojik sağlamlık, karar verme becerisi ve özerklik düzeyleri üzerinde olumsuz etkiler doğurabilir. Bu bağlamda, ebeveynlere yönelik olarak özellikle okul psikolojik danışma ve rehberlik birimi koordinasyonunda bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir. Bu çalışmalarda, sağlıklı sınır koyma, çocuğa güven verme, gelişimsel olarak uygun düzeyde destek sağlama ve bireysel farklılıkları gözetme gibi konular ele alınabilir. Ayrıca, helikopter ebeveynlik kavramı, aile seminerleri ve veli eğitimleri aracılığıyla tanıtılarak, ailelerin aşırı müdahaleci tutumlarının uzun vadeli etkilerine dair farkındalıklarının artırılması sağlanabilir.

Yapılan çalışmada duygusal ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin öğrencilerin yaklaşık yarısında düşük olması nedeniyle, öğrencilerin duygusal ve sosyal gelişimlerini desteklemeye yönelik okul temelli uygulamalar artırılabilir. Bu bağlamda, okullarda psikolojik sağlamlık, stresle baş etme, öz farkındalık, duyguları tanıma ve ifade etme gibi konulara odaklanan grup rehberliği çalışmaları yapılabilir. Ayrıca, öğrencilerin yaşam

doyumlarını artırmak amacıyla pozitif psikoloji temelli etkinliklerin (örneğin anlamlı yaşam, öz-değer çalışmaları, hedef belirleme atölyeleri vb.) okul programlarına uygun hale getirilebilir. Okul psikolojik danışma ve rehberlik birimi bu tür etkinlikleri, öğrencilerin yaş grubu özelliklerini dikkate alarak yapılandırabilir.

Araştırma bulguları, lise öğrencilerinin önemli bir kısmının akıllı telefon bağımlılığı riski taşıdığını ortaya koymaktadır. Bu durumun akademik başarıdan, sosyal ilişkilere, uyku düzeninden, duygusal bozulmalara kadar birçok alanda olumsuz etki yarattığı bilinmektedir. Bu nedenle, teknoloji kullanımına yönelik farkındalık ve dijital okuryazarlık eğitimleri hem öğrencilere hem de velilere yönelik olarak tasarlanabilir. Öğrencilere yönelik eğitimlerde zaman yönetimi, dijital sınır koyma, çevrim dışı etkinliklere yönelme gibi başlıklara odaklanılabilir. Velilere yönelik eğitimlerde dijital rol model olma ve teknoloji kullanım denetimi gibi konulara yer verilebilir. Ayrıca, öğrencilerin dijital ortamlarda geçirdikleri zamanı dengelemelerine katkı sağlamak amacıyla sanatsal, sportif ve sosyal faaliyetlere vb. aktif katılımları desteklenebilir.

Araştırma bulguları, bireysel ve ailevi değişkenlerin öğrencilerin yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluş düzeylerinde belirleyici olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, yalnızca öğrenciye ya da ebeveyne odaklı bireysel müdahalelerin ötesine geçilerek, aile, okul ve toplum üçgeninde bütüncül bir yaklaşım benimsenebilir. Okul-aile iş birliği güçlendirilerek; velilerin okul süreçlerine aktif ve bilinçli katılımı sağlanabilir. Ayrıca, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının da bu sürece dâhil edilmesiyle, gençlerin sosyal gelişimlerini destekleyecek kültürel ve eğitsel projeler hayata geçirilebilir.

Araştırma bulgularının, yalnızca akademik çevrelerle sınırlı kalmaması; uygulayıcılarla, okul psikolojik danışma ve rehberlik birimi çalışanları, eğitim yöneticileriyle ve karar vericilerle de paylaşılması önemlidir. Öğrencilerin ruhsal ve sosyal gelişimlerine katkı sunacak programlar geliştirilebilir.

Bu çalışma yalnızca Kırşehir ili merkezinde, sınavla öğrenci alan liselerde 9., 10. ve 11. sınıf düzeylerinde uygulanmıştır. Benzer araştırmalar farklı coğrafi bölgelerde, farklı sosyoekonomik düzeylere sahip öğrenci gruplarında ve farklı sınıf düzeylerinde yapılabilir. Böylece, elde edilen bulguların daha geniş bir çerçevede karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi mümkün olabilecektir. Ayrıca, bu çalışmada nicel araştırma deseniyle çalışılmıştır. İleride yapılacak çalışmalarda nitel araştırma yöntemleri ile öğrencilerin ebeveyn tutumlarına ilişkin algılarının derinlemesine incelenmesi, elde edilen bulgulara daha da anlam katabilir. Uzun süreçli araştırmalarla da söz konusu değişkenler arasındaki nedensel ilişkiler daha güçlü biçimde ortaya konabilir. Müdahale temelli, deneysel

çalışmalarla helikopter ebeveynliğin etkilerini azaltmaya y6nelik uygulamaların etkinliği de değerlendirilebilir.

Sonuç olarak, helikopter ebeveynlik, duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumunu ve akıllı telefon bağımlılığı gibi g6n6m6z sorunları, yalnızca bireysel m6dahalelerle 6z6mlenemeyecek kadar çok katmanlı ve sistemik yapılardır. Bu nedenle, ebeveyn, okul, toplum ve karar vericiler iş birliği içinde çalışarak gençlerin sağlıklı gelişimi desteklenebilir.

KAYNAKLAR

- Akın, A., Altundağ, Y., Turan, M. E., & Akın, Ü. (2014). The validity and reliability of the Turkish version of the Smart Phone Addiction Scale-Short form for adolescent. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 74-77.
- Akın, A., Yılmaz, S., Özen, Y., Raba, S. ve Özhan, Y. (2016). Stirling Çocuklar İçin Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği. *V. Sakarya'da Eğitim Araştırmaları Kongresi*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları.
- Albayrak, S. (2024). *Lise öğrencilerinde fiziksel aktivite ile sosyal medya bağımlılığı ve yaşam doyumu ilişkisi (Ordu ili örneği)* [Yüksek lisans tezi, Bayburt Üniversitesi].
- Alpsoy, S. (2021). *Helikopter ebeveyn tutumunun lise öğrencilerinin öz düzenleme becerileri üzerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi].
- Altun, G. (2021). *Geç ergenlik döneminde ebeveyn tutumları ile yaşam doyumu ve öz şefkat arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi].
- Anuştekin, M. N. (2023). *Ergenlerde hayatın anlamı, psikolojik iyi oluş, dindarlık ilişkisi (Diyarbakır örneği)* [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi].
- Arıkan, R. (2013). *Araştırma yöntem ve teknikleri*. Nobel, Ankara.
- Aslan, F. (2024). *Lise öğrencilerinde helikopter ebeveyn tutumu, bilişsel esneklik ve okul tükenmişliği arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi].
- Aydoğan, S. (2022). *Ortaokul çağı öğrencilerinin saldırgan davranışları, duygusal ve psikolojik iyi oluş ve öz yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Ufuk Üniversitesi].
- Aygar, H. (2020). *Lise öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı, ruhsal durum ve uyku kalitesinin değerlendirilmesi* [Tıpta uzmanlık tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi].
- Bannayeva, A. (2024). *Algılanan helikopter ebeveynlik tutumu ile anksiyete düzeyi ve depresif belirtiler arasındaki ilişki: Öz yeterlik ve duygu düzenlemenin aracı rolü* [Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi].

- Baxter, A. J., Brugha, T. S., Erskine, H. E., Scheurer, R. W., Vos, T., & Scott, J. G. (2015). The epidemiology and global burden of autism spectrum disorders. *Psychological Medicine*, 45(3), 601–613. <https://doi.org/10.1017/S003329171400172X>
- Billieux, J., Maurage, P., Lopez-Fernandez, O., Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2015). Can disordered mobile phone use be considered a behavioral addiction? An update on current evidence and a comprehensive model for future research. *Current Addiction Reports*, 2(2), 156–162. <https://doi.org/10.1007/s40429-015-0054-y>
- Billieux, J., Thorens, G., Khazaal, Y., Zullino, D., Achab, S., & Van der Linden, M. (2015). Problematic involvement in online games: A cluster analytic approach. *Computers in Human Behavior*, 43, 242–250. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.10.055>
- Billieux, J., Van der Linden, M., & Rochat, L. (2008). The role of impulsivity in actual and problematic use of the mobile phone. *Applied Cognitive Psychology*, 22(9), 1195–1210. <https://doi.org/10.1002/acp.1429>
- Bostan, C., & Kalyon, A. (2024). Ergenlerde akıllı telefon bağımlılığı ve yaşam doyumu ilişkisi. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 12(33), 92–113.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. & Köklü, N. (2020). *Sosyal bilimler için İstatistik*. Pegem Akademi.
- Can, U. (2023). *Lise öğrencilerinde psikolojik iyi oluş, algılanan sosyal destek ve riskli davranışlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Ahi Evran Üniversitesi].
- Chan, F. (2015). The relationship of core self-evaluations and life satisfaction in college students with disabilities: Evaluation of a mediator model. *Journal of Postsecondary Education and Disability*, 28(3), 341-358.
- Chen, L., Yan, Z., Tang, W., Yang, F., Xie, X., & He, J. (2016). Mobile phone addiction levels and negative emotions among Chinese young adults: The mediating role of interpersonal problems. *Computers in Human Behavior*, 55, 856–866. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.10.030>
- Cheng, S.-T., & Chan, A. C. M. (2006). Relationship with others and life satisfaction in later life: Do gender and widowhood make a difference? *The Journals of Gerontology: Series B, Psychological Sciences and Social Sciences*, 61(1), 46–53. <https://doi.org/10.1093/geronb/61.1.P46>
- Cline, F. W., & Fay, J. (1990). *Parenting with love and logic: Teaching children responsibility*. NavPress.

- Cohen, S., Doyle, W. J., Turner, R. B., Alper, C. M., & Skoner, D. P. (2003). Emotional style and susceptibility to the common cold. *Psychosomatic Medicine*, 65(4), 652–657. <https://doi.org/10.1097/01.PSY.0000077508.57784.DA>
- Çetinkaya, S. (2019). *Algılanan anne baba tutumlarının ergenlerde akıllı telefon bağımlılığı ile ilişkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].
- Dağlı, A. ve Baysal, N. (2016). Yaşam doyumu ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1262.
- Daysal, B. (2019). *Alaca ilçe merkezindeki lise öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı ve psikososyal faktörler* [Yüksek lisans tezi, Hitit Üniversitesi].
- Demir, S. (2024). *Lise öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı ile akademik erteleme davranışı ve akademik öz yeterlilik arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi].
- Demirtaş, H., & Ünal Bozcan, E. (2025). Lise dönemindeki öğrencilerin kariyer uyum yetenekleri ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Positivity & Well-Being*, 3(1), 41–62. <https://doi.org/10.61518/ijpw-77>
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542–575. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.95.3.542>
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. & Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.
- Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125(2), 276–302. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.2.276>
- Diener, E., & Biswas-Diener, R. (2002). Will money increase subjective well-being? *Social Indicators Research*, 57(2), 119–169. <https://doi.org/10.1023/A:1014411319119>
- Diener, E. (2009). Subjective well-being. In E. Diener (Ed.), *The science of well-being* (pp. 11–58). Springer. https://doi.org/10.1007/978-90-481-2350-6_2
- Diener, E., Lucas, R. E., & Oishi, S. (2009). Subjective well-being: The science of happiness and life satisfaction. In S. J. Lopez (Ed.), *Handbook of positive psychology* (2nd ed., pp. 187–194). Oxford University Press.

- Doğan, S. (2024). *Ergenlerin öz-şefkat ve psikolojik sağlamlık düzeylerine algılanan helikopter ebeveyn tutumunun etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, KTO Karatay Üniversitesi].
- Egger, O., & Rauterberg, M. (1996). *Internet behaviour and addiction* [Semester thesis, Swiss Federal Institute of Technology, Zurich].
- Ertürk, T. (2024). *Ergenlerde yaşam doyumunun duygu düzenleme ve mükemmeliyetçilik ile ilişkisi* [Yüksek lisans tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi].
- Felfe, J. ve Yan, W. H. (2009). The impact of workgroup commitment on organizational citizenship behaviour, absenteeism and turnover intention: The case of Germany and China. *Asia Pacific Business Review*, 15(3), 433-450. <https://doi.org/10.1080/13602380802667411>
- Gençdoğan, B., & Gülbahçe, A. (2021). Psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumunun bir yordayıcısı olarak algılanan helikopter ebeveyn tutumu. *Milli Eğitim Özel Eğitim ve Rehberlik Dergisi*, 1(1), 66–98.
- Gençer, G. B. (2020). *Ergenlerde algılanan helikopter ebeveyn tutumunun, depresyon ve anksiyete ile ilişkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Okan Üniversitesi].
- Gültekin, Ş. (2019). *15-18 yaş grubundaki ergenlerin akıllı telefon bağımlılığı ve olumsuz değerlendirilme korkusunun incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi].
- Gültekinli, C. A. (2024). *Lise öğrencilerinde akran zorbalığı: Algılanan sosyal destek, psikolojik iyi oluş ve bazı demografik özelliklere göre bir inceleme* [Yüksek lisans tezi, Ahi Evran Üniversitesi].
- Haktanır, A., Dilmaç, B. ve Otrar, M. (2022). *Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji ve diğer sosyal bilimlerde temel istatistik: SPSS uygulamalı*. Nobel, Ankara.
- Hallowell, E. M. (2008). *Worry: Hope and help for a common condition*. Touchstone.
- Hayırcı, B., & Sarı, E. (2020). Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri ile sosyal kaygı ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *JRES*, 7(1), 61–79.
- House, J. S. (1981). *Work stress and social support*. Addison-Wesley.
- Huppert, F. A., & So, T. T. C. (2013). *Flourishing across Europe: Application of a new conceptual framework for defining well-being*. *Social Indicators Research*, 110(3), 837–861. <https://doi.org/10.1007/s11205-011-9966-7>

- Judge, T. A., & Watanabe, S. (1993). Another look at the job satisfaction–life satisfaction relationship. *Journal of Applied Psychology*, 78(6), 939–948. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.78.6.939>
- Kahveci, S. (2022). *Sınavla öğrenci alan okullardaki öğrencilerin, velilerinin helikopter ebeveyn tutumlarına ilişkin algıları: Merkezefendi ilçe örneği* [Tezsiz yüksek lisans projesi, Pamukkale Üniversitesi].
- Karakış, M. (2024). *Lise öğrencilerinde psikolojik sağlık, umut ve sosyal ilginin yaşam doyumu üzerindeki rolünün incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi].
- Karasar, N. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ilkeler teknikler*. Nobel Yayın, Ankara.
- Keskin, Y. (2008). *Türkiye'de sosyal bilgiler öğretim programlarında değerler eğitimi: Tarihsel gelişim, 1998 ve 2004 programlarının etkililiğinin araştırılması* [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi].
- Keyes, C. L. M. (1998). Social well-being. *Social Psychology Quarterly*, 61(2), 121–140. <https://doi.org/10.2307/2787065>
- Keyes, C. L. M. (2002). The mental health continuum: From languishing to flourishing in life. *Journal of Health and Social Behavior*, 43(2), 207–222. <https://doi.org/10.2307/3090197>
- Keyes, C. L. M. (2005). Mental illness and/or mental health? Investigating axioms of the complete state model of health. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 73(3), 539–548. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.73.3.539>
- Kılıçman, İ., Balcı, R. Ç., Cöhce, A. A., Çöpür, H., Güzel, E., & Özdemir, B. (2022). Liselerde öğrenim gören öğrencilerin gelecek beklentilerinin yaşam doyumu üzerindeki etkileri. *Anatolia Social Research Journal*, 1(1), 91–105.
- Kim, H.-K., & Lee, J.-K. (2011). An exploratory study on the determinants of mobile application purchase. *The Journal of Society for e-Business Studies*, 16(4), 173–188. <https://doi.org/10.7838/jsebs.2011.16.4.173>
- Kurt, M. E., Menteş, N., & Şen, M. A. (2022). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıkları ve baş ağrısı arasındaki ilişki. *MECMUA-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 199–217.
- Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2011). Online social networking and addiction: A review of the psychological literature. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 8(9), 3528–3552. <https://doi.org/10.3390/ijerph8093528>

- Kwon, M., Kim, D. J., Cho, H., & Yang, S. (2013). The smartphone addiction: Development and validation of a short version for adolescents (SAS-SV). *PLOS ONE*, 8(12), e83558. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0083558>
- Kwon, M., Lee, J. Y., Won, W. Y., Park, J. W., Min, J. A., Hahn, C., & Kim, D. J. (2013). Development and validation of a smartphone addiction scale (SAS). *PLOS ONE*, 8(2), e56936. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0056936>
- Lapsekili Uysal, S. (2020). *Helikopter ebeveynlerin çocuklarının benlik algısı durumlarının kaygı düzeyleri üzerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi].
- Leung, L. (2008). Linking psychological attributes to addiction and improper use of the mobile phone among adolescents in Hong Kong. *Journal of Children and Media*, 2(2), 93–113. <https://doi.org/10.1080/17482790802078565>
- Liddle, I., & Carter, G.F.A. (2015). Emotional and psychological well-being in children: The development and validation of the Stirling children's well-being scale. *Educational Psychology in Practice*, 31(2), 174-185.
- Liss, M., Schiffrin, H. H., Mackintosh, V. H., Miles-McLean, H., & Erchull, M. J. (2013). Development and validation of a quantitative measure of intensive parenting attitudes. *Journal of Child and Family Studies*, 22(5), 621–636. <https://doi.org/10.1007/s10826-012-9616-y>
- López-Fernández, O., Honrubia-Serrano, L., Freixa-Blanxart, M., & Gibson, W. (2014). Prevalence of problematic mobile phone use in British adolescents. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 17(2), 91–98. <https://doi.org/10.1089/cyber.2012.0260>
- Lyubomirsky, S., King, L., & Diener, E. (2005). The benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success? *Psychological Bulletin*, 131(6), 803–855. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.131.6.803>
- Nelson, P. R. (1983). A comparison of sample sizes for the analysis of means and the analysis of variance. *Journal of Quality Technology*, 15(1), 33-39.
- Özen Koç, Ö., Soysal, S., & Bilge, F. (2023). Ergenlerde bilinçli farkındalık ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkide cinsiyetin düzenleyici rolü. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 154–169.
- Özdamar, K. (1997). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi 1*. Anadolu Üniversitesi Fen Fakültesi Yayınları.

- Padilla-Walker, L. M., & Nelson, L. J. (2012). Black hawk down?: Establishing helicopter parenting as a distinct construct from other forms of parental control during emerging adulthood. *Journal of Adolescence*, 35(5), 1177–1190. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2012.03.007>
- Pavot, W., & Diener, E. (2008). The Satisfaction With Life Scale and the emerging construct of life satisfaction. *The Journal of Positive Psychology*, 3(2), 137–152. <https://doi.org/10.1080/17439760701756946>
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069–1081. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069>
- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719–727. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.69.4.719>
- Ryff, C. D., & Singer, B. H. (2008). Know thyself and become what you are: A eudaimonic approach to psychological well-being. *Journal of Happiness Studies*, 9, 13-39.
- Ryff, C. D. (2018). Well-being with soul: Science in pursuit of human potential. *Perspectives on Psychological Science*, 13(2), 242-248.
- Sarıgöz, M. (2023). *Lise öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığının sağlığı geliştirme ve koruyucu davranışlar üzerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi].
- Schiffirin, H. H., Liss, M., Miles-McLean, H., Geary, K. A., Erchull, M. J., & Tashner, T. (2014). Helping or hovering? The effects of helicopter parenting on college students' well-being. *Journal of Child and Family Studies*, 23(3), 548–557. <https://doi.org/10.1007/s10826-013-9716-3>
- Schwartz, S. H., & Bilsky, W. (1990). Toward a theory of the universal content and structure of values: Extensions and cross-cultural replications. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(5), 878–891. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.5.878>
- Segrin, C., & Flora, J. (2005). *Family communication*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5–14. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.5>

- Sezer, Ö., & Turğut, E. (2019). Ergenlerde şükran, yaşam amaçları ve yaşam doyumunun bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 1463–1491.
- Soner, O., & Yılmaz, O. (2018). Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişki. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 59–73.
- Soyaltın, A. (2022). *Ortaokul dönemi öğrencilerinin bağlanma stilleri ile iletişim becerileri, duygusal ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Ufuk Üniversitesi].
- Springer, K. W., & Hauser, R. M. (2006). An assessment of the construct validity of Ryff's scales of psychological well-being: Method, mode, and measurement effects. *Social Science Research*, 35(4), 1080–1102. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2005.07.004>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2015). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson Education.
- Thomé, S., Härenstam, A., & Hagberg, M. (2011). Mobile phone use and symptoms of musculoskeletal disorders, tiredness, and perceived stress among young adults – a prospective cohort study. *BMC Public Health*, 11, 66. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-11-66>
- Yılmaz, H. (2019). İyi ebeveyn, çocuğu için her zaman her şeyi yapan ebeveyn değildir: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) geliştirme çalışması. *Journal of childhood studies*, 3(1), 3-30.

EKLER

EK-1 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Öğrenciler,

Bu araştırma “Lise öğrencilerinin helikopter ebeveyne sahip olma algısı, psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezi için bilgi toplama amacıyla yapılmaktadır. Lütfen soruların tamamını samimi ve eksiksiz bir şekilde yanıtlayınız. Katılımınız için şimdiden teşekkür ederim.

1. Cinsiyetiniz

Kız Erkek

2. Okul türünüz

Anadolu Lisesi İmam Hatip Lisesi Meslek Lisesi
 Özel Anadolu Lisesi Fen Lisesi Diğer (Belirtiniz).....

3. Sınıf

9. Sınıf 10. Sınıf 11. Sınıf

4. Kardeş sayınız (siz dahil)?

1 2 3 4 5 Diğer (Belirtiniz)...

5. Algıladığınız akademik başarınız?

Başarılı Orta Başarısız

6. Kendinize ait telefonunuz var mı?

Var Yok

7. Günde kaç saatinizi telefon başında geçiriyorsunuz?

0-1 2-3 4-5 6-7 8 ve daha fazla

8. Sizce ailenizin ekonomik durumu nasıl?

Düşük Ortanın Altı Orta Ortanın Üstü Yüksek

9. Anne eğitim durumu

Okuryazar değil İlkokul Orta Okul Lise
 Önlisans (2 Yıllık Üniversite) Üniversite Yüksek Lisans Doktora

10. Baba eğitim durumu

Okuryazar değil İlkokul Orta Okul Lise
 Önlisans (2 Yıllık Üniversite) Üniversite Yüksek Lisans Doktora

11. Düzenli olarak herhangi bir spor, müzik, resim vb. etkinliğine katılıyor musunuz?

Evet Hayır

12. Size göre anne baba tutumunuz aşağıdakilerden hangisi?

İlgisiz Demokratik Otoriter Koruyucu Bağımlı

13. Anneniz çalışıyor mu?

Evet Hayır

EK-2 ALGILANAN HELİKOPTER EBEVEYN TUTUM ÖLÇEĞİ (AHETÖ)

ANNEM				ALGILANAN HELİKOPTER EBEVEYN TUTUM ÖLÇEĞİ	BABAM			
HİÇ böyle davranmaz.	ARADA SIRADA böyle davranır.	ÇOĞU ZAMAN böyle davranır.	HEP böyle davranır.		HİÇ böyle davranmaz.	ARADA SIRADA böyle davranır.	ÇOĞU ZAMAN böyle davranır.	HEP böyle davranır.
1	2	3	4	1. Her gün giyeceğim kıyafetleri seçmek isterdi.	1	2	3	4
1	2	3	4	2. Ne zaman üzgün olsam ısrarla “neyin var” diye sorardı.	1	2	3	4
1	2	3	4	3. Arkadaşlarımla oyun oynarken oyunumuza müdahale etmeden duramazdı.	1	2	3	4
1	2	3	4	4. Akşam eve geldiğimde ilk soruları genellikle okul hayatım ile ilgili olurdu.	1	2	3	4
1	2	3	4	5. Dünyanın ve çevremizin kötü insanlarla dolu olduğuna inanırdı.	1	2	3	4
1	2	3	4	6. Okula başladığım günlerde saatlerce okul dışında veya evin önünde beni beklerdi.	1	2	3	4
1	2	3	4	7. Suratımın asık olmasına asla katlanamazdı.	1	2	3	4
1	2	3	4	8. Sınav sonuçlarımın açıklanacağı zamanı sabırsızlıkla beklerdi.	1	2	3	4
1	2	3	4	9. Çok nasihat ederdi.	1	2	3	4
1	2	3	4	10. Benim özel hayatımın olabileceğini kabul etmek istemezdi.	1	2	3	4
1	2	3	4	11. Okul notlarım için benden daha çok o kaygılanırdı.	1	2	3	4
1	2	3	4	12. Yüz kızartıcı bir davranışta bulunmamam konusunda çok nasihat ederdi.	1	2	3	4
1	2	3	4	13. Parkta ve sokakta gezerken asla elimi bırakmak istemezdi.	1	2	3	4
1	2	3	4	14. Duygularımı her zaman merak ederdi.	1	2	3	4
1	2	3	4	15. Öğretmenim ile çok sık görüşmek isterdi.	1	2	3	4
1	2	3	4	16. Kötü huy ve alışkanlıklar edinmemden çok korkardı.	1	2	3	4
1	2	3	4	17. Bana yemek yedirmek için arkamdan koştururdu.	1	2	3	4
1	2	3	4	18. Çantamın içini ve ceplerimi sık sık kurcalamaktan hoşlanırdı.	1	2	3	4
1	2	3	4	19. Karşı cinsten bir arkadaşımın olması ihtimali onu endişelendirirdi.	1	2	3	4
1	2	3	4	20. Okul ödevlerim için benden çok o çaba gösterirdi.	1	2	3	4
1	2	3	4	21. Mükemmel bir insan olmamı isterdi.	1	2	3	4

EK-3 STIRLING ÇOCUKLAR İÇİN DUYGUSAL ve PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ (SÇDPIOÖ)

YÖNERGE: Aşağıda, son zamanlardaki duygu ve düşüncelerinize yönelik bazı ifadeler yer almaktadır. Lütfen aşağıdakileri okuduktan sonra kendinizi değerlendirip sizin için uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koyunuz.	Asla	Çok az	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
1. Yaşamımda iyi şeyler olacağını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
2. Seçimlerimi kolaylıkla yapabilirim.	1	2	3	4	5
3. Beni eğlendirecek çok sayıda yapacak şeyler var.	1	2	3	4	5
4. Bazı şeyleri iyi yapabilirim.	1	2	3	4	5
5. Çok sayıda insan bana ilgi gösterir.	1	2	3	4	5
6. Gurur duyabileceğim çok sayıda şey var.	1	2	3	4	5
7. Kendimi huzurlu hissediyorum.	1	2	3	4	5
8. Duygusal açıdan kendimi iyi hissediyorum.	1	2	3	4	5
9. Günlük yaşamımdaki her şeyden hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
10. İnsanlarla iyi geçiniyorum.	1	2	3	4	5
11. Çevremde olup bitenler beni neşelendirir.	1	2	3	4	5
12. Kendimi rahatlamış hissediyorum.	1	2	3	4	5

EK-4 YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ

YÖNERGE: Aşağıda size uygun olan veya olmayan 5 adet madde bulunmaktadır. Her bir maddenin sizin için uygun olup olmadığını 1 ile 5 arasındaki puanları kullanarak eksiksiz olarak işaretleyiniz.	Hiç katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Orta düzeyde katılmıyorum	Büyük oranda katılmıyorum	Tamamen katılmıyorum
1. İdeallerime yakın bir yaşantım vardır	1	2	3	4	5
2. Yaşam koşullarım mükemmeldir.	1	2	3	4	5
3. Yaşamımdan memnunum.	1	2	3	4	5
4. Şimdiye kadar yaşamdan istediğim önemli şeylere sahip oldum.	1	2	3	4	5
5. Tekrar dünyaya gelsem hayatımdaki hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.	1	2	3	4	5

**EK-5 AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ -KISA VERSİYONU
(ATBÖ-KV)**

YÖNERGE: Aşağıda akıllı telefon kullanımlarınızla ilgili bir takım ifadeler yer almaktadır. Bu ifadelerden sizi en iyi tanımlayan seçeneği işaretleyiniz.	Kesinlikle katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Akıllı telefon kullandığımdan dolayı planladığım işleri yapamıyorum.	1	2	3	4	5
2. Akıllı telefon kullandığımdan dolayı, sınıfta ödev yaparken veya çalışırken dikkatimi toplamakta zorlanıyorum.	1	2	3	4	5
3. Akıllı telefon kullanırken bileğimde veya ensemdede ağırlar hissediyorum.	1	2	3	4	5
4. Akıllı telefonumun olmamasına dayanamam.	1	2	3	4	5
5. Akıllı telefonum elimde olmayınca sabırsız ve huzursuz olduğumu hissediyorum.	1	2	3	4	5
6. Kullanmadığım zaman bile akıllı telefonum aklımdan çıkmıyor.	1	2	3	4	5
7. Günlük hayatımı çok fazla etkilese bile akıllı telefonumu kullanmaktan vazgeçmeyeceğim.	1	2	3	4	5
8. Sosyal medya üzerindeki paylaşımları kaçırmamak için akıllı telefonumu düzenli olarak kontrol ediyorum.	1	2	3	4	5
9. Akıllı telefon kullanırken belirlediğim süre kısıtlamasına uymakta zorlanıyorum.	1	2	3	4	5
10. Çevremdeki insanlar akıllı telefonumu gereğinden fazla kullandığını söylüyorlar.	1	2	3	4	5

EK-6 ETİK KURUL İZİNİ

KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ ETİK KURUL DEĞERLENDİRME VE KARAR FORMU

Değerlendirme Talebinde Bulunan Kişi/Kurum	Osman Cem BEKTAŞ		
Değerlendirme Başvuru Tarihi	19.04.2023		
Değerlendirilmesi Talep Edilen Eserin/Araştırmanın Adı	Lise Öğrencilerinin Helikopter Ebeveyne Sahip olma Algısı, Psikolojik İyi Oluş, Yaşam Doyumu ve Akıllı Telefon Bağımlılığının İncelenmesi		
Değerlendirilmesi Talep Edilen Araştırma/Ölçek/Anket/Görüşme Formu			
Değerlendirmeyi Yapan Etik Kurul	KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU		
Değerlendirme Toplantı Bilgileri	Yeri	Tarihi	Saati
	İİBF Toplantı Salonu	10.05.2023	13:00
Karar No	Karar Tarihi	10.05.2023	
	Karar No	2023/04/01	
Karar Sonucu	(X) Kabul	(X) Oybirliği	
		() Oy Çokluğu	
	() Ret	() Oybirliği	
		() Oy Çokluğu	

Etik Kurulumuz, yukarıda başvuru bilgileri yer alan eser/araştırma için toplanarak bilimsel araştırmalar ve yayın etiği açısından değerlendirme yapmış ve aşağıda gerekçesi açıklanan karar(lar)ı almıştır:

Karar ve Gerekçesi

Osman Cem BEKTAŞ'a ait "Lise Öğrencilerinin Helikopter Ebeveyne Sahip olma Algısı, Psikolojik İyi Oluş, Yaşam Doyumu ve Akıllı Telefon Bağımlılığının İncelenmesi" başlıklı araştırmanın, bilimsel araştırmalar etiği açısından yapılan değerlendirme sonucunda kabulüne *oy birliğiyle karar verildi.*

Etik Kurul Başkanı
Prof. Dr. Nur ÇETİN

EK-7 VALİLİK-MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ İZİNİ

T.C.
KIRŞEHİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-24512418-605.01-72139312 13.03.2023
Konu : Osman Cem BEKTAŞ
Araştırma İzni

VALİLİK MAKAMINA

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 03.03.2023 tarih ve 00000508575 sayılı yazıları ile; Fen Bilimleri Enstitüsü, Matematik Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Osman Cem BEKTAŞ'ın "Lise Öğrencilerinin Helikopter Ebeveyne Sahip Olma Algısı, Psikolojik İyi Oluş, Yaşam Doyumu ve Akıllı Telefon Bağımlılığının İncelenmesi" konulu araştırmayı yapma isteği bildirilmektedir.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi öğrencisi Osman Cem BEKTAŞ'ın; söz konusu araştırmayı, il merkezdeki resmi ve özel okullarda öğrenim gören lise öğrencilerine, Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarih 1563890 sayılı (2020/2 nolu genelge) emirleri doğrultusunda araştırmannın denetimi okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre ve araştırmacının sorumluluğunda müdürlüğümüz tarafından mühürlenmiş anket formlarını uygulaması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Metin ALPASLAN
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR

Turan SOĞUKOLUK
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge güvenli
Adres : yenice mahallesi 182. sok. no:2 pk:40100 Merkez/KIRŞEHİR
elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Sevim AKGÜL-ŞEF
Telefon No : 0 (386) 213 51 50
Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
E-Posta: kirsehirmem@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr
İnternet Adresi: kirsehirmeb.gov.tr Faks:3862131003

EK-8 ALGILANAN HELİKOPTER EBEVEYN TUTUM ÖLÇEĞİ KULLANIM İZİNİ

hasan yılmaz

Alıcı: ben ▾

Sn. Prof. Dr. Kamile Şanlı KULA;

Sn. Osman Cem BEKTAŞ;

Yapacağınız çalışmada "Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeğini" kullanabilirsiniz. Ölçeğe ilişkin tüm bilgileri, ölçeğin yayınlandığı makalede bulabilirsiniz. Kolaylıklar ve başarılar dilerim.

Prof. Dr. Hasan Yılmaz

NEU, Akef Psikolojik Danışma ve Rehberlik ABD

Öğretim Üyesi

EK-9 DUYGUSAL VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ KULLANIM İZİNİ

08/06/2023, 17:23

Gmail - Stirling Çocuklar İçin Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Osman Cem Bektaş

Stirling Çocuklar İçin Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

AHMET AKIN

15 Şubat 2023 12:26

Alıcı: Osman Cem Bektaş

Kullanabilirsiniz iyi çalışmalar

Gönderen: Osman Cem Bektaş <>

Gönderildi: 15 Şubat 2023 Çarşamba 13:20:46

Kime: AHMET AKIN

Konu: Stirling Çocuklar İçin Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

[Alıntılanan metin gizlendi]

E-Posta ile ŞİFRE, TC KİMLİK NUMARASI ve benzeri bilgilerinizi ASLA PAYLAŞMAYINIZ. Kaynağından emin olmadığınız e-postalarda bulunan bağlantılara ASLA TIKLAMAYINIZ. İMÜ 2020

219. Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği.doc

44K

EK-10 YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ KULLANIM İZİNİ

rapor | GÖNDEREN | OSMAN

Fwd: Yaşam Doyumu Ölçeği kullanım izni

506 KB 241 KB

2 ek (747 KB) ☁ Tümünü OneDrive'a kaydet ↓ Tümünü indir

Yanıtla şununla başla:

----- Forwarded message -----

Gönderen: **Abidin DAĞLI** <[REDACTED]>
Date: 24 Şub 2023 Cum, 16:29
Subject: Ynt: Yaşam Doyumu Ölçeği kullanım izni
To: Osman Cem Bektaş <[REDACTED]>

Sn. Osman Cem BEKTAŞ,
Tarafımızdan Türkçeye uyarlanan "Yaşam Doyumu Ölçeği"ni çalışmalarınızda memnuniyetle kullanabilirsiniz. Ölçeğin orijinal ve uyarlanmış formu ekte sunulmuştur. Sevgilerimle.
Doç. Dr. Abidin DAĞLI

EK-11 AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI KULLANIM İZİNİ

 150. Ergenler için Akıllı Telefo...
248 KB

Gönderen: **AHMET AKIN** <[REDACTED]>

Subject: Ynt: Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği

To: Osman Cem Bektaş <[REDACTED]>

Kullanabilirsiniz iyi çalışmalar

Gönderen: Osman Cem Bektaş <[REDACTED]>

Kime: AHMET AKIN

Konu: Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği

Sn. Prof. Dr. Ahmet AKIN Hocam,

 150. Ergenler için Akıllı Telefo...
248 KB

Gönderen: **AHMET AKIN** <[REDACTED]>

Subject: Ynt: Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği

To: Osman Cem Bektaş <[REDACTED]>

Kullanabilirsiniz iyi çalışmalar

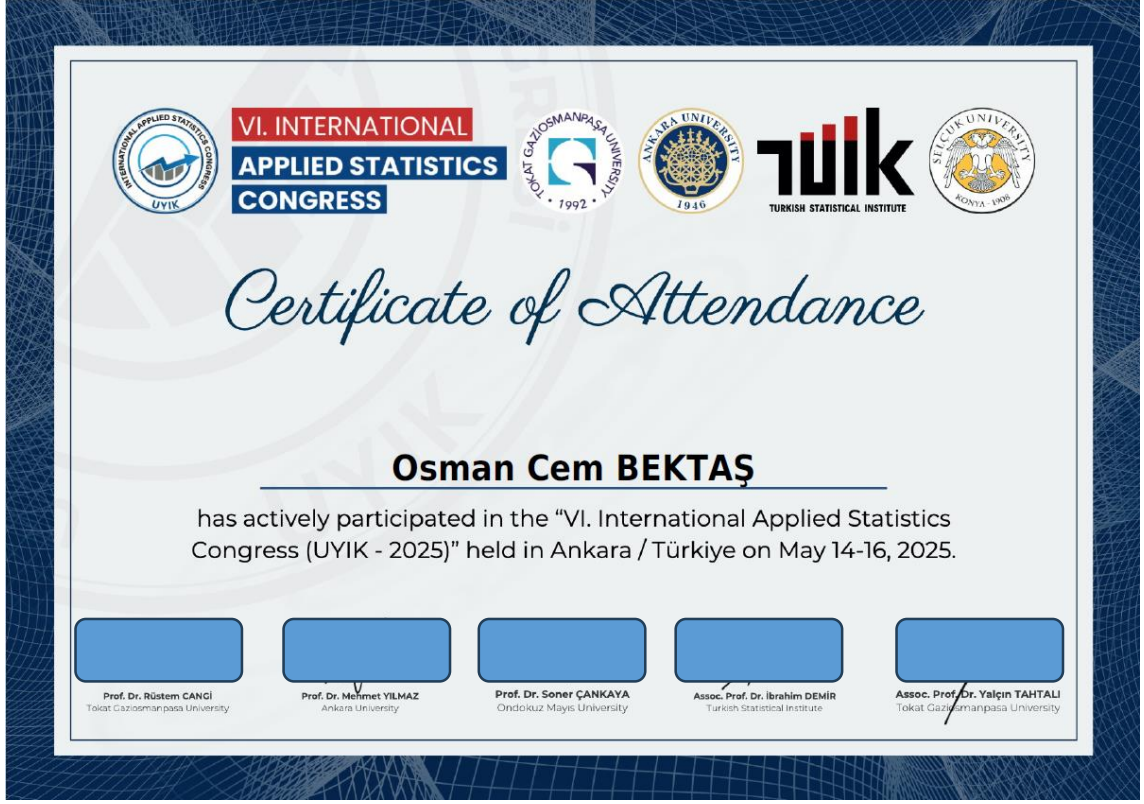
Gönderen: Osman Cem Bektaş <[REDACTED]>

Kime: AHMET AKIN

Konu: Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği

Sn. Prof. Dr. Ahmet AKIN Hocam,

EK-12 VI. ULUSLARARASI UYGULAMALI İSTATİSTİK KONGRESİ KATILIM BELGESİ

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER	
Adı Soyadı:	Osman Cem BEKTAŞ
Uyruğu:	T.C.
Orcid Numarası:	0000-0003-0396-5062

EĞİTİM BİLGİLERİ	
Lisans	
Üniversite:	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Fakülte:	Fen Edebiyat Fakültesi
Bölümü:	İstatistik
Mezuniyet Yılı:	2016
Yüksek Lisans	
Üniversite:	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Enstitü:	Fen Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı:	Matematik
Mezuniyet Yılı:	2025
Doktora	
Üniversite:	
Enstitü:	
Anabilim Dalı:	
Mezuniyet Yılı:	

Tezden Üretilen Makaleler ve Bildiriler
Uluslararası Konferans ve Sempozyumlarda Sunulan Bildiriler Bektaş, O. C. & Şanlı Kula, K. (2025). <i>Sınavla öğrenci alan liselerde duygusal ve psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi</i> , UYİK 2025-Ankara. https://www.uyik.org/